

TURBOTEST

توربو تست

علوم و فنون | استاد مهدی ضیایی

Abolghasem Ferdowsi

توربو تست | بانک تست انحصاری دوره توربو جت
کاری از گروه آموزشی راینو

جادوگر آموزش ایران!

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: عروض و قافیه آموزشی

۱) قاعده قافیه و الگوی ساخت قافیه کدام بیت در برابر آن درست است؟

- (۱) آن سیه‌چرده که شیرینی عالم با اوست
(۲) به جان پیر خرابات و حق نعمت او
(۳) گفتا برون شدی به تماشای ماه نو
(۴) بسا نقش خردمندان که در بند هوا ماند
- چشم میگون لب خندان دل خرم با اوست = مصوت / قاعده (۱)
که نیست در سر من جز هوای خدمت او = مصوت + صامت / قاعده (۲)
از ماه ابروان منت شرم باد رو = مصوت / قاعده (۱)
در آن صورت که عشق آید خردمندی کجا ماند = مصوت + صامت / قاعده (۲)

۲) در کدام بیت، قافیه «غلط» است؟

- (۱) پس این پیر از آن طفل نادان‌ترست
(۲) مرا چون خلیل آتشی در دل است
(۳) سر از کوی صورت به معنی کشید
(۴) به نزدیک من شبرو راهزن
- که از بهر مردم به طاعت درست
که پنداری این شعله بر من گل است
قلم بر سر حرف دعوی کشید
به از فاسق پارسا پیرهن

۳) حروف اصلی قافیه در ابیات کدام گزینه، از یک مصوت و یک صامت تشکیل شده است؟

- (الف) اگر بخردی بر جهان دل مبد / که ناید به فرجام از او جز گزند
(ب) مگر کآتش تیز پیدا کند / گنه کرده را زود رسوا کند
(ج) دلش بر وی از رحمت آورد جوش / که اینک قبا پوستینم بیوش
(د) بخت از دهان دوست نشانم نمی‌دهد / دولت خبر ز راز نهانم نمی‌دهد
(هـ) راست گفت اندر این حدیث آن مرد / آز را خاک سیر داند کرد

۱) الف - ج ۲) ج - د ۳) الف - هـ ۴) ج - هـ

۴) همه ابیات «ذوقافیتین» هستند؛ به جز:

- (۱) قصه دختر شنو القصه باز
(۲) چون ندید از یاری ما شیخ سود
(۳) بسته بر این سوخته ره بحرها
(۴) هر دلی کز عشق زر گیرد خلل
- کرد بر او جم دری از غصه باز
باز گردانید ما را شیخ زود
که سد ره قافیه گه بحرها
در قیامت صورتش گردد بدل

۵) قاعده قافیه کدام بیت «متفاوت» است؟

- (۱) باد برانداخته زان رو حجاب
(۲) گرچه شد او خویش تو با دشمنی است
(۳) ریخت زر آن نرگس طناز را
(۴) کرد بر آن حمله و از حمله سوخت
- گل پس رو ساخته زان رو حجاب
آتش او نخوت و بادش منی است
تا نهد از طامعه تن ناز را
دید در آن جمله و از جمله سوخت

۶) در کدام گزینه، قافیه «حروف الحاقی» ندارد؟

- ۱) این قدر ارشاد تو بخشیده‌ای / تا بدین، بس عیب ما پوشیده‌ای
- ۲) من پار بخورده‌ام شرابی / امسال چه مستم و خرابی
- ۳) تا چند کوشی آخر در خون بی‌گناهان؟ / آهسته‌تر زمانی، ای میر کج‌کلاهان
- ۴) این دهان بر بند تا بینی عیان / چشم‌بند آن جهان حلق و دهان

۷) در کدام گزینه «قافیه درونی» وجود دارد؟

- ۱) سلسله موی دوست، حلقه دام بلاست / هر که در این حلقه نیست، فارغ از این ماجراست
- ۲) چه باید نازش و نالش بر اقبالی و ادباری / که تا بر هم زنی دیده، نه این بینی نه آن بینی
- ۳) برو ای گدای مسکین در خانه علی زن / که نگین پادشاهی دهد از گرم گدا را
- ۴) گفتم به نیرنگ و فسون، پنهان کنم ریش درون / پنهان نمی‌ماند که خون بر آستانم می‌رود

۸) واژگان قافیه در کدام گزینه درست مشخص نشده است؟

- ۱) سینه صبح را گلوله شکافت! خواب ناز کبوتران آشفست / سرب داغی به سینه‌هاشان ریخت / رنگ وحشت به لحظه‌ها آمیخت / پر خونین به شاخه‌ها آویخت
- ۲) می‌برد باد تا به سینه دشت، / عطر خاطرنواز بهاران / می‌کشد کوه بر شانه خویش / بار افسانه روزگاران
- ۳) با همین دیدگان اشک‌آلود / از همین روزن گشوده به دود / به پرستو به گل به سبزه درود / به شکوفه به صبحدم به نسیم
- ۴) از لب دیوار سبز کاج‌ها / آفتاب زرد یال‌تر نشست / بوته سرخ غروب / بر کبودی‌های صحرا در نشست / بوسه گرمش به هنگام وداع / تیر شد در قلب من تا پر نشست

۹) وزن کدام مصراع با «چه سازم به خاری که در دل نشیند» یکسان است؟

- ۱) بدان خاک مشکین به چه درفتم
- ۲) چه حاجت به تندی و گردن‌کشی
- ۳) ولیکن آدمی را صبر باید
- ۴) که بخشایش آرد به ما بر مگر

۱۰) وزن مقابل کدام مصراع نادرست است؟

- ۱) هر چه عیان بود نهان آمدند: مفتعلن مفتعلن فاعلن
- ۲) که به صد منزلت از خاک درت خاک‌تر است: فعلاتن فعلاتن فعلاتن
- ۳) ز هر کشوری گرد کن مهتران: فعولن فعولن فعولن فعل
- ۴) هم او که دلتنگت کند سرسبز و گلگونت کند: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

۱۱) از پایه آوایی پایانی هر مصراع یک هجا کم شده است؛ به‌جز:

- ۱) محتسب داند که من این کارها کمتر کنم
- ۲) دل از من برد و روی از من نهان کرد
- ۳) رهروان را عشق بس باشد دلیل
- ۴) که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکل‌ها

۱۲) کدام بیت در وزنی متفاوت سروده شده است؟

- ۱) گمانش چنان شد که گردان سپهر
- ۲) تمتع به هر گوشه‌ای یافتم
- ۳) وجودم به تنگ آمد از جور تنگی
- ۴) چو پاکان شیراز، خاکی نهاد
- ۱) به گیتی مر او را نموده است چهر
- ۲) به هر خرمنی گوشه‌ای یافتم
- ۳) شدم در سفر روزگاری درنگی
- ۴) ندیدم که رحمت بر این خاک باد

۱۳) وزن واژه بیت کدام گزینه «مفاعیلن مفاعیلن فعولن» است؟

- ۱) اگر گل را نظر بودی چو نرگس تا جهان ببند / ز شرم رنگ رخسارش چو نیلوفر در آبستی
- ۲) بسازم خنجری نیشش ز پولاد / زخم بر دیده تا دل گردد آزاد
- ۳) درد ما را نیست درمان الغیث / هجر ما را نیست پایان الغیث
- ۴) دم از سیر این دیر دیرینه زن / صلابی به شاهان پیشینه زن

۱۴) نوع وزن همسان کدام بیت در مقابل آن صحیح است؟

- ۱) مگر به خواب بدیدم که مه مرا برداشت ببرد بر فلک و بر فلک نهاد مرا (دولختی)
۲) گفתי گزیدی بر ما و کانی بر بی‌گناهی بهتان چه باشد (دولختی)
۳) گلزار کند عشقت آن شوره خاکی را دربار کند موجب این جسم سحابی را (تک‌پایه‌ای)
۴) چو رکاب مصطفایی سوی عفو روی آرد دو هزار بولهب هم خوش و پر نیاز گردد (تک‌پایه‌ای)

۱۵) در همه گزینه‌ها مصراع‌های مقابل هم، هم‌وزن‌اند؛ به‌جز ...

- ۱) باده او همدل من بام فلک منزل من ای شب خوش رو که تویی مهتر و سالار حبش
۲) چه رعنا رقیبی چه شیرین طیبی تو در جنگ آبی روم من به صلح
۳) هین که بس تاریک رویی ای گرفته آفتاب بوالمعالی گشته بودی فضل و حجت می‌نمودی
۴) بدم بی عشق گمراهی درآمد عشق ناکامی چو بر صورت زند یکدم ز عشق آید جهان بر هم

۱۶) کدام بیت در وزن دوری سروده شده است؟

- ۱) امید هست که زودت به بخت نیک بینم تو شاد گشته به فرمان‌دهی و من به غلامی
۲) سر عاشق که نه خاک در معشوق بود کی خلاصش بود از محنت سرگردانی
۳) در این ظلمت‌سرا تا کی به بوی دوست بنشینم گهی انگشت بر دندان گهی سر بر سر زانو
۴) باری به کام خویشتن آوردمش در بر دمی بانگ نوا زد آن زمان مرغ سحرخوان سنگنگ

۱۷) وزن کدام بیت دارای هر دو نظم همسان و ناهمسان است؟

- ۱) تا چند در این وادی بر جان و دلم لرزم کانجا به دو جو جان
 را مقدار نمی‌بینم
۲) خواهم که شوم به بام عالم بر چه چاره که نردبان نمی‌یابم
۳) تا سر نهاده‌ام به ارادت به پای دوست آماده ملامت یک
 شهر دشمنم
۴) گر نور تو در خلق نبینم ز دو گیتی هم گوش فرو بندم و هم
 گوشه نشینم

۱۸) همه ابیات در وزن همسان دولختی سروده شده‌اند؛ به‌جز:

- ۱) با دگران مر تو را هرچه میسر نشد انباشتی
 انباشتی
۲) به تصور خیالت نرود به خواب چشمم که به چشم من
 خیال تو ز خواب خوش‌تر آید
۳) چو گل به بار بود همنشین خار بود چو در کنار بود خار در
 نمی‌گنجد
۴) از تو چنین که می‌رسد نور به ماه آسمان در عجبم که تو چرا
 ماه زمین نمی‌شوی

۱۹) وزن مقابل کدام بیت نادرست آمده است؟

- ۱) چون تو خورشیدی نتابیده است در ایوان حُسن / ذره‌ای چون من نرقصیده است در میدان عشق (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)
۲) به یک پیمانه با ساقی چنان بستیم پیمان را / که تا هستیم بشناسیم از کافر مسلمان را (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)
۳) تو بر این شمع چه گردی چو از آن شهد بخوردی / تو چو پروانه چه سوزی که ز نوری نه ز ناری (فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن)
۴) گر جان عاشق دم زند آتش در این عالم زند / وین عالم بی‌اصل را چون ذره‌ها برهم زند (مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن)

۲۰) وزن کدام ابیات یکسان است؟

الف) گدا طبع اگر در تموز آب حیوان / به دستت دهد جور سقا نیرزد

ب) شنیدم که نامش خدادوست بود / ملک سیرتی، آدمی پوست بود

پ) بلغزید دستم از آن زلف مشکین / بدان خاک مشکین به چه درفتادم

ت) توانگر خود آن لقمه چون می خورد / چو بیند که درویش خون می خورد؟

۴) الف / ب

۳) ت / پ

۲) ت / الف

۱) الف / پ

۲۱) وزن کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

۱) جان بی جمال جانان پیوند جان نجوید / چیزی که دل نخواهد با جان چه کار دارد

۲) برخیز تا ببینی قندیل آسمان را / چون شمع صبحگاهی پیش رخت نشسته

۳) در تاب می شد جان مه چون چهره می افروختی / تاریک می شد چشم شب چون طره می پیراستی

۴) گفتا تو از کجایی کاشفته می نمایی / گفتم منم غربی از شهر آشنایی

۲۲) در کدام گزینه به ترتیب یک بیت با وزن دولختی و یک بیت با وزن همسان آمده است؟

الف) در جلوه گاه معنی معشوق رخ نموده / در بارگاه صورت تختش عیان نهاده

ب) ای بت یاقوت لب وی مه نامهربان / شمع شبستان دل گلبن بستان جان

پ) چونکه من از دست شدم در ره من شیشه منه / ور بنهی پا بنهم هر چه بیابم شکنم

ت) مگذار مطرب را دمی کز چنگ بنهد چنگ را / در آبگون ساغر فکن آن آب آتش رنگ را

۴) ب / الف

۳) ت / پ

۲) ت / ب

۱) الف / پ

۲۳) وزن کدام بیت از تکرار پایه های «مفعول مفاعیلن» تشکیل شده است؟

۱) بی مزد بود و منت هر خدمتی که کردم / یا رب مباد کس را مخدوم بی عنایت

۲) عشق تو تا جان و دل خواست که یغما کند / تا جگرم خون نکرد از سر آن، برخواست

۳) در دیر مغان آمد یارم قدحی در دست / مست از می و میخواران از نرگس مستش، مست

۴) کرد ز سر حال من مردم شهر را خبر / ناله من که می رود خانه به خانه کو به کو

۲۴) وزن کدام بیت « -UU- -U- / -UU- -U- » است؟

۱) جور بکن که حاکمان جور کنند بر رهی / شیر که پایبند شد تن بدهد به روبهی

۲) در عین تیرباران چشم از تو بر نبستم / در وقت دادن جان دل از تو برنکندم

۳) تاریخ این حکایت گر از تو باز پرسند / سر جمله اش فروخوان از میوه بهشتی

۴) شاهد عهد شباب آمده بودش به خواب / باز به پیرانه سر عاشق و دیوانه شد

۲۵) هجاهای کدام بیت‌ها را می‌توان به دو صورت دسته‌بندی کرد؟

الف) گر منزلتی دارم بر خاک درت میرم / باشد که گذر باشد یک روز بر آن خاکت

ب) گر چه بخواند هنوز دست جَزَع بر دعاست / و ر چه براند هنوز روی امید از قفاست

پ) گر پرتوی ز رویت در کنج خاطر افتد / خلوت‌نشین جان را آه از حرم برآید

ت) شب تا سحر می‌نغوم و اندرز کس می‌نشنوم / وین ره نه قاصد می‌روم کز کف عنانم می‌رود

الف / پ (۱) ت / ب (۲) ت / پ (۳) الف / ب (۴)

۲۶) تعداد ابیاتی که وزن آنها به‌ترتیب از تکرار چهار بار «مفتعلن» و چهار بار «مستفعلن» تشکیل شده است؛ در کدام گزینه آمده است؟

الف) جانا هزاران آفرین بر جانت از سر تا قدم / صانع خدایی کاین وجود آورد بیرون از عدم

ب) عشق تو بر بود ز من مایه مایی و منی / خود نبود عشق تو را چاره ز بی‌خویشتنی

ج) خلقی چو من بر روی تو آشفته همچون موی تو / پای آن نهد در کوی تو کاؤل دل از سر برکند

د) رستم ازین نفس و هوا، زنده بلا مرده بلا / زنده و مرده وطنم نیست به‌جز فضل خدا

هـ) گر دوست می‌آید برم یا تیغ دشمن بر سرم / من با کسی افتاده‌ام کز وی نپردازم به کس

سه - دو (۱) دو - سه (۲) چهار - یک (۳) یک - چهار (۴)

۲۷) در کدام دو بیت به‌ترتیب پایه‌های آوایی «فاعلاتن» و «فعلاتن» چهاربار تکرار شده است؟

الف) زلف او صد توبه را در یک نفس می‌بشکند / چشم او صد صید را در یک زمان می‌افکند

ب) به جفایی و قفایی نرود عاشق صادق / مژه بر هم نزند گر بزنی تیر و سنانش

پ) به خرابات چه حاجت که یکی مست شود / که به دیدار تو عقل از سر هشیار برفت

ت) عمر گویندم که ضایع می‌کنی با خوبرویان / وان که منظوری ندارد عمر ضایع می‌گذارد

الف - پ (۱) ت - ب (۲) ت - پ (۳) الف - ب (۴)

۲۸) وزن کدام بیت در برابر آن درست آمده است؟

۱) رام را گر برگ گل باشد نبیند ویس را / و سلیمان ملک خواهد ننگرد بلقیس را (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن)

۲) دل می‌دهد جان را خبر کارام جان می‌پرسد / جان مژدگانی می‌دهد دل را که جانان می‌رسد (مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن)

۳) تو پروا نداری که پروانه داری / تو پیمان ندانی که پیمان دانی (فعولن فعولن فعولن فعولن)

۴) آن گل رخسار نگر نام گلستان چه بری / وان قد و رفتار نگر سرو خرامان چه کنی (مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن)

۲۹) وزن بیت زیر با کدام بیت یکسان است؟

«دست‌فشانم چو شجر چرخ‌زنان همچو قمر / چرخ من از رنگ زمین پاک‌تر از چرخ سما»

۱) امروز خندان آمدی مفتاح زندان آمدی / بر مستمندان آمدی چون بخشش و فضل خدا

۲) و یا آن روح بی‌چونی کز این‌ها جمله بیرونی / که در وی سرنگون آمد تأمل‌ها و فکرت‌ها

۳) هر که به جوبار بود جامه بر او بار بود / چند زیان است و گران خرقة و دستار مرا

۴) نذر کند یار که امشب تو را / خواب نباشد ز طمع برتر آ

۳۰) وزن کدام دو بیت دقیقاً یکسان است؟

الف) بداندیش نادان که مطرود باد / ندانم چه می‌خواهد از طرد من

ب) چه کازت به سیمرغ و پروازگاهش / تو را گر پری باشد ای مور نادان

پ) ز من باور کند زاهد زهی عقل / که کردم توبه وز میخانه رفتم

ت) وجودم به تنگ آمد از جور تنگی / شدم در سفر روزگاری درنگی

۴) الف _ ت

۳) ب _ ت

۲) پ _ ب

۱) الف _ پ

۳۱) نشانه‌های هجایی کدام گزینه نادرست آمده است؟

۱) گفت مرا خواجه فرج صبر رهند ز حرج / هیچ مگو کز فرج است این‌که گرفتار شدم (-UU - / - UU - / - UU -)

۲) انگبین‌رویان نترسند از مگس / نوش می‌گیرند و نشتر می‌زنند (-U - / - -U - / - -U -)

۳) چون در کنار آرم تو را از دست نگذارم تو را / چون جان و دل دارم تو را این آرزویم نیست بس (-U - - / - U - - / - U - -)

۴) مرا گوید به عشق اندر چرا چندین همی‌نالی / نگار من چو بیند چشم گوهربار من هر شب (- - -U / - - - U / - - - U)

۳۲) وزن چند بیت از تکرار چهار بار «فعلاتن» تشکیل شده است؟

الف) همه را ملک مجاز است بزرگی و امیری / تو خداوند جهانی که نه مُردی و نه میری

ب) صدف‌وار باید زبان درکشیدن / که وقتی که حاجت بود دُر چکانی

ج) گذر از دستِ رقیبان نتوان کرد به کویت / مگر آن وقت که در سایه زنهار تو باشم

د) همی تا عشق بر من گشت فیروز / ندیدم خویشتن را شاد یک روز

هـ) هم اگر عمر بود، دامن کامی به کف آید / که گل از خار همی‌آید و صبح از شب تاری

۴) پنج

۳) چهار

۲) سه

۱) دو

۳۳) وزن کدام گزینه «فعولن فعولن فعولن فعولن» است؟

۲) از آن رحمت نیست بر درد من

۴) کمر بسته گردن‌کشان بر درت

۱) هزاران در از خلق بر خود ببندی

۳) نشاید که خوبان به صحرا روند

۳۴) قافیه کدام بیت، یک رکن عروضی آن را تشکیل می‌دهد؟

۱) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق تا بگویم شرح درد اشتیاق

۲) چرا مطرب نمی‌خواند سرودی چرا ساقی نمی‌گوید درودی

۳) غمش در نهان خانه دل نشیند به نازی که لیلی به محمل نشیند

۴) امش ای ماه به درد دل من تسکینی آخر ای ماه تو هم‌درد من مسکینی

۳۵) کدام بیت دارای نظم همسان دولختی نیست؟

۱) کو زنده‌دلی تا جان در پای تو افشاند / کان را که بُود جانی بر خاک درت میرد

۲) بس پند بَوَد آن‌گه بر تاج سرش پیدا / صد پند نو است اکنون در مغز سرش پنهان

۳) بس که بسوزد از غمش این دل سوزناک من / دود برآید از جگر ز آتش دل کباب را

۴) به جان دوست که هم در نفس برافشانیم / اگر چنان که کند امتحان به جان ما را

۳۶ علامت « - - /U - /U - - / - - /U - /U - - » نشان‌دهنده کدام گزینه است؟

- ۱) من بدین خوبی و زیبایی ندیدم روی را / وین دلاویزی و دلبندی نباشد موی را
- ۲) شرح کسی نداند، وصفت کسی نخواند / همچون تو ماه سیما، در بحر و بر نباشد
- ۳) امشب سبک‌تر می‌زنند این طبل بی‌هنگام را / یا وقت بیداری غلط بودست مرغ بام را
- ۴) چنان خوب‌رویی بدان دلربایی / دریغت نیاید به هر کس نمایی

۳۷ وزن بیت کدام گزینه «مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن» است؟

- ۱) بر دیده من خندی کاین‌جا ز چه می‌گرید / خندند بر آن دیده کاین‌جا نشود گریان
- ۲) اشک مرا چو روی خود دار عزیز گر تو را / در خورد آب و آفتاب از پی ساز گازی
- ۳) هر نفسی شور عشق در دو جهان افکنی / آتش سودای خویش در دل و جان افکنی
- ۴) هر که در آتش نرفت بی‌خبر از سوز ماست / سوخته داند که چیست پختن سودای خام

۳۸ وزن همه گزینه‌ها یه‌ج‌ز‌گزینه ... را می‌توان به دو صورت دسته‌بندی کرد.

- ۱) ای خواجه نمی‌بینی این روز قیامت را / این یوسف خوبی را این خوش قد و قامت را
- ۲) خورشید چون برآید هر ذره رو نماید / نوری دگر بیاید ذرات مختلفی را
- ۳) زان سوی او چندان کرم زین سو خلاف و بیش و کم / زان سوی او چندان نعم زین سوی تو چندین خطا
- ۴) ماهی است که در گردش لاغر نشود هرگز / خورشید جمال او بدریده ظلامت را

۳۹ کدام بیت بر وزن «مفتعلن فاعلهن مفتعلن فاعلهن» سروده شده است؟

- ۱) بسته بدانست در آسمان / تا بکشد چون تو گشاینده را
- ۲) بر دل من که جای توست کارگه وفای توست / هر نفسی همی‌زنی زخم سنان چرا چرا
- ۳) فتنه عشاق کند آن رخ چون روز تو را / شهره آفاق کند این دل شب‌گرد مرا
- ۴) هست تهی خارها نیست در او بوی گل / کور بجوید ز خار، لطف گل و بوی‌ها

۴۰ وزن کدام بیت در برابر آن نادرست نوشته شده است؟

- ۱) نشاید که خوبان به صحرا روند / همه‌کس شناسند و هر جا روند (فعولن فعولن فعولن فعل)
- ۲) هر کو نکند فهمی زین کلک خیال‌انگیز / نقشش به حرام از خود صورتگر چین باشد (مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن)
- ۳) رندان تشنه‌لب را آبی نمی‌دهد کس / گویی ولی‌شناسان رفتند از این ولایت (مفتعلن فاعلهن مفتعلن فاعلهن)
- ۴) اول به بانگ نای و نی، آرد به دل پیغام وی / وانگه به یک پیمانه می، با من وفاداری کند (مستفعلن مستفعلن مستفعلن)

۴۱ در بیت زیر همه اختیارات زبانی و وزنی به‌استثنای به‌کار رفته است.

«دل عاشق چه غم از سوزش دوران دارد / کشتی نوح چه اندیشه طوفان دارد»

- ۱) ابدال ۲) قلب ۳) تغییر کمیت مصوت‌ها ۴) فاعلاتن به‌جای فعلاتن

۴۲ در کدام بیت اختیار وزنی ابدال به کار نیفته است؟

- ۱) ما در خطر افتادیم از عشق چه گوئیم / کان جا دل و جان و تن ما را خطری نیست
- ۲) عشق رخ تو بابت هر مختصری نیست / وصل لب تو در خور هر بی‌خبری نیست
- ۳) هر چند مه ما را از ما خبری نیست / دل برده‌ای از ما دل ما را اثری نیست
- ۴) بر تو بدلی نارم دیگر نکنم یاد / هر چند که آرام تو جز با دگری نیست

۴۳ در کدام مصراع، اختیار وزنی «قلب» به کار رفته است؟

- ۱) شهری دل در آستین، بر درش آستان‌نشین
- ۲) صبر کن ای دل که صبر سیرت اهل صفاست
- ۳) با رخ تو خاک بود صورت مردی و زنی
- ۴) گرفت در جان ما نوبت دیدار خاست

۴۴) در کدام مصراع، همه اختیارات شاعری «بلند بودن هجای پایانی»، «ابدال» و «حذف همزه» دیده می‌شود؟

- ۱) آبی است پیش کوثر آتش‌نشان ما
۲) برگ چشمان ما همیشه تر است
۳) آهم از سینه چو عیسی به فلک برمی‌رفت
۴) ابر و باران و من و یار ستاده به وداع

۴۵) در کدام بیت، هر دو اختیار «فاعلاتن به جای فعلاتن و ابدال» وجود دارد؟

- ۱) کاشکی جز تو کسی داشتمی
۲) کی غم بودی اگر در غم تو
۳) یا در این غم که مرا هر دم هست
۴) سر و زر ریختمی در پایت
یا به تو دسترسی داشتمی
نفسی، هم‌نفسی داشتمی
همدم خویش کسی داشتمی
گر از این دست بسی داشتمی

۴۶) در نخستین رکن کدام بیت، اختیار وزنی «آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن» به کار رفته است؟

- ۱) ای کمان خم ابروی تو پیوسته به زه
۲) هان که در خواب بوده‌ای همه شب
۳) همه آفاق گرفت و همه اطراف گشاد
۴) شربتی تلخ‌تر از زهر فراقیت باید
شد ز تیر غم تو ترکش و قربان دل من
چه نصیبت ز بلبل سحر است
صیت مسعودی و آوازه شه سلطانی
که کند لذت وصل تو فراموش مرا

۴۷) همه ابیات با توجه به اختیارات شاعری، دارای هجای کشیده‌اند؛ به جز:

- ۱) خستگان را چو طلب باشد و قوت نبود
شرط مروت نبود
۲) گر مدد خواستم از پیر مغان عیب مکن
صومعه همت نبود
۳) چون طهارت نبود کعبه و بتخانه یکی است
خانه که عصمت نبود
۴) ما جفا از تو ندیدیم و تو خود نپسندی
ارباب طریقت نبود
گر تو بیداد کنی
شیخ ما گفت که در
نبود خیر در آن
آن چه در مذهب

۴۸) بیت زیر «فاقد» کدام اختیارات شاعری است؟

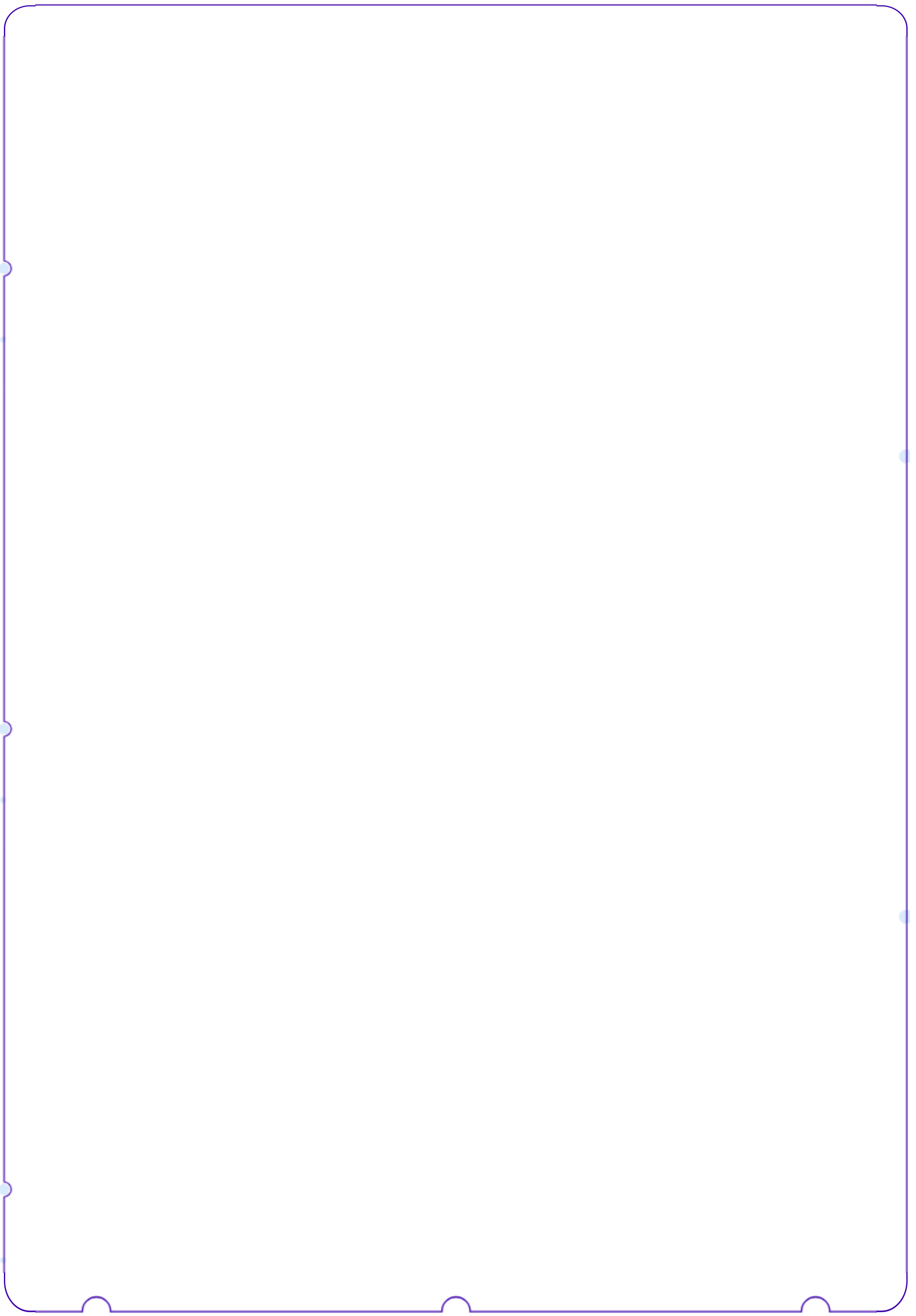
- «دو دولت است که یک بار آرزو دارم
تو در کنار من و شرم از میان رفته»
۱) تغییر کمیت مصوت بلند، آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن
۲) ابدال، تغییر کمیت مصوت کوتاه
۳) حذف همزه، ابدال
۴) تغییر کمیت مصوت کوتاه، بلند بودن هجای پایانی مصراع

۴۹) وزن مقابل کدام شعر نیمایی نادریست آمده است؟

- ۱) زندگی زیباست / گفته و ناگفته، ای بس نکته‌ها کاینجاست: فاعلاتن فع / فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع
۲) پای می‌شوید و می‌اندیشد / کار در شالیزار: فاعلاتن فعلاتن فعلن / فاعلاتن فعلن
۳) به نصیحت می‌گفتیم / کار بخرد نه چنین است: فعلاتن فعلن / فاعلاتن فعلاتن
۴) لباس لحظه‌ها پاک است / میان آفتاب هشتم دی ماه: مفاعیلن مفاعیلن / مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

۵۰) کدام بیت‌ها در بحر «هزج مثنیٰ سالم» سروده شده‌اند؟

- الف) دل از من برد و روی از من نهان کرد / خدا را با که این بازی توان کرد
ب) ملول از هم‌رهان بودن طریق کاردانی نیست / بکش دشواری منزل به یاد عهد آسانی
پ) به صحرا رو که از دامن غبار غم بیفشانی / به گلزار آی کز بلبل غزل گفتن بیاموزی
ت) جمال ماه پیکر بر بلندی / بدان ماند که ماه آسمان است

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: عروض و قافیه آموزشی

سوال ۱

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: عالم و خرم (م = قاعده ۲)

گزینه «۳»: نو و رو (و = قاعده ۲)

گزینه «۴»: هوا و کجا (ا = قاعده ۱)

سوال ۲

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

دل و گل = کلمات قافیه: «ل و ل» به دلیل تفاوت در مصوت و نداشتن حرف الحاقی، قافیه صحیح نمی‌سازند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: نادان‌ترست و درست = ر + ر = ست

گزینه «۳»: «کشید» در پایان دو مصراع معنای متفاوتی دارد، بنابراین واژه‌های قافیه به حساب می‌آیند.

گزینه «۴»: راهزن و پیرهن = ن = ن

سوال ۳

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

(ج) جوش - بیوش: وش (حروف اصلی)

(د) نشانم - نهانم: ان (حروف اصلی) / م (حروف الحاقی)

حروف اصلی قافیه در سایر گزینه‌ها:

(الف) میند - گزند: ند (حروف اصلی)

(ب) پیدا - رسوا: ا (حرف اصلی)

(هـ) مرد - کرد: رد (حروف اصلی)

سوال ۴

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

قافیه نخست: «خلل» و «بدل» / فاقد قافیه دوم. («گیرد» و «گردد» قافیه نمی‌شوند، زیرا تنها در حروف الحاقی «د» مشترکند و حرف اصلی یکسانی ندارند)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قافیه نخست: «باز» در مصراع اول به معنای «دوباره» و «باز» در مصراع دوم به معنای «گشوده» / قافیه دوم: «القِصه» و «عُصه» که به دلیل داشتن حرف الحاقی «ه» تفاوت در مصوت‌های کوتاه این دو کلمه، عیب به‌شمار نمی‌آید.

گزینه «۲»: قافیه نخست: «سود» و «زود» / قافیه دوم: «ما» و «را» (کلمه «شیخ» بین دو واژه قافیه (قبل از قافیه اصلی) با عنوان «حاجب» شناخته می‌شود و قبل از آن را می‌توان جهت قافیه بودن کلمات دیگر بررسی کرد.)

گزینه «۳»: قافیه نخست: «بحرها» در مصراع اول به معنای «دریاها» و «بحرها» در مصراع دوم به معنای «بحور عروضی» / قافیه دوم: «ره» و «گه»

سوال ۵

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

رو (چهره) و رو (جهت) قافیه نخست بیت مطابق قاعده (۱) هستند. (بیت ذوقافیتین است و قافیه دوم آن مطابق قاعده (۲). قافیه اصلی قافیه نخست است.)

در گزینه «۲»، «دشمنی» و «منی» قافیه مطابق قاعده (۲) هستند (ی حرف الحاقی است) / در گزینه «۳»، «طناز» و «ناز» قافیه مطابق قاعده (۲) هستند. / قاعده قافیه در گزینه «۴» نیز در کلمات «جمله» و «حمله» مطابق قاعده (۲) است و چون «ه» در حکم حرف الحاقی است، تفاوت در مصوت‌های کوتاه آن‌ها ایراد قافیه به‌شمار نمی‌آید.

سوال ۶

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در بیت گزینه «۴» قافیه (عیان و دهان)، حروف الحاقی ندارد.

حروف الحاقی در گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «ه_ + ای» در واژه‌های «بخشیده‌ای و پوشیده‌ای» الحاقی است.

گزینه «۲»: «ی» در واژه‌های «شرابی و خرابی» الحاقی است.

گزینه «۳»: «ان» در واژه‌های «بی‌گناهان و کج کلاهان» الحاقی است.

سوال ۷

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

فسون، درون، خون: قافیه درونی این بیت هستند.

سوال ۸

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

در قطعه شعر این گزینه واژه‌های «شکافت و آشفت» با هم، قافیه نمی‌شوند.

فقط واژه‌های «ریخت و آمیخت و آویخت» قافیه‌های این شعر هستند.

سوال ۹

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

ری	خا	ب	زم	سا	چ
کین	مش	ک	خا	دان	ب
فعولن			فعولن		

ند	شی	ن	دل	در	ک
دم	تا	ف	در	چه	ب
فعولن			فعولن		

سوال ۱۰

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

خا	تز	ل	ز	من	صد	ب	ک
-	-	U	U	-	-	U	U
فعلاتن				فعلاتن			

رست	ت	ک	خا	رت	د	ک
-	U	U	-	-	U	U
فعلن			فعلاتن			

سوال ۱۱

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

وزن این مصراع «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» است.

وزن سایر مصراع‌ها:

گزینه «۱»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه «۲»: مفاعیلن مفاعیلن فعولن

گزینه «۳»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

سوال ۱۲

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

وزن بیت گزینه «۳» فعولن فعولن فعولن فعولن است و سایر ابیات در وزن فعولن فعولن فعل سروده شده‌اند.

سوال ۱۳

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

ز پو لاد	جـ ری نیـ شش	بـ سا زَم خَنـ	پایه‌های آوایی
دَ دا زاد	دِ تا دل گر	زَ نَم بر دیـ	وزن واژه
فعولن	مفاعیلن	مفاعیلن	نشانه‌های هجایی
-- U	--- U	--- U	

سوال ۱۴

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

وزن بیت گزینه «۲» مستفعلن فع مستفعلن فع (از اوزان دوری) است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفاعن فعلاتن مفاعن فعلن (ناهمسان)

گزینه «۳»: مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن (دولختی)

گزینه «۴»: فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن (دولختی)

سوال ۱۵

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

وزن مصراع اول «فعولن فعولن فعولن فعولن» و مصراع دوم «فعولن فعولن فعولن فعل» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

گزینه «۳»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

گزینه «۴»: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

سوال ۱۶

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

بیت گزینه «۱» در وزن «مفاعن فعلاتن مفاعن فعلاتن» سروده شده است که وزنی دوری است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

گزینه «۳»: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

گزینه «۴»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

سوال ۱۷

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

وزن این بیت «مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن» (مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل) است.

وزن سایر ابیات:

گزینه «۱»: مفعول مفاعیلن / مفعول مفاعیلن (مستفعل مفعولن / مستفعل مفعولن): فقط نظم همسان

گزینه «۲»: مفعول مفاعیلن (مستفعل فاعلاتن مستفعل): فقط نظم ناهمسان

گزینه «۳»: مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن (مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل): فقط نظم ناهمسان

سوال ۱۸

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

وزن این بیت «مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعولن» است.

وزن سایر ابیات:

گزینه «۱»: مفتعلن فاعلن / مفتعلن فاعلن

گزینه «۲»: فعلات فاعلاتن / فعلات فاعلاتن

گزینه «۴»: مفتعلن مفاعیلن / مفتعلن مفاعیلن

سوال ۱۹

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در گزینه «۴» وزن بیت، «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» است.

سوال ۲۰

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

الف) فعولن فعولن فعولن فعولن

ب) فعولن فعولن فعولن فعل

پ) فعولن فعولن فعولن فعولن

ت) فعولن فعولن فعولن فعل

سوال ۲۱

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

بیت گزینه «۳» بر وزن «مستفعلن مستفعلن مستفعلن» و سایر ابیات بر وزن «مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن» است.

در	تا	ب	می	شُد	جا	ن	مه
-	-	U	-	-	-	U	-
مستفعلن				مستفعلن			

چُن	چه	ر	می	آف	رو	خ	تی
-	-	U	-	-	-	U	-
مستفعلن				مستفعلن			

سوال ۲۲

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

الف) مفعول فاعلاتن // مفعول فاعلاتن / (- - U - / U - - // - - U - / U - -) (مستفعلن فعولن // مستفعلن فعولن /
(- - U / - U - - // - - U / - U - -)

ب) مفتعلن فاعلن // مفتعلن فاعلن / (-U - / - UU - // - U - / - UU -)

پ) مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن / (-UU - / - UU - / - UU - / - UU -)

ت) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن / (-U - - / - U - - / - U - - / - U - -)

سوال ۲۳

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

وزن بیت گزینه «۳»: «مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن» است.

وزن سایر ابیات:

گزینه «۱»: مفعولُ فاعلاتن مفعولُ فاعلاتن

گزینه «۲»: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

گزینه «۴»: مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

سوال ۲۴

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

باب	ش	د	عَهـ	د	ه	شا
سَر	نِ	را	پِی	بِ	زُ	با
-	U	-	-	U	U	-
فاعلن			مفتعلن			

خاب	بِ	دش	بو	د	مَ	آ
شد	نِ	وا	دی	قُ	شِ	عا
-	U	-	-	U	U	-
فاعلن			مفتعلن			

وزن سایر ابیات:

گزینه «۱»: مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن

گزینه «۲» و «۳»: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

سوال ۲۵

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

الف) مفعول مفاعلهن // مفعول مفاعلهن / (- - -U/U - -// - - -U/U - -) : (مستفعل مفعولن // مستفعل مفعولن/

(- - -/UU - -// - - -/UU - -

ب) مفتعلن فاعلهن // مفتعلن فاعلهن / (-U - / - UU -// - U - / - UU -)

پ) مفعول فاعلاتن // مفعول فاعلاتن (- - -U - /U - -// - -U - /U - -) : (مستفعل فاعولن // مستفعل فاعولن/)

(- - -U/ - U - -// - -U/ - U - -

ت) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن / (-U - -/ - U - -// - U - -/ - U - -)

سوال ۲۶

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

وزن ابیات «الف، ج، هـ»: «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن»

وزن ابیات «ب، د»: «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن»

سوال ۲۷

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

الف) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

ب) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

پ) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

ت) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

سوال ۲۸

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه «۲»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

گزینه «۴»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

سوال ۲۹

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۳»؛ بر وزن «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن» است.

وزن سایر ابیات:

گزینه «۱»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

گزینه «۲»: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

گزینه «۴»: مفتعلن مفتعلن فاعلن

سوال ۳۰

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

الف) (فعولن فعولن فعولن فعل) (-U/ - -U/ - -U/ - -U)

پ) (مفاعیلن مفاعیلن فعولن) (- - U/ - - - U/ - - - U)

ب و ت) (فعولن فعولن فعولن فعولن) (- - U/ - -U/ - -U/ - -U)

سوال ۳۱

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

بیت گزینه «۱» بر وزن «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن» سروده شده است.

وزن گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه «۳»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

گزینه «۴»: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

سوال ۳۲

پاسخ: گزینه ۲

وزن بیت «الف»، «ج» و «ه»: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

وزن بیت «ب»: فعولن فعولن فعولن فعولن

وزن بیت «د»: مفاعیلن مفاعیلن فعولن

سوال ۳۳

پاسخ: گزینه ۱

وزن سایر گزینه‌ها؛ «فعولن فعولن فعولن فعل» است.

دی	بَن	بِ	خُد	بر	ق	خل	رز	دَ	ران	زا	هـ
-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U

سوال ۳۴

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

شِ رو دی	زِ می خاند	چِ را مُط رب
دُ رو دی	زِ می گوید	چِ را سا قی

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فراق و اشتیاق کلمات قافیه هستند که فراق در مصراع اول یک رکن عروضی را شکل نمی‌دهد.

گزینه «۳»: نشیند: ردیف / دل و محمل کلمات قافیه

گزینه «۴»: تسکینی و مسکینی کلمات قافیه هستند که یک رکن عروضی کامل از بیت را تشکیل نمی‌دهند.

سوال ۳۵

پاسخ: گزینه ۴

بیت گزینه «۴» از نظم همسان دولختی (دوری) تشکیل نشده است: -- / - U - U / - - UU / - U - U

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌های «۱» «۲»: -- -U/U -- / - - - U/U --

گزینه «۳»: -U - U / - UU - / - U - U / - UU -

سوال ۳۶

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: -U - / - -U - / - -U - / - -U -

گزینه‌ی «۳»: -U - - / -U - - / -U - - / -U - -

گزینه‌ی «۴»: - - U / - -U / - -U / - -U

سوال ۳۷

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

اش	کِ	مَ	را	چُ	رو	یِ	حُد
-	U	U	-	U	-	U	-
مفتعلن				مفاعِلن			
دا	ر	عَ	زِی	زَ	گَر	ثَ	را
-	U	U	-	U	-	U	-
مفتعلن				مفاعِلن			

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: - - U/U - - // - - - U/U - - (مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن)

گزینه‌های «۳» و «۴»: -U - / - UU - // -U - / - UU - (مفتعلن فاعِلن مفتعلن فاعِلن)

سوال ۳۸

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

وزن بیت گزینه‌ی «۳»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

وزن سایر ابیات:

گزینه‌های «۱» و «۴»: مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن (مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن)

گزینه «۲»: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن (مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن)

سوال ۳۹

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

وزن سایر ابیات:

هس	ت	ث	هی	خا	ر	ها
-	U	U	-	-	U	-
مفتعلن			فاعلن			
نی	ست	د	رو	بو	ی	گل
-	U	U	-	-	U	-
مفتعلن			فاعلن			

گزینه «۱»: مفتعلن مفتعلن فاعلن

گزینه «۲»: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

گزینه «۳»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

سوال ۴۰

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

رن	دا	ن	تش	ن	لب	را
-	-	U	-	U	-	-
مفعول			فاعلاتن			
آ	بی	ن	می	د	هد	کس
-	-	U	-	U	-	-
مفعول			فاعلاتن			

سوال ۴۱

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

د	ل	ع	ش	چ	غ	م	س
U	U	-	-	U	U	-	-
کش	تی	ی	نو	ح	چ	ء	دی
-	/	/	-	U	U	-	-
فعلاتن				فعلاتن			

ز	ش	دو	ران	دا	رد
U	U	-	-	-	-
ش	ی	طو	فان	دا	رد
U	U	-	-	-	-
فعلاتن			فعلن تبدیل فعلن به فعلن		

دقت کنید در آغاز مصراع دوم «فاعلاتن» به جای «فَعَلاتن» آمده است و در هجای دوم مصراع دوم، هجای بلند، کوتاه و در هجای سوم این مصراع، هجای کوتاه، بلند تلفظ شده است.

در هجای «۱۳» هر دو مصراع هم اختیار وزنی ابدال «آوردن یک هجای بلند به جای دو هجای کوتاه» آمده است.

سوال ۴۲

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

در هجای هفتم مصراع اول ابیات گزینه های «۱»، «۳» و «۴» اختیار وزنی ابدال به کار رفته است اما بیت گزینه «۲» فاقد این اختیار شاعری است.

سوال ۴۳

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

وزن این مصراع «مفتعلن فاعلن / مفتعلن فاعلن» بوده که در رکن نخست آن شاعر به جای «مفتعلن» از «مفاعلن» بهره برده است.

سوال ۴۴

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

بلند بودن هجای پایانی: برمی‌رفت / ابدال: در رکن پایانی مصراع، شاعر به جای «فعلن» از «فعَلن» استفاده کرده است. / حذف همزه: آهم از

نشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد اختیار بلند بودن هجای پایانی / فاقد ابدال / حذف همزه: آبی است

گزینه «۲»: بلند بودن هجای پایانی: است / فاقد ابدال / حذف همزه: تر است

گزینه «۴»: بلند بودن هجای پایانی: وداع / فاقد ابدال / فاقد حذف همزه

سوال ۴۵

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

اختیار «فاعلاتن به جای فعلاتن» در رکن نخست هر دو مصراع به کار رفته است. همچنین در رکن پایانی مصراع نخست اختیار «ابدال» صورت گرفته است.

نشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «فاعلاتن به جای فعلاتن» در هر دو مصراع / فاقد «ابدال»

گزینه «۲»: «فاعلاتن به جای فعلاتن» در مصراع نخست / فاقد «ابدال»

گزینه «۴»: فاقد «فاعلاتن به جای فعلاتن» / «ابدال» در رکن پایانی مصراع نخست

سوال ۴۶

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

در گزینه «۳» پایه اول مصراع اول با «فاعلاتن» شروع شده است و اختیار شاعری ندارد.

در سه گزینه دیگر فاعلاتن در اول بیت، اختیار وزنی است.

سوال ۴۷

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

هجای کشیده در سایر ابیات:

گزینه «۱»: «بیداد»

گزینه «۲»: «خواستم»، «عیب» و «گفت»

گزینه «۳»: «خیر»

سوال ۴۸

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

اختیارات شاعری بیت صورت سؤال:

بلند تلفظ کردن «واو ربط» در مصراع دوم / ابدال در هجای ماقبل آخر مصراع اول و دوم / بلند بودن هجای پایانی مصراع دوم / حذف همزه در رکن اول مصراع نخست (دولت است)

سوال ۴۹

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

وزن «به نصیحت می‌گفتیم» فعلاتن مفعولن است. شاعر از اختیار وزنی ابدال بهره جسته و «فعلاتن» را به «مفعولن» تبدیل کرده است.

سوال ۵۰

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

گزینه «ب» و «پ» هر دو بر وزن «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» سروده شده‌اند و بحر آن نیز «هزج مثنی‌سالم» است.

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: عروض و قافیه زمان‌دار

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

۱) در همه گزینه‌ها به‌جز گزینه... قاعده قافیه یکسان دیده می‌شود.

- ۱) ور ایدون که زین کار هستم گناه / جهان آفرینم ندارد نگاه
 ۲) برگیر شراب طرب‌انگیز و بیا / پنهان ز رقیب سفله بستیز و بیا
 ۳) بلای آدمی باشد زبانش / که در وی بسته شد سود و زیانش
 ۴) چو مشک از ناف عزلت بو گرفتم / به تنهایی چو عنقا خو گرفتم

۲) به‌ترتیب نوع قافیه در چند بیت بر پایه قاعده «۱» و در چند بیت بر پایه قاعده «۲» است؟

الف) ما جمله بی‌خوابان شده در خوابگه رقصان شده / ای ماه بی نقصان شده و انجم ز مه رقصان شده

ب) جان گرگان و سگان هر یک جداست / متحد جان‌های شیران خداست

پ) مستی افسونگرش آهو شده / مستی آهو برش آهو شده

ت) دم ده و عشوه ده ای دلبر سیمین بر من / که دم بی‌دم تو چون اجل آمد بر من

ث) ای چمن آرا خزان گشتم بهاری ده مرا / سبز گردان هم‌چو سرو و برگ و باری ده مرا

۱) دو / سه ۲) سه / دو ۳) یک / چهار ۴) چهار / یک

۳) در ابیات زیر همه قافیه‌ها به‌جز ... از الگوی هجایی «مصوت + صامت + حروف الحاقی» تشکیل شده‌اند.

- ۱) گرم از دست برخیزد که با دلدار بنشینم / ز جام وصل می نوشم ز باغ عیش گل چینم
 ۲) آن کیست کز روی کرم با ما وفاداری کند / بر جای بدکاری چو من یک دم نکوکاری کند
 ۳) تا گواهی بدهم و بیرون شوم / سیرم از هستی در آن هامون شوم
 ۴) یاری اندر کس نمی‌بینیم یاران را چه شد / دوستی کی آخر آمد دوستداران را چه شد

۴) در کدام گزینه قافیه، حروف الحاقی ندارد؟

- ۱) ز درد عشق تو با کس حکایتی که نکردم / چرا جفای تو کم شد؟ شکایتی که نکردم
 ۲) باز آی که چون برگ خزانم رخ زردی است / با یاد تو دم‌ساز دل من، دم سردی است
 ۳) دلا! تا کی در این زندان فریب این و آن بینی / یکی زین چاه ظلمانی برون شو تا جهان بینی
 ۴) هر که را اسرار حق آموختند / مهر کردند و دهانش دوختند

۵) کدام بیت «ذوقافیتین» نیست؟

- ۱) عرش را بر آب، بنیاد او نهاد / خاکیان را عمر، بر باد او نهاد
 ۲) واصل انسان همه هیچ است هیچ / حاصل دوران همه هیچ است هیچ
 ۳) در گذر از لاله باغ امل / سوزش دل بنگر و داغ اجل
 ۴) ای میان بحر کرده با نهنگان آشنا / بر کران کوه بوده با پلنگان آشنا

۶ در تمام ابیات قافیه درونی به کار رفته است بهیچ بیت ...

- ۱) با خار بودی هم‌نشین چون عقل با جایی قرین / بر آسمان رو از زمین منزل به منزل تا لقا
- ۲) دُرُج عطا شد پدید غُره دریا رسید / صبح سعادت دمید صبح چه نور خداست
- ۳) هر دم به خاکی منزلم هر دم غباری حاصلم / ای خاک بر فرق دلم آخر غبار کیست این؟
- ۴) جان را چه سود گر دل از این باغ شد جدا؟ / بلبل بنال گر گل از این خار شد جدا

۷ قافیه کدام بیت، مطابق قاعده «۱» است؟

- ۱) زبانم به آتش زند دامنی / ز تفسیده گلخن دهد گلشنی
- ۲) به سر تاج شاهی نهم نامه را / لوای الهی کنم خامه را
- ۳) رسیدی به هر شیشه دل سنگ او / بهانه نمی‌خواستی جنگ او
- ۴) به عرش حقیقت لوایی زخم / نیازآوران را صلایی زخم

۸ در کدام بیت قافیه معیوب یافت می‌شود؟

- ۱) جملگی آوازاها بگرفته شد / رحم آمد بر سر آن قوم لُد
- ۲) تا به زانویی میان آب جو / غافل از خود ز این و آن تو آب جو
- ۳) تو فرشته رحمتی، رحمت نما / ز آن که مرغی را نیازدارد هما
- ۴) گفت فرزندان تو با جفت تو / بندگان او شدند افزون مگو

۹ نشانه های هجایی کدام مصراع در برابر آن کاملاً درست آمده است؟

- ۱) وان جان شیرین از جفا ما را به جان می‌آورد (-- U --- U --- U --- U --)
- ۲) چو بنشست گفتم که بنشیند آتش (-- U -- U -- U -- U)
- ۳) اگر جور بر ما پسندی رواست (-- U -- U -- U -- U)
- ۴) حکمت یونان بطلب مُلکَت یونان چه کنی (-UU - -UU - -UU - -U)

۱۰ وزن کدام بیت «مفتعلن مفتعلن فاعلن» نیست؟

- ۱) خُلد برین ساحت این گلشن است / خامه در او بلبل دستان‌زن است
- ۲) خویش و بی‌خویشی به یک جا کی بود / هر گلی کز ما بروید خار ماست
- ۳) شمع که آتش ز درون برفروخت / سوخت دلش چون دل پروانه سوخت
- ۴) خانه پر از گنج خداداد داشت / عالمی از گنج خود آباد داشت

۱۱ وزن همه بیت‌های زیر، به‌جز بیت گزینه ... از تکرار چهار «مستفعلن» شکل گرفته است.

- ۱) مجنون صاحب درد را لیلی عیادت می‌کند / فرهاد شورانگیز را شیرین به مهمان می‌رسد
- ۲) گفتم چو طاووسی مگر عضوی ز عضوی خوب‌تر / می‌بینمت چون نیشکر شیرینی از سر تا قدم
- ۳) نور چو فواره زند بوسه بر این باره زند / رشک سلیمان نگر و غیرت جمشید مرا
- ۴) چندان بنالم ناله‌ها، چندان برآرم رنگ‌ها / تا برکنم از آینه، هر منکری من زنگ‌ها

۱۲ وزن کدام مصراع در برابر آن کاملاً درست آمده است؟

- ۱) خوان زیبایی به نعمت های ناز آراست، حُسن (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن)
- ۲) فرامش تو را مهتران چون کنند (فعولن فعولن فعولن فعل)
- ۳) دریغ این چشم بیدارم که خوابی هم نمی‌ارزد (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فعولن)
- ۴) ای که جمالت ز بهشت آیتی ست (مفتعلن مفتعلن مفتعلن)

۱۳) کدام بیت در وزن «مفتعلن مفتعلن فاعلن» سروده شده است؟

- ۱) توان گفتن به مه مانی ولی ماه / نیندارم چنین شیرین‌دهان هست
- ۲) بسط کن بر همه‌کس خوان کرم / بذل کن بر همه همیان درم
- ۳) چون شبروان پوید همی در تیره‌شب / تا کس مباد از رفتنش گردد خبر
- ۴) بار مذلت بتوانم کشید / عهد محبت نتوانم شکست

۱۴) وزن کدام مصراع در مقابل آن نادرست آمده است؟

- ۱) ره این است، روی از طریقت متاب: فعولن فعولن فعولن فعولن
- ۲) همه اسمند و تو جسمی همه جسمند و تو روحی: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن
- ۳) پروا مکن بشتاب همت چاره‌ساز است: مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع
- ۴) سر نتوانم که برآرم چو چنگ: مفتعلن مفتعلن فاعلن

۱۵) وزن کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) گل ز بلبل روی می‌پوشد هنوز / ای صبا برخیز و بردار این حجاب
- ۲) حاصل عمرم سه سخن بیش نیست / خام بدم پخته شدم سوختم
- ۳) وقت ضرورت چو نماند گریز / دست بگیرد سر شمشیر تیز
- ۴) هر که در او جوهر دانایی است / بر همه کاریش توانایی است

۱۶) نشانه‌های هجایی بیت «ای همه هستی ز تو پیدا شده / خاک ضعیف از تو توانا شده» در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

۱) -U --U --UU --	۲) -UU --UU --UU
۳) -U --UU --UU-	۴) -U --U -U -UU-

۱۷) نشانه‌های هجایی کدام مصراع در مقابل آن درست آمده است؟

- ۱) که شنیدی که در این بزم دمی خوش بنشست (--UU --UU --UU --UU)
- ۲) غم شد حافظ اندر نظم اشعار (--U ---U ---U)
- ۳) یک نیمه نرگس باز کرد از خواب جنبانید سر (---U ---U ---U --)
- ۴) لطف خدا بیشتر از جرم ماست (-UU --UU --UU-)

۱۸) وزن همه گزینه‌ها از تکرار «مفعول فاعلاتن» است به‌جز... .

- ۱) سودای عشق پختن عقم نمی‌پسندد / فرمان عقل بردن عشقم نمی‌گذارد
- ۲) خوش می‌روی به تنها تن‌ها فدای جانت / مدهوش می‌گذاری یاران مهربانت
- ۳) سرمست اگر درآیی عالم به هم برآید / خاک وجود ما را گرد از عدم برآید
- ۴) دایم گل این بستان شاداب نمی‌ماند / دریاب ضعیفان را در وقت توانایی

۱۹) وزن کدام بیت در برابر آن درست آمده است؟

- ۱) ای کاش برفتادی بُرَقَع ز روی لیلی / تا مدعی نماندی مجنون مبتلا را (مفتعلن مفاعلن / مفتعلن مفاعلن)
- ۲) ساعد دل چون نداشت قوت بازوی صبر / دست غمش درشکست پنجه نیروی من (مستفعل مفعولن / مستفعل مفعولن)
- ۳) ای روی دلارایت مجموعه زیبایی / مجموع چه غم دارد از من که پریشانم (مفعول مفاعیلن / مفعول مفاعیلن)
- ۴) گر همه خلق را چو من بی‌دل و مست می‌کنی / روی به صالحان نما خمر به زاهدان چشان (مستفعلن فعولن / مستفعلن فعولن)

۲۰) هر دو بیت کدام گزینه بر وزن «مفتعلن مفتعلن فاعلن» سروده شده است؟

الف) دولت جاوید به طاعت در است / سود مسافر به بضاعت در است

ب) مست عشق آن دم که برخیزد سماع / یک نفس خاموش نتواند نشست

پ) خیز که از هر طرفی بانگ چنگ / در فلک انداخت ندا و صدا

ت) صبحدم در باغ اگر دستت دهد / خوش برآ چون سرو و طرف جوی جوی

ث) مجلس ما بی تو ندارد فروغ / زان که زخت شمع شبستان ماست

ج) هر زمان آهنگ بیزاریش بین / عهد و پیمان وفاداریش بین

۱) الف، پ

۲) ب، ت

۳) الف، ج

۴) پ، ج

۲۱) در کدام گزینه «مفاعیلن» چهار بار تکرار شده است؟

۱) دلم چون مار می‌پیچد ز مهرم سر می‌پیچ / رخت چون ماه می‌تابد ز خواجه رخ متاب

۲) گرم با صالحان بی دوست فردا در بهشت آرند / همان بهتر که در دوزخ کندم با گنهکاران

۳) پری ندارد ای صنم به روشنی جبین چنین / بشر دهد از این پسر که به بود ز حور عین

۴) نمی‌سازی دمی با ما سبکساری نفرما / چرا ای دل جفاجویی تو دلجویی نفرما

۲۲) تقطیع هجایی کدامیک از گزینه‌های زیر با وزن مصراع «هوشمندان را ازین افسانه افسون کرده‌اند» یکسان است؟

۱) زمانی سرو را از پا فکندند

۲) روزی برون آمد ز شب، طالب فنا گشت از طلب

۳) خون جانم گر بریزد او بُود صد خون بها

۴) ای شه شطرنج فلک مات مرا برد تو را

۲۳) بیت کدام گزینه از تکرار چهار بار «فعلاتن» تشکیل شده است؟

۱) تو میندار کزین در به ملامت بروم / دلم این‌جاست بده تا به سلامت بروم

۲) سخن از نیمه بریدم که نگه کردم و دیدم / که به پایان رسدم عمر و به پایان نرسانم

۳) سر از بیچارگی گفتم نهم شوریده در عالم / دگر ره پای می‌بندد وفای عهد اصحابم

۴) نصیحت گوش کن جانا که از جان دوست‌تر دارند / جوانان سعادت‌مند پند پیر دانا را

۲۴) با کاستن یک هجا از پایان کدام مصراع سه پایه آوایی همسان پدید می‌آید؟

۱) باده او همدم من بام فلک منزل من / گر بگشایم پَر خود برپریم آنجا چه شود

۲) با گل رویت چه زند لاله و نسرین / با سر گویت چه کنم گلشن و بستان

۳) رخس جفا بر سر ما می‌رانی / فتنه رها کرده عنان می‌آید

۴) چوب هم گوید بدم من شاخ سبز / زین من بشکست و بدرید آن رکاب

۲۵) وزن کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

۱) چو شیران جنگی برآشوفتند / پر از خشم اندام‌ها کوفتند

۲) گواهی امین است بر درد من / سرشک روان بر رخ زرد من

۳) مرنجان دلم را که این مرغ وحشی / ز بامی که برخاست مشکل نشیند

۴) بسی نیروی ماه و اردیبهشت / برآید که ما خاک باشیم و خشت

۲۶) نشانه‌های هجایی کدام بیت به صورت « U - - - U - - - U - - - U - - - » نیست؟

- ۱) ای ساریان آهسته ران کارآم جانم می‌رود / وان دل که با خود داشتم با دلستانم می‌رود
- ۲) دودی برآید از فلک نی خلق ماند نی ملک / زان دود ناگه آتشی بر گنبد اعظم زند
- ۳) گر جان عاشق دم زند آتش در این عالم زند / وین عالم بی‌اصل را چون ذره‌ها بر هم زند
- ۴) کعبه منم، قبله منم، سوی من آرید نماز / کان صنم قبله‌نما خم شد و بوسید مرا

۲۷) مرز پایه‌های آوایی و علامت‌های هجاهای ابیات کدام گزینه یکسان است؟

- الف) جانا هزاران آفرین بر جانت از سر تا قدم / صانع خدایی کاین وجود آورد بیرون از عدم
 - ب) مرا گر دوستی با او به دوزخ می‌برد، شاید / به نقد اندر بهشت است آن که یاری مهربان دارد
 - ج) نمی‌دانم چه بد کردم که نیکم زار می‌داری / تنم رنجور می‌خواهی، دلم بیمار می‌داری
 - د) گفت که این نقش دگر چیست پر از خون جگر / گفتم این نقش من خسته‌دل و پای به گل
 - ه) خوش آن شب‌ها که با وی بودمی گه مست و گه سرخوش / جهانم می‌شود تاریک چون یاد آرم آن شب‌ها
- ۱) ب، ج، ه ۲) الف، ج، ه ۳) ب، ج، د ۴) الف، ج، د

۲۸) وزن کدام مصراع متفاوت است؟

- ۱) غزل گفتی و در سفتی بیا و خوش بخوان حافظ
- ۲) حدیث از مطرب و می گو و راز دهر کمتر جو
- ۳) چنان بردند صبر از دل که ترکان خوان یغما را
- ۴) عزم دیدار تو دارد جان بر لب آمده

۲۹) کدام بیت بر وزن «مفاعلهن فاعلاتن مفاعلهن فعلن» نیست؟

- ۱) صلاح کار کجا و من خراب کجا / ببین تفاوت ره کز کجاست تا به کجا
- ۲) صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را / که سر به کوه و بیابان تو داده‌ای ما را
- ۳) مبین به سبب زنخدان که چاه در راه است / کجا همی روی ای دل بدین شتاب کجا
- ۴) اگر دشنام فرمایی و گر نفرین دعا گویم / جواب تلخ می‌زیبد لب لعل شکرخا را

۳۰) کدام بیت بر وزن «مستفعلن مفاعلهن مستفعلن فعل» نیست؟

- ۱) ای دل عبث مخور غم دنیا را / فکرت مکن نیامده فردا را
- ۲) صوفی بیا که آینه صافیست جام را / تا بنگری صفای می لعل فام را
- ۳) ساقی به نور باده برافروز جام را / مطرب بگو که کار جهان شد به کام ما
- ۴) زلفت هزار دل به یکی تار مو بیست / راه هزار چاره‌گر از چارسو بیست

۳۱) کدام وزن را نمی‌شود به نوع دیگری دسته‌بندی کرد؟

- ۱) مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن
- ۲) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن
- ۳) مفعول مفاعلهن مفاعیلن
- ۴) مفاعلهن فاعلاتن مفاعلهن فعلن

۳۲) کدام بیت بر وزن «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» است؟

- ۱) بر سر آنم که گر ز دست برآید / دست به کاری زخم که غصه سر آید
- ۲) جان بی جمال جانان میل جهان ندارد / هرکس که این ندارد حقا که آن ندارد
- ۳) خم ابروی تو در صنعت تیراندازی / برده از دست هر آن‌کس که کمانی دارد
- ۴) سرو چمان من چرا میل چمن نمی‌کند / همدم گل نمی‌شود یاد سمن نمی‌کند

۳۳) کدام بیت بر وزن «مفعول مفاعله مفاعیلن» است؟

- ۱) آن کس که به دست جام دارد / سلطانی جم مدام دارد
- ۲) حسن تو همیشه در فزون باد / رویت همه ساله لاله‌گون باد
- ۳) دل با دل دوست در حنین باشد / گویای خموش همچنین باشد
- ۴) یارم چو قدح به دست گیرد / بازار بتان شکست گیرد

۳۴) بیت «روی تو به رنگریز کان ماند / زلف تو به نقش بند جان ماند» بر چه وزنی است؟

- ۱) مفعول مفاعله مفاعیلن
- ۲) مستفعلن فاعلاتن مستفعلن
- ۳) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن
- ۴) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

۳۵) وزن بیت «ما را ز خیال تو چه پروای شراب است / خم گو سر خود گیر که خمخانه خراب است» چیست؟

- ۱) مستفعلن فاعلاتن مستفعلن
- ۲) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن
- ۳) مفعول مفاعیلن مفاعیلن فعولن
- ۴) مفعول مفاعله مفاعیلن

۳۶) کدام بیت بر وزن «مفاعله فاعلاتن مفاعیلن فعولن» است؟

- ۱) صوفی از پرتو می راز نهانی دانست / گوهر هرکس از این لعل توانی دانست
- ۲) روضه خلد برین خلوت درویشان است / مایه محتشمی خدمت درویشان است
- ۳) به کوی میکده هر سالکی که ره دانست / دری دگر زدن اندیشه تبه دانست
- ۴) من غلام نظر آصف عهدم کو را / صورت خواجگی و سیرت درویشان است

۳۷) همه ابیات زیر را می‌توان به دو شیوه طبقه بندی کرد به جز بیت....

- ۱) عطار چو شاهی رخت دیده / رخ طرح نهاده شاه افکنده
- ۲) وقت عزیز رفت بیا تا قضا کنیم / عمری که بی حضور صراحی و جام رفت
- ۳) خمها همه در جوش و خروشدن ز مستی / وان می که در آن جاست حقیقت نه مجاز است
- ۴) تا سر زلف تو در دست نسیم افتادست / دل سودازده از غصه دو نیم افتادست

۳۸) شعر زیر از سنایی را بخوانید و بگویید کدام مورد درباره این شعر صحیح است؟

چونت نپرسم بگویی اینت کراحت / چونت بخوانم نیایی اینت گرانی

دعوی دانش کنی همیشه ولیکن / هیچ ندانی ورا که هیچ ندانی

- ۱) این شعر همسان را نمی‌توان به دو دسته طبقه بندی کرد.
- ۲) وزن شعر مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع و به صورت همسان است.
- ۳) وزن شعر مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع و به صورت ناهمسان است.
- ۴) این شعر را می‌توان ۳ تا ۳ تا ۴ تا ۴ تقسیم کنیم.

۳۹) اختیار شاعری «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» در کدام مصراع دیده می‌شود؟

- ۱) ساقی بیار آن جام می مطرب بزن آن ساز را
- ۲) ساقی اگر باده از این خم دهد
- ۳) ساقی بده آن کوزه یاقوت روان را
- ۴) ساقی بیار جامی کز زهد توبه کردم

۴۰) در بیت «در خرابات طریقت ما به هم منزل شویم / کاین چنین رفته است در عهد ازل تقدیر ما» از کدام اختیارات زبانی استفاده شده است؟

- ۱) بلند تلفظ کردن مصوّت کوتاه کوتاه تلفظ کردن مصوّت بلند
- ۲) حذف همزه بلند تلفظ کردن مصوّت کوتاه
- ۳) کوتاه تلفظ کردن مصوّت بلند حذف همزه
- ۴) دو بار کوتاه تلفظ کردن مصوّت بلند

۴۱) در همه ابیات هر دو اختیار «حذف همزه و تغییر کمیت مصوت» وجود دارد؛ به جز:

- ۱) روز وصل دوستداران یاد باد / یاد باد آن روزگاران یاد باد
- ۲) مبتلا گشتم در این بند و بلا / کوشش آن حق گزاران یاد باد
- ۳) کامم از تلخی غم چون زهر گشت / بانگ نوش شادخواران یاد باد
- ۴) راز حافظ بعد از این ناگفته ماند / ای دریغا رازداران یاد باد

۴۲) در کدام بیت اختیار بلند بودن هجای پایانی به کار نیرفته است؟

- ۱) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق
- ۲) هر دو بحری آشنا آموخته / هر دو جان بی‌دوختن بردوخته
- ۳) چون برآورد از میان جان خروش / اندر آمد بحر بخشایش به جوش
- ۴) چون به خویش آمد ز غرقاب فنا / خوش‌زبان بگشاد در مدح و دعا

۴۳) بیت زیر، «فاقد» کدام اختیار شاعری است؟

«اجل به کشتن من قصد داشت عشقت گفت / که این وظیفه از آن من است، فرما تو»

- ۱) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند
- ۲) بلند بودن هجای پایانی
- ۳) حذف همزه
- ۴) ابدال

۴۴) کدام بیت فاقد اختیار «حذف همزه» است؟

- ۱) بشنو این نکته که خود را ز غم آزاده کنی / خون خوری گر طلب روزی ننهاده کنی
- ۲) تکیه بر جای بزرگان نتوان زد به گزاف / مگر اسباب بزرگی همه آماده کنی
- ۳) اجرها باشدت ای خسرو شیرین دهنان / گر نگاهی سوی فرهاد دل افتاده کنی
- ۴) کار خود گر به کرم بازگذاری حافظ / ای بسا عیش که با بخت خدا داده کنی

۴۵) ابیات همه گزینه‌ها به‌جز بیت گزینه ... دارای ابدال هستند.

- ۱) تو شفایی چو بیایی خوش و رو بنمایی / سپه رنج گریزند و نمایند قفا
- ۲) شب به پیش رخ چون ماه تو چادر می‌بست / من چو مه چادر شب می‌بدریدم همه شب
- ۳) هر که او نعره تسبیح جماد تو شنید / تا نبردش به سراپرده سبحان ننشست
- ۴) چون چنین است صنم پند مده عاشق را / آهن سرد چه کوبی که وی از پند گذشت

۴۶) در کدام بیت اختیار وزنی قلب به‌کار رفته است؟

- ۱) گرچه من این جا حدیث از سر جان می‌کنم / نزد تو آن جا سخن از سر و زر می‌رود
- ۲) دور فلک بر دلم کرد ز جور آن چه کرد / خوی تو نیز از جفا یاری او می‌کند
- ۳) عقل نه هم‌تای توست کز تو زند لاف عشق / می‌نشناسد حریف خیره‌سری می‌کند
- ۴) به که ز بهر سخن برنگشاید زبان / گر نتواند که مرد سخن به پایان برد

۴۷) کدام گزینه وزن شعر نیمایی زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

«در تلاش شب که ابر تیره می‌بارد / روی دریای هراس‌انگیز / وز فراز برج بارانداز خلوت مرغ باران می‌کشد فریاد خشم‌آمیز».

- ۱) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فع / مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فع / مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فع.
- ۲) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع / فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع / فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع.
- ۳) فعلاتن فعلاتن فع / فعلاتن فعلاتن فع / فعلاتن فعلاتن فع / فعلاتن فعلاتن فع.
- ۴) مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع / مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع / مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع.

۴۸) بیت زیر، در چه بحری سروده شده است؟

«به عمری یک نفس با ما چو بنشینند برخیزند / نهال شوق در خاطر چو برخیزند، بنشانند»

- ۱) هزج مسدس سالم
- ۲) هزج مثنی سالم
- ۳) هزج مسدس محذوف
- ۴) هزج مثنی محذوف

۴۹) وزن کدامیک از شعرهای نیمایی زیر، با تکرار «مفاعیلن» ساخته شده است؟

- ۱) حرف‌های ما هنوز ناتمام / تا نگاه می‌کنی / وقت رفتن است
- ۲) ولی افسوس و صد افسوس / ز ابر تیره برقی جست / که قاصد را میان ره بسوزانید
- ۳) تو نیستی که ببینی / چگونه جای تو در زندگی سبز است / هنوز پنجره باز است
- ۴) من خزان جاودانه پشت میز / یک جهان ترانه‌ام شکسته در گلو / شعر بی‌جوانه‌ام، نشسته روبرو

۵۰) کدام گزینه در بحر عروضی «مقارب مثنی سالم» سروده شده است؟

- ۱) کسی جان دهد در رهش کز شقاوت / ز جانان ره جان فزایی ندارد
- ۲) غریبان برستند و تو حبس غم / گه از بی‌کسی و گه از ناکسی
- ۳) به صورت فریبی مرا روز و شب / ز جان برنخیزی که بس کاهلی
- ۴) اگر عالمی منکر ما شود / غمی نیست ما را که ما را تویی

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: عروض و قافیه زمان‌دار

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

سوال ۱

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

قافیه در گزینه «۴» طبق قاعده «۱» و در سایر گزینه‌ها طبق قاعده «۲» است.
واژگان قافیه: بو - خو: «و» (حرف اصلی قافیه): طبق قاعده «۱» / گرفتیم: ردیف
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: واژگان قافیه: گناه - نگاه ← اه (حروف قافیه)

گزینه «۲»: واژگان قافیه: طرب‌انگیز و بستیز ← یز (حروف قافیه)

گزینه «۳»: واژگان قافیه: زبان و زیان ← ان (حروف اصلی قافیه)

سوال ۲

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

الف) قافیه: خوابگه و مه (قاعده ۲)

ب) قافیه: خدا و جدا (قاعده ۱)

پ) قافیه: آهو (قاعده ۱) (در بیت اول به معنای «نام نوعی حیوان» و در بیت دوم به معنای «عیب» است.)

ت) قافیه: سیمین‌بر و بر (قاعده ۲)

ث) قافیه: بهاری، باری (قاعده ۲)

سوال ۳

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

قافیه در گزینه «۳» واژه‌های «بیرون و هامون» است و «ون» حروف اصلی است و قافیه حرف الحاقی ندارد. بنابراین حرف اصلی از «مصوت + صامت» ساخته شده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «ین» (حروف اصلی قافیه) + «م» (حروف الحاقی)

گزینه «۲»: «ار» (حروف اصلی قافیه) + «ی» (حروف الحاقی)

گزینه «۴»: «ار» (حروف اصلی قافیه) + «ان» (حروف الحاقی)

سوال ۴

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

قافیه بیت، دارای حروف الحاقی نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: حکایت و شکایت: واژه‌های قافیه // ی: حرف الحاقی

گزینه «۲»: زرد و سرد: واژه‌های قافیه // ی: حرف الحاقی

گزینه «۴»: آموخت و دوخت: واژه‌های قافیه // ند: حروف الحاقی

سوال ۵

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

قافیه: بنیاد و باد / ردیف: او نهاد

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۲»: قافیه اصلی: انسان، دوران / قافیه دوم: واصل، حاصل

گزینه «۳»: قافیه اصلی: امل، اجل / قافیه دوم: باغ، داغ

گزینه «۴»: قافیه دوم: نهنگان، پلنگان / قافیه اصلی: آشنا و آشنا (۱- شنا، ۲- شناخته)

سوال ۶

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در گزینه «۴» قافیه درونی به کار نرفته است. سایر گزینه‌ها دارای قافیه درونی هستند.

واژگان قافیه درونی در گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: هم‌نشین، قرین، زمین

گزینه «۲»: پدید، رسید، دمید

گزینه «۳»: منزل، حاصلم، دلم

سوال ۷

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

«لواپی» و «صلایی» واژه‌های قافیه هستند؛ «یی» حروف الحاقی قافیه و مصوت بلند «ا» در پایان دو کلمه، حرف اصلی قافیه، مطابق قاعده «۱» است.

در سایر ابیات به ترتیب کلمات «دامن و گلشن»، «نامه و خامه» و «سنگ و جنگ» قافیه، مطابق قاعده «۲» هستند.

سوال ۸

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در بیت چهارم واژه‌های «تو» با «مگو» مصوت مشترک ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شُد _ لُد (حرف مشترک: د _ د)

گزینه «۲»: جو _ جو (جناس تام دارند: ۱- جوی آب ۲- بجو)

گزینه «۳»: نما _ هما (حرف مشترک: آ)

سوال ۹

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

نشانه های هجایی گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: وان جان شیرین از جفا ما را به جان می آورد (-U - - - U - - - U - - - U - -)

گزینه «۳»: اگر جور بر ما پسندی رواست (-U - - U - - U - - U)

گزینه «۴»: حکمت یونان بطلب مُلکت یونان چه کنی (-UU - - UU - - UU - - UU)

سوال ۱۰

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

بیت گزینه «۲»: بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است.

خِی	شُ	بِی	خِی	شِی	بِی	یَک	جَا	کِی	بُ	وَد
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-

سایر ابیات، بر وزن «مفتعلن مفتعلن فاعلن» سروده شده اند.

تشریح گزینه های دیگر:

خُل	دِ	بِ	رین	سا	حَ	تِ	این	گل	شَ	نست
شم	ع	کِ	آ	تش	زِ	دِ	رون	بَر	فُ	روخت
خا	نِ	پُ	رَز	گن	جِ	خُ	دا	دا	د	داشت
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-

سوال ۱۱

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

نو	ر	چُ	فو	وا	رِ	زَ	ند
-	U	U	-	-	U	U	-

بو	سِ	بِ	رین	با	رِ	زَ	ند
-	U	U	-	-	U	U	-

سوال ۱۲

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

فَ رَا مُش	تْ رَا مِه	تْ رَا نِ چُون	كُ نَنْد
-- U	-- U	-- U	-U
فعولن	فعولن	فعولن	فعل

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: خوان زیبایی به نعمت های ناز آراست، حُسن (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)

گزینه «۳»: درِیغ این چشم بیدارم که خوابی هم نمی‌ارزد (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)

گزینه «۴»: ای که جمالت ز بهشت آیتی ست (مفتعلن مفتعلن فاعلن)

سوال ۱۳

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

نشانه‌های هجایی بیت گزینه «۴»:

« -U - -UU - -UU - / - U - -UU - -UU - »

وزن واژه‌های سایر ابیات:

گزینه «۱»: مفاعیلن مفاعیلن فعولن

گزینه «۲»: فاعلاتن فعلاتن فعلن

گزینه «۳»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن

سوال ۱۴

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

وزن و نشانه‌های هجایی مصراع گزینه «۱» چنین است:

فعولن	فعولن	فعولن	فَعَلْ
-- U	-- U	-- U	-U

سوال ۱۵

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

وزن هر مصراع از بیت گزینه «۱»، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» و سایر ابیات «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است.

سوال ۱۶

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

وزن این بیت؛ «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است.

سوال ۱۷

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

گزینه «۱»: که شنیدی که در این بزم دمی خوش بنشست (-UU - -UU - -UU - -UU)

ک	ش	نی	دی	ک	د	رین
U	U	-	-	U	U	-

بزم	م	د	می	خُش	ب	ن	شست
-	U	U	-	-	U	U	-

گزینه «۳»: یک نیمه نرگس باز کرد از خواب جنبانید سر (-U - - -U - - -U - - -U - -)

یک	نی	م	نر	گس	با	ز	کر
-	-	U	-	-	-	U	-
دز	خا	ب	جُن	با	نی	د	سر
-	-	U	-	-	-	U	-

گزینه «۴»: لطف خدا بیشتر از جرم ماست

(-U - -UU - -UU-)

لُط	ف	خُ	دا	بی	ش	ت	رَز	جُر	م	ماست
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-

سوال ۱۸

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

وزن بیت گزینه «۱»، «۲» و «۳»: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

وزن بیت گزینه «۴»: مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن

دا	یم	گُ	لِ	این	بُس	تان
-	-	U	U	-	-	-
مفعول			مفاعیلن			

شا	دا	ب	نِ	می	ما	نَد
-	-	U	U	-	-	-
مفعول			مفاعیلن			

سوال ۱۹

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

ای	رو	یِ	دِ	لا	را	یَت
-	-	U	U	-	-	-
مفعول			مفاعیلن			

مَج	مو	عِ	یِ	زی	با	یی
-	-	U	U	-	-	-
مفعول			مفاعیلن			

وزن گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مستفعلن فعولن / مستفعلن فعولن

گزینه «۲»: مفتعلن فاعلن / مفتعلن فاعلن

گزینه «۴»: مفتعلن مفاعلن / مفتعلن مفاعلن

سوال ۲۰

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

ابیات «الف، پ، ث» بر وزن «مفتعلن مفتعلن فاعلن» سروده شده اند.

سایر ابیات بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده اند.

سوال ۲۱

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

گ	رَم	با	صا	لِ	حان	بی	دو
U	-	-	-	U	-	-	-
مفاعیلن				مفاعیلن			
۱				۲			

ست	قَر	دا	دَر	بِ	هَش	تا	رند
U	-	-	-	U	-	-	-
مفاعیلن				مفاعیلن			
۳				۴			

(مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فعل)

گزینه «۳»: (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)

گزینه «۴»: (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فعولن)

سوال ۲۲

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

هو	ش	من	دان	را	اَ	زین	اف
خو	نِ	جا	نم	گر	پِ	ری	زَد
-	U	-	-	-	U	-	-
فاعلاتن				فاعلاتن			

سا	نِ	اف	سون	کر	دِ	اند
او	بُ	وَد	صَد	خون	بِ	ها
-	U	-	-	-	U	-
فاعلاتن				فاعلن		

وزن سایر مصراع‌ها:

گزینه «۱»: مفاعیلن مفاعیلن فعولن

گزینه «۲»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

گزینه «۴»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

سوال ۲۳

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

وزن بیت گزینه «۲»: «فاعلاتن فعاتن فعاتن فعاتن» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: فعاتن فعاتن فعاتن فعلم

گزینه‌های «۳» و «۴»: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

سوال ۲۴

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

وزن بیت گزینه «۲»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن فع

با	گ	ل	رو	یت	چ	ز	ند
-	U	U	-	-	U	U	-

لا	ل	و	نس	رین
-	U	U	-	-

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن (-UU - / - UU - / - UU - / - UU -)

گزینه «۳»: مفتعلن مفتعلن مفعولن (-UU - / - UU - / - / - - -)

گزینه «۴»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (-U - / - -U - / - -U -)

سوال ۲۵

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

وزن بیت این گزینه، از تکرار چهار بار «فعولن» ساخته شده است.

م	ر	ن	ج	د	ل	م	ر	ا	ک	ا	م	غ	و	ح	ش
U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-
فعولن				فعولن				فعولن				فعولن			

سایر ابیات بر وزن «فعولن فعولن فعولن فعل» هستند.

سوال ۲۶

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

نشانه‌های هجایی بیت گزینه «۴» به شکل « -UU- / -UU- / -UU- / -UU- » است و بر وزن (مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن) سروده شده است.

ابیات سایر گزینه‌ها بر وزن «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» است.

کع	بِ	مَ	نَم	قِب	لِ	مَ	نَم
-	U	U	-	-	U	U	-
مفتعلن				مفتعلن			

سو	ی	مَ	نا	ری	د	نَ	ماز
-	U	U	-	-	U	U	-
مفتعلن				مفتعلن			

سوال ۲۷

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

آهنگ و موسیقی بیت «ب»، «ج» و «ه»:

« - - - U / - - - U / - - - U / - - - U »

علامت‌های هجاهای بیت «الف»:	-U - -	-U - -	-U - -	-U - -
علامت‌های هجاهای بیت «د»:	-UU-	-UU-	-UU-	-UU-

سوال ۲۸

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

وزن مصراع‌های سه گزینه اول «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» است و مصراع گزینه «۴» در وزن: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است.

سوال ۲۹

پاسخ: گزینه ۴

به جز گزینه ۴ که بر وزن «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» است، باقی ابیات همگی بر وزن «مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلن» است.

سوال ۳۰

پاسخ: گزینه ۱

به جز گزینه ۱ که بر وزن «مفعول فاعلات مفاعیلن» است، باقی ابیات بر وزن «مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل» یا همان «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است.

سوال ۳۱

پاسخ: گزینه ۴

فقط گزینه ۴ را نمی‌شود به نوع دیگری طبقه‌بندی کرد. باقی گزینه‌ها به دو شکل تقسیم‌بندی می‌شوند.

سوال ۳۲

پاسخ: گزینه ۱

فقط بیت گزینه ۱ «۱» بر وزن «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲ : مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

گزینه ۳: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

گزینه ۴ : مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن

سوال ۳۳

پاسخ: گزینه ۳

فقط گزینه ۳ بر وزن «مفعول مفاعیلن مفاعیلن» است و باقی ابیات بر وزن «مفعول مفاعیلن فعولن» است.

سوال ۳۴

پاسخ: گزینه ۱

بیت بر وزن «مفعول مفاعیلن مفاعیلن» است.

سوال ۳۵

پاسخ: گزینه ۳

بیت صورت سوال بر وزن «مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن» یا «مستفعل مستفعل مستفعل مستف» است.

سوال ۳۶

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳» بر وزن مفاعن فعلاتن مفاعن فعلمن است.

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه ۱: فعلاتن فعلاتن فعلمن فعلمن

گزینه ۲: فعلاتن فعلاتن فعلمن فعلمن

گزینه ۴: فعلاتن فعلاتن فعلمن فعلمن

سوال ۳۷

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴» وزنی همسان و بر وزن «فعلاتن فعلاتن فعلمن فعلمن» است و نمی‌توان به صورت دیگری آن را طبقه‌بندی کرد. باقی ابیات همگی به دو صورت قابل تقسیم‌بندی است.

سوال ۳۸

پاسخ: گزینه ۳

تنها گزینه «۳» درباره این شعر صحیح است.

سوال ۳۹

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

وزن مصراع گزینه «۲» «مفتعلن مفتعلن فاعلمن» است و در هجای دوم هجای بلند، کوتاه تلفظ می‌شود.

سوال ۴۰

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

بیت بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است. اگر بیت را تقطیع هجایی کنیم، خواهیم داشت:

در	خ	را	با	تِ	ط	ری	قت
-	U	-	-	لَ	U	-	-
کین	چ	نین	رَف	تَس	ت	در	عه-

ما	ب	هم	من	زل	شُ	ویم
لَ	U	-	-	-	U	-
د	ء	زل	تَق	دی	رِ	ما

ملاحظه می‌شود که در هجای پنجم مصراع اول و در هجای نهم مصراع دوم، هجای کوتاه، بلند تلفظ شده است. در هجای پنجم مصراع دوم، حذف همزه صورت گرفته است.

سوال ۴۱

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

بیت گزینه «۴» فاقد اختیار تغییر کمیت مصوت است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای چهارم مصراع اول، حذف همزه در «باد آن»

گزینه «۲»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای نهم مصراع اول و هجای سوم مصراع دوم، حذف همزه در «در این»

گزینه «۳»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای چهارم مصراع دوم، حذف همزه در «کامم از»

سوال ۴۲

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

آخرین هجای هر دو مصراع بیت گزینه «۴» بلند هستند (نا، عا). بنابراین اختیار وزنی ندارد، اما در سایر گزینه‌ها به ترتیب «راق و یاق - ته و ته - روش و جوش» هجاهای کشیده یا کوتاه هستند که بنابر اختیار شاعری بلند تلفظ می‌شوند.

سوال ۴۳

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

در رکن پایانی هر دو مصراع، «ابدال» صورت گرفته است. هجای پایانی مصراع نخست، کشیده و مصراع دوم کوتاه است که هر دو بلند محسوب می‌شوند. در ترکیب‌های «از آن» و «من است» همزه، حذف خواهد شد.

سوال ۴۴

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

حذف همزه در سایر ابیات:

گزینه «۱»: غم آزاده ← غمازاده (نکته: در «بشنو این» خواندن صحیح شعر، با همزه است و وزن شعر حذف همزه را ایجاب نخواهد کرد)

گزینه «۲»: مگر اسباب ← مگرسباب

گزینه «۳»: با شدت ای ← با شدتی، دل افتاده ← دلفتاده

سوال ۴۵

پاسخ: گزینه ۳

تمام ابیات بر وزن «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن» است. بیت گزینه «۳» ابدال ندارد.

هر	ک	سی	نع	ر	ی	تس	بی	ح	ج	ما	د	ث	ش	نید
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	ث	U	U	-
تا	ن	بر	دش	ب	س	را	پر	د	ی	سب	حان	ن	ن	شست

سوال ۴۶

پاسخ: گزینه ۴

در هجاهای هشتم و نهم مصراع دوم بیت گزینه «۴» قلب به کار رفته است.

سوال ۴۷

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲» وزن شعر نیمایی صورت سؤال را به درستی نشان می‌دهد.

سوال ۴۸

پاسخ: گزینه ۲

گزینه‌ی «۲»

بیت مذکور بر وزن «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» سروه شده است و بحر آن «هزج مثنی‌س سالم» می‌باشد.

سوال ۴۹

پاسخ: گزینه ۲

گزینه‌ی «۲»

تمام مصراع‌های گزینه «۲» از تکرار «مفاعیلن» ساخته شده است.

ولی افسوس و صد افسوس (مفاعیلن مفاعیلن)

ز ابر تیره برقی جست (مفاعیلن مفاعیلن)

که قاصد را میان ره بسوزانید (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: وزن این شعر به این صورت است:

حرف‌های ما هنوز ناتمام (فاعلاتُ فاعلاتُ فاعلن)

تا نگاه می‌کنی (فاعلاتُ فاعلن)

وقت رفتن است (فاعلاتُ فع)

گزینه «۳»: وزن این شعر به این صورت است:

تو نیستی که ببینی (مفاعلن فعلاتن)

چگونه جای تو در زندگی سبز است (مفاعلن فعلاتن مفاعیلن)

هنوز پنجره باز است (مفاعلن فعلاتن)

گزینه «۴»: وزن شعر چهارم به این صورت است:

من خزان جاودانه پشت میز (فاعلاتُ فاعلاتُ فاعلن)

یک جهان ترانه‌ام شکسته در گلو (فاعلات فاعلات فاعلات فع)

شعر بی‌جوانه‌ام نشسته روبرو (فاعلات فاعلات فاعلات فع)

سوال ۵۰

پاسخ: گزینه ۱

گزینه‌ی «۱»

بیت اول در وزن «فعولن فعولن فعولن» و در بحر عروضی «مقارب مثنی سالم» سروده شده است.

سایر گزینه‌ها نیز در بحر عروضی مقارب سروده شده‌اند اما به دلیل حذف هجای پایانی بحر آن‌ها سالم نیست و به «مقارب مثنی محذوف» تبدیل شده‌اند.

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی آموزشی

۱) متن زیر، با کدام گزینه کامل می‌شود؟

«محتوای نثرهای دوره سامانی، بیشتر علمی است و گاهی نثرهای حماسی، تاریخی و دینی هم در این دوره دیده می‌شود. از نمونه‌های موفق آن می‌توان ...، ... و ... را نام برد.

- ۱) تفسیر طبری، تاریخی بیهقی، تاریخ بلعمی
۲) تاریخ بیهقی، تاریخ طبری، سفرنامه ناصر خسرو
۳) تاریخ طبری، کیمیای سعادت، کشف‌المحجوب
۴) ترجمه تفسیر طبری، تاریخ بلعمی، شاهنامه ابومنصوری

۲) با توجه به ویژگی‌های فکری ابیات زیر، کدام بیت نمی‌تواند مربوط به سبک خراسانی باشد؟

- ۱) سپهدار چون پیش لشکر کشید / یکی ژرف دریای بی بُن بدید
۲) در قالب این خاکیان عمری است سرگردان شدم / چون جان اسیر حبس شد، جانانه را گم کرده ام
۳) عقیقی شرابی که در آبگینه / درخشان شود چون سهیل یمانی
۴) جادویی آغاز کرده است آتش ارنه از چه رو / گاه پشتش روی گردد گاه پایش سر شود

۳) کدام گزینه درباره زبان‌های «ایرانی میانه» درست نیست؟

- ۱) زبان پارتی در شمال و شمال شرقی ایران متداول بود.
۲) زبان پارتی، در دوره اشکانیان رایج بود و یکی از شاخه‌های فارسی میانه محسوب می‌شد.
۳) آثار ادبی پهلوی به دلیل اهمیت سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام، غالباً به کتابت درنیامده بود.
۴) بیش‌تر آثار دینی زردتشتی مانند یادگار زریران اصل پهلوی دارند.

۴) عبارات کدام گزینه در مورد شعر و نثر عهد سامانی (قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم) درست است؟

- الف) موضوع کتاب تاریخ بلعمی، تاریخ زمان سامانیان است.
ب) شعر غنایی با دو شاعر مشهور، رودکی و شهید بلخی، قوت و استحکام یافت.
ج) اصل تفسیر طبری به زبان عربی نوشته شده است و جمعی از دانشمندان، این کتاب را به فارسی برگرداندند.
د) داستان‌سرایی و قصه‌پردازی و آوردن حکایت و مثل، در شعر این دوره هیچ رونقی نداشت و در دوره‌های بعدی به‌وجود آمد.

- ۱) الف، د
۲) الف، ج
۳) ب، د
۴) ب، ج

۵) همه گزینه‌ها به‌جز گزینه ... درباره ویژگی‌های تاریخی و ادبی قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم کاملاً درست است.

- ۱) مهم‌ترین دوره تمدن اسلامی ایران بوده است.
۲) عصر اندیشه استقلال ملی ایران به شمار می‌رود.
۳) دوره ترقی در همه زمینه‌های علمی بود.
۴) آمیختگی زبان فارسی دری با زبان پهلوی افزایش می‌یابد.

۶) ادبیات فارسی دری به مفهوم واقعی خود، تقریباً همزمان با کدام دولت در ایران پدید آمد؟

- ۱) طاهریان
۲) آل‌بویه
۳) سامانیان
۴) صفاریان

۷) سبک شعری ابیات کدام گزینه تماماً مربوط به دوره «خراسانی» است؟

- الف) از این در سخن هر چه دارید یاد سراسر به من بر بیاید گشاد
ب) ساقی گزین و باده و می خور به بانگ زیر کز کشت سار نالد و از باغ عندلیب
پ) جهان بر آب نهادست و زندگی بر باد غلام همت آنم که دل بر او نهاد
ج) چون وا نمی‌کنی گرهی، خود گره مباش ابروگشاده باش، چو دستت گشاده نیست
د) آن کن ای جویای حکمت کاهل حکمت آن کنند تا بدان دشوارها بر خویشتن آسان کنند
- ۱) د، الف، ب ۲) ج، ب، د ۳) پ، الف، ج ۴) ب، پ، د

۸) به ترتیب هر یک از ویژگی‌های زیر نمایانگر کدامیک از ویژگی‌های «زبانی-فکری-ادبی» سبک خراسانی است؟

«کمی لغات عربی در مقایسه با دوره‌های بعد - استفاده طبیعی از آرایه‌های ادبی - قافیه و ردیف بسیار ساده»

- ۱) فکری - ادبی - زبانی ۲) زبانی - ادبی - ادبی ۳) زبانی - ادبی - زبانی ۴) زبانی - فکری - ادبی

۹) معشوق شاعر در کدام بیت، مطابق با ویژگی‌های عمده سبک خراسانی نیست؟

- ۱) گرفت خواهم زلفین عنبرین تو را به بوسه نقش کنم برگ یاسمین تو را
۲) ای قوم به حج رفته کجایید کجایید؟ معشوق همینجاست بیایید بیایید
۳) همیشه سرو و صنم خصم او شدند که او ز سرو قامت برده ست و نیکوئی ز صنم
۴) شدم فتنه بر غمزگانش بلی شود فتنه مردم چو بیند فتن

۱۰) در همه گزینه‌ها به‌جز گزینه ... نشانه‌هایی از ویژگی‌های زبانی شعر سبک خراسانی یافت می‌شود.

- ۱) الم از دل‌ها برگیرد و تا بوده هگرز / بر دل کس ننهاده‌ست به یک موی آلم
۲) باده بر دست و هم‌چون به فلک بر خورشید / اندر این لفظ یقینم که نباشد بهتان
۳) شیران فکنی شرزه و پیلان فکنی مست / شیران به خدنگ افکنی و پیل به زوبین
۴) ز گفته‌های تو در وصف خویش خرسندم / چنان‌که از کرم ابر، بوستان خرسند

۱۱) در همه گزینه‌ها به‌جز ... «تشبیه حسی» یافت می‌شود.

- ۱) زلف تو مگر جانا امید و نیاز است / زیرا که چنین هر دو سیاه است و دراز است
۲) لاله میان کشت درخشد همی ز دور / چون پنجه عروس به حنا شده خضیب
۳) روی او ماه است اگر بر ماه مشک‌افشان شود / قد او سرو است اگر بر سرو لاله‌ستان بود
۴) سرشک نرگس او می‌نمود بر زلفش / چنان‌که ریخته بر سبزه، دانه‌های گهر

۱۲) ویژگی مقابل چند مورد با آن همخوانی ندارد؟

- «روح شادی و خوش‌باشی (ویژگی فکری شعر خراسانی) - افزایش نشانه‌های جمع فارسی بر جمع عربی (ویژگی نثر غزنوی) - ایجاز و اختصار در لفظ و معنا (ویژگی نثر سامانی) - کاربرد ساخت‌هایی مانند «به گیسوی او بر» (ویژگی ادبی شعر خراسانی) - حذف افعال به ضرورت قرینه (ویژگی نثر سامانی)»

- ۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۱۳) از دیدگاه تاریخ ادبیات همه موارد کاملاً درست است؛ به‌جز ...

- ۱) نخستین صورت زبان ادبی فارسی نو، ابتدا در مشرق و شمال شرق ایران رواج یافت.
۲) شکوفایی روح ایرانی در قرن چهارم، با محمدبن زکریای رازی آغاز و با فردوسی ادامه یافت.
۳) رواج رسم‌ها و سنت‌های فرهنگی کهن ایران با روی کار آمدن دولت سامانی شروع شد.
۴) قصاید حکمی برای اولین بار توسط ناصر خسرو در قرن پنجم هجری سروده شد.

۱۴) در عبارت زیر از لحاظ تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی چند غلط دیده می‌شود؟

«تا حدود نیمه دوم قرن پنجم و آغاز قرن ششم، شعر پارسی همچنان تحت‌تأثیر سبک سلجوقی و غزنوی است. تحولی که سنایی و مولوی در غزل ایجاد کردند، باعث شد در قرن هفتم شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند. نثر فارسی تا اوایل قرن پنجم هنوز در آغاز راه بود ولی در قرن ششم و اوایل قرن هفتم به پختگی و کمال می‌رسد.»

یک (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴)

۱۵) توضیح مقابل کدام گزینه با آن مطابقت ندارد؟

- ۱) استفاده از ترکیبات دشوار (ویژگی نثر قرن پنجم و ششم)
- ۲) کاهش سادگی و روانی کلام و حرکت به سوی دشواری متون (ویژگی زبانی شعر قرن پنجم و ششم)
- ۳) رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی (ویژگی فکری شعر قرن پنجم و ششم)
- ۴) فراوانی ترکیبات نو (ویژگی زبانی شعر قرن پنجم و ششم)

۱۶) هر دو ویژگی زیر مربوط به شخصیت کدام گزینه است و وی در کدام قرن زندگی می‌کرد؟

«دارای قصایدی در سبک عراقی است و یک مثنوی به شیوه داستان‌های نظامی سرود.»

۱) خواجه‌ی کرمانی - هشتم	۲) جامی - نهم
۳) سعدی - هفتم	۴) سلمان ساوجی - هشتم

۱۷) توضیح مقابل کدام شاعر صحیح نیست؟

- ۱) بیدل دهلوی: کاربرد مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های خیال‌انگیز و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه از ویژگی‌های شعر اوست.
- ۲) کلیم کاشانی: در سرودن شعر مذهبی دستی داشت و ترکیب‌بند عاشورایی او زیانزد است.
- ۳) وحشی بافقی: شعر او واقع‌گراست و سبک شعر او حدّ واسط سبک دوره عراقی و دوره هندی است.
- ۴) بابافغانی شیرازی: از شعرای تأثیرگذار قرن دهم که شعرش به دقت و ظرافت و رقت معانی شهرت دارد.

۱۸) از میان ویژگی‌های زیر، چند ویژگی ادبی شعر عراقی دیده می‌شود؟

«رواج تصوّف - جایگزینی «می» به جای «همی» - توجه به علم بیان و بدیع - دست نیافتنی بودن معشوق - کاربرد سجع‌های متوالی - بازتاب بیشتر علوم در شعر - به کارگیری ردیف و قافیه‌های ساده - تثبیت جایگاه تخلّص در انتهای شعر - کم شدن نشانه «مر» در کنار مفعول»

سه (۱) چهار (۲) دو (۳) پنج (۴)

۱۹) بهترین کدام شاعر قرن هشتم لحن سخنش گزنده، طنزآمیز و سرشار از خیرخواهی است و کدام سخنور به شیوه طنز و تمثیل ناهنجاری‌های اجتماعی را بیان می‌کرد؟

۱) حافظ - عبید زاکانی	۲) خواجه‌ی کرمانی - عبید زاکانی
۳) عبید زاکانی - حافظ	۴) حافظ - سلمان ساوجی

۲۰) کدام عبارت از دیدگاه تاریخ ادبیات نادرست است؟

- ۱) نثر «مرصادالعباد» گاهی ساده و گاهی دارای سجع و موازنه است و در خلال مباحث کتاب، اشعاری از خود نویسنده و دیگر شاعران نقل می‌شود.
- ۲) کتاب شمس قیس رازی از نخستین و مهم‌ترین آثار در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر به شمار می‌رود.
- ۳) جامی بهارستان را به سبک بوستان سعدی و نفحات‌الانس را به شیوه تذکرة‌الاولیای عطار نوشت.
- ۴) تشویق امیرعلیشیر نوایی منجر به تألیف تذکرة دولت‌شاه به قلم دولت‌شاه سمرقندی شد.

۲۱) کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) حمدالله مستوفی از مورخان مشهور ایران در قرن هفتم است.
- ۲) موضوع کتاب «تاریخ گزیده»، تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران را تا سال ۷۳۰ هـ.ق. دربرمی‌گیرد.
- ۳) رساله دلگشا، اخلاق‌الاشراف و صدپند از جمله طنزهای منثور ماندگار عبید زاکانی هستند.
- ۴) سلمان ساوجی مثنوی جمشید و خورشید را به شیوه داستان‌های نظامی سروده است.

۲۲) هر کدام از موارد زیر به‌ترتیب معرّف شاعران کدام گزینه است؟

- الف) در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی در سبک عراقی است.
 - ب) لحن سخن او گزنده و طنزآمیز و سرشار از خیرخواهی و اصلاح‌طلبی است.
 - ج) غزل‌های او بر حافظ تأثیرگذار بود.
 - د) تزویر و ریاکاری حاکمان را در آثارش به تصویر می‌کشید.
- ۱) خواجه‌ی کرمانی، عبید زاکانی، ابن‌یمین، حافظ
۲) سلمان ساوجی، حافظ، خواجه‌ی کرمانی، عبید زاکانی
۳) خواجه‌ی کرمانی، حافظ، سلمان ساوجی، عبید زاکانی
۴) سلمان ساوجی، عبید زاکانی، خواجه‌ی کرمانی، ابن‌یمین

۲۳) عبارات کدام گزینه درباره تاریخ ادبیات قرن هفتم و شخصیت‌های آن درست است؟

- الف) نجم دایه، کتاب «مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد» را در بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی نوشت.
- ب) قالب مثنوی برای ظهور عاطفه، اخلاق و عرفان در تنگنا افتاد.
- ج) در این دوره اکثر شاعران از حاکمان روی برتافتند.
- د) فیه ما فیه و مجالس سبعة از آثار مولانا به قلم خود اوست و سبک نثر وی را بهتر نمودار می‌سازند.

۱) الف و ج ۲) ب و د ۳) الف و د ۴) ج و د

۲۴) همه گزینه‌ها از ویژگی‌های فکری شعر عراقی است؛ به‌جز ...

- ۱) کاربرد اصطلاحات عرفانی
- ۲) رواج مفاخره و هجو در شعر
- ۳) اشعار پندآموز ساده، عملی و دستوری
- ۴) فاصله‌گرفتن غزل از عشق زمینی

۲۵) در همه گزینه‌ها به ویژگی‌های نثر عراقی در قرن‌های هفتم تا نهم هجری اشاره شده است؛ به‌جز ...

- ۱) در قرن هفتم، حاشیه‌نویسی‌های زیادی به نثر مصنوع و فنی بر کتاب‌های تاریخ قدیم انجام گرفت.
- ۲) سستی و ضعف در ساخت دستوری جملات نثر، از ویژگی‌های زبانی سبک این دوره است.
- ۳) برخی امرای این عصر به ترکی‌گویی تشویق می‌کردند و به این زبان آثاری پدید آوردند.
- ۴) با از میان رفتن نثر فنی در عصر تیموریان، نثر ساده جایگزین آن شد.

۲۶) کتاب‌های مذکور در کدام گزینه همگی از آثار ساده در نثر سبک هندی هستند؟

- ۱) شرفنامه بدلیسی - عین‌الحیات - بدایع‌الوقایع واصفی
- ۲) مجالس‌المؤمنین - جامع عباسی - محبوب‌القلوب
- ۳) حبیب‌السیر - احسن‌التواریخ - عالم‌آرای عباسی
- ۴) کتب داراشکوه - تذکره شاه طهماسب - حبیب‌السیر

۲۷) سبک شعری کدام بیت متفاوت با سایر ابیات است؟

- (۱) برگ بنفشه چون بن ناخن شده کبود
سرمای زمهری
در دست شیرخواره به
- (۲) دست زی می بر و برنه به سر نیکان، تاج
به دل اعدا گاز
جام بر کف نه و برنه
- (۳) ای صنم ماهروی خیز به باغ اندر آی
سان صنم
زان که شد از رنگ و بوی باغ به
- (۴) نشنیده‌ای که فرهاد چگونه سنگ سفتی؟
آب دیده سفتم
نه چو سنگ آستانت که به

۲۸) نام نویسندگان کتاب های «عالم آرای عباسی، عین الحیات، محبوب القلوب، احسن التواریخ» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) اسکندربیک ترکمان، میرزا برخوردار فراهی، قاضی نورالله شوشتری، وحید قزوینی
(۲) اسکندربیک ترکمان، علی بن حسین واعظ کاشفی، میرزا برخوردار فراهی، حسن بیگ روملو
(۳) شیخ بهایی، قاضی نورالله شوشتری، وحید قزوینی، حسن بیگ روملو
(۴) شیخ بهایی، علی بن حسین واعظ کاشفی، میرزا برخوردار فراهی، قاضی نورالله شوشتری

۲۹) هر سه مورد کدام گزینه ویژگی های نثر دوره هندی را دربردارند؟

- (الف) دقت در ذکر تاریخ و حوادث تاریخی
(ب) کاربرد وجه وصفی
(پ) متن های ادبی ساده است و با تکلف همراه نیست.
(ت) کاربرد افعال با پیشوندهای متعدّد
(ث) مطابقت صفت و موصوف به تقلید از عربی
(ج) رواج کاربرد شعرهای قوی در متن کتاب های نثر
- (۱) الف، ب، ج (۲) ب، ت، ث (۳) الف، پ، ت (۴) پ، ج، ث

۳۰) ابیات همه گزینه ها به جز ... با وجود یکی از آرایه های پرکاربرد سبک هندی، مربوط به این سبک هستند.

- (۱) تیغش از بسیاری فتح و ظفر گشته است خم / شاخ، خم پیدا کند چون میوه باشد بی شمار
(۲) سرو را دانی چرا آزاد می گویند خلق / زانکه دامان تعلق زین چمن برچیده است
(۳) به سرسری سر زلفش کجا به دست آید / چو سر ز دست برون شد چه جای دستار است
(۴) بلبلانی که نظر بر رخ گل وا کردند / چه شناسند قماش سخن رنگین را

۳۱) چند بیت از ابیات زیر با برخوردار از زبان کوچه و بازار، نمونه‌ای از شعر سبک هندی‌اند؟

- (الف) پیش راه شکوفه خونین نگیرد خامشی / بخیه نتواند عنانداری کند خوناب را
(ب) نزاکت آن قدر دارد که در وقت خرامیدن / توان از پشت پایش دید نقش روی قالی را
(پ) عنان سیل را هرگز شکست پل نمی‌گیرد / نگردد قدّ خم مانع شتاب زندگانی را
(ت) پسر را خواند خورشید مهان را / همیدون خسرو فرماندهان را
- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۳۲) ویژگی شعر کدام شاعر، مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین است و کدام سخنور، ترکیب‌بند عاشورایی‌اش زبانزد است؟

- ۱) بیدل دهلوی / محتشم کاشانی
۲) صائب تبریزی / بابافغانی شیرازی
۳) صائب تبریزی / محتشم کاشانی
۴) بیدل دهلوی / وحشی بافقی

۳۳) کدام مورد از شاعران عصر بیداری نیست؟

- ۱) سروش اصفهانی
۲) فرخی یزدی
۳) میرزاده عشقی
۴) ادیب‌الممالک فراهانی

۳۴) پدیدآورندگان آثار «شمس‌الدین و قمر - امثال و حکم - سرگذشت حاجی‌بابای اصفهانی» به ترتیب در کدام گزینه ذکر شده‌اند؟

- ۱) محمدباقر میرزا خسروی - محمدتقی بهار - میرزا حبیب اصفهانی
۲) میرزا حسن‌خان بدیع - علی‌اکبر دهخدا - جیمز موریه
۳) میرزا حسن‌خان بدیع - محمدتقی بهار - میرزا آقا تبریزی
۴) محمدباقر میرزا خسروی - علی‌اکبر دهخدا - میرزا آقا کرمانی

۳۵) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت که بود؟

- ۱) میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل
۲) میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی
۳) میرزا حسن‌خان بدیع
۴) میرزا آقا تبریزی

۳۶) کدامیک از شاعران مشروطه به سبب آشنایی با سعدی طبعش شکوفا شد، به سبب آزادی‌خواهی به زندان افتاد و در آخر جانش را فدای آزادی کرد؟

- ۱) محمدتقی بهار
۲) فرخی یزدی
۳) عارف قزوینی
۴) میرزاده عشقی

۳۷) مجموعه نوشته‌های طنزآمیز دهخدا در کدام روزنامه منتشر می‌شد و مهم‌ترین اثر قائم‌مقام فراهانی کدام است؟

- ۱) چرند و پرند - منشآت
۲) چرند و پرند - دیوان اشعار
۳) صوراسرافیل - منشآت
۴) سروش - دیوان اشعار

۳۸) سردبیر نشریات و روزنامه‌های «مجلس، بهار و قرن بیستم» به ترتیب کدام افراد بودند؟

- ۱) قائم‌مقام فراهانی - محمدتقی بهار - میرزاده عشقی
۲) ادیب‌الممالک فراهانی - یوسف‌خان اعتصامی - میرزاده عشقی
۳) ادیب‌الممالک فراهانی - محمدتقی بهار - علامه دهخدا
۴) قائم‌مقام فراهانی - یوسف‌خان اعتصامی - علامه دهخدا

۳۹) تنها اثر قابل توجه تاریخی در دوره بیداری چه نام دارد؟

- ۱) تاریخ بیداری ایرانیان
۲) سرگذشت حاجی‌بابای اصفهانی
۳) داستان باستان
۴) تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران

۴۰) پدیدآورندگان «تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران - شمس و طغرا - سه تابلوی مریم» به ترتیب در کدام گزینه ذکر شده‌اند؟

- ۱) علی‌اکبر دهخدا - میرزا حسن‌خان بدیع - میرزا حبیب اصفهانی
۲) محمدتقی بهار - میرزا حسن‌خان بدیع - فرخی یزدی
۳) علی‌اکبر دهخدا - میرزا آقا تبریزی - میرزاده عشقی
۴) محمدتقی بهار - محمدباقر میرزاخسروی - میرزاده عشقی

۴۱) شعر «ای قلم» از نمونه‌های اشعار انتقادی ... است.

- ۱) ایرج میرزا
۲) نسیم شمال
۳) ادیب‌الممالک فراهانی
۴) میرزاده عشقی

۴۲) در میان آثار زیر چند اثر منظوم از قیصر امین‌پور وجود دارد؟

«طوفان در پراتنز، آیینه‌های ناگهان، دستور زبان عشق، از آسمان سبز، بی بال پریدن، دری به خانه خورشید، در کوچه آفتاب، خواب ارغوانی، برآشفتن گیسوی تاک»

(۱) سه (۲) چهار (۳) یک (۴) دو

۴۳) کدام شعر نیما به عنوان «بیانیه شعر نو» مطرح می‌شود و جریان نوگرایی شعری نیما در کدام شعر و در چه سالی تثبیت شد؟

(۱) زمستان - افسانه - ۱۳۰۱
(۲) افسانه - افسانه - ۱۳۰۱
(۳) افسانه - ققنوس - ۱۳۱۶
(۴) زمستان - ققنوس - ۱۳۱۶

۴۴) جریان موسوم به «شعر نو حماسی» در چه شرایطی برای اولین بار رواج یافت؟

(۱) یأس و سرخوردگی ناشی از وقایع ۲۸ مرداد
(۲) آشفته‌گی جامعه در مبارزات بین سال‌های ۴۲ تا ۵۷
(۳) آزادی حاکم بر جامعه در آغاز حکومت پهلوی دوم
(۴) همزمان با تشکیل اولین کنگره نویسندگان و شاعران ایران

۴۵) به ترتیب نام نویسندگان و شاعران آثار زیر در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

«آتش خاموش - چشم‌هایش - سیاحت‌نامه ابراهیم بیگ - صدای سبز»

(۱) بزرگ علوی - سیمین دانشور - زین‌العابدین مراغه‌ای - علی مؤذنی
(۲) سیمین دانشور - صادق چوبک - عبدالرحیم طالبوف - موسوی گرمارودی
(۳) بزرگ علوی - احمد محمود - عبدالرحیم طالبوف - علی مؤذنی
(۴) سیمین دانشور - بزرگ علوی - زین‌العابدین مراغه‌ای - موسوی گرمارودی

۴۶) کدام گزینه در ارتباط با ویژگی‌های سبکی متن زیر صحیح نیست؟

«باری، چه دردسر بدهم؟ آنقدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف‌ها یادش رفته، تا یک فراش قرمزپوش می بیند، دلش می‌تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد. هی می گوید: امان از همنشین بد»

(۱) استفاده از واژه‌های بیگانه
(۲) حضور راوی سوم‌شخص در صحنه داستان
(۳) کاربرد زیاد کنایه در متن
(۴) نثر قابل فهم و هم‌آهنگ با طبیعت زبان

۴۷) شاعران دوره بیداری تخیلات سراینده‌گان پیشین را در نظر داشتند و گاه با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماع نوآوری‌هایی در عرصه تخیل پدید آوردند. نمونه این تخیلات را در پاره‌ای از اشعار ... می‌توان دید.

(۱) سید اشرف‌الدین گیلانی (۲) ملک‌الشعراى بهار (۳) میرزاده عشقی (۴) ادیب‌الممالک فراهانی

۴۸) پدیدآورندگان آثار زیر به ترتیب در کدام گزینه ذکر شده‌اند؟

«تهران مخوف، تنگسیر، دهکده پرملا، همسایه‌ها، چشم‌هایش»

(۱) عبدالرحیم طالبوف، صادق چوبک، امین فقیری، علی‌محمد افغانی، محمدعلی جمال‌زاده
(۲) مرتضی مشفق کاظمی، صادق چوبک، امین فقیری، احمد محمود، بزرگ علوی
(۳) هوشنگ گلشیری، احمد محمود، بزرگ علوی، امین فقیری، علی‌محمد افغانی
(۴) مرتضی مشفق کاظمی، صادق هدایت، صادق چوبک، غلامحسین ساعدی، جمال میرصادقی

۴۹) در همه ابیات به‌جز ... یکی از ویژگی‌های فکری شعر معاصر یافت می‌شود.

- ۱) به قهر رفتن و جور و جفا شعار تو بود / چه شد که بر سر مهر آمدی، وفا کردی
- ۲) گیهان به بحر جودش چون قطره یم است / گردون به دشت جاهش چون حلقه کم است
- ۳) گوش کن با لب خاموش سخن می‌گویم / پاسخم گو به نگاهی که زبان من و تو است
- ۴) بی‌زر کسی به کس ندهد هیزم و زغال / این آرزوست گر نگری، آن یکی امیدش

۵۰) همه موارد از ویژگی‌های فکری شعر انقلاب اسلامی است؛ به‌جز:

- ۱) روی آوردن به مفاهیم انتزاعی در شعر این دوره آشکار است.
- ۲) شاعران به مضامین اسلامی به ویژه فرهنگ عاشورایی روی آوردند.
- ۳) روح حماسه در بُعد آسمانی آن، در مثنوی‌های این دوره غلبه دارد.
- ۴) فرهنگ دفاع مقدس یکی از اصلی‌ترین درون‌مایه‌های شعر این دوره است.

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی آموزشی

سوال ۱

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

محتوای نثر این دوره (سامانی) بیشتر علمی است و گاهی نثرهای حماسی، تاریخی و دینی هم دیده می‌شود. از نمونه‌های موفق این گونه نثر، می‌توان ترجمه تفسیر طبری، تاریخ بلعمی، التفهیم و شاهنامه منثور ابومنصوری را نام برد.

سوال ۲

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

بیت گزینه «۲»: مفهومی عرفانی دارد در حالی که اشعار سبک خراسانی هنوز با پیچیدگی‌های فلسفی و عرفانی درنیامیخته است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: توجه به حماسه

گزینه «۳»: توصیف شراب (توجه به واقعیت‌های ملموس و توصیف محسوس و عینی)

گزینه «۴»: توصیف آتش (توجه به واقعیت‌های ملموس و توصیف محسوس و عینی)

سوال ۳

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

«یادگار زریران» اصلی پارتی دارد.

سوال ۴

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

تشریح موارد نادرست:

الف) ابوعلی بلعمی، همزمان با ترجمه کتاب «تاریخ الرسل و الملوک» اطلاعات دیگری راجع به تاریخ ایران به دست آورد و بر آن افزود و با حذف مطالبی از اصل تاریخ طبری، آن را به صورت تألیف مستقلی درآورد که به تاریخ بلعمی شهرت یافته است.

د) داستان سرایی و قصه پردازی و آوردن حکایت‌ها و مثل‌ها نیز در شعر این دوره آغاز شد.

سوال ۵

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در این دوره، پس از گذشت چند سده و رواج و نفوذ معارف اسلامی و متون دینی، آمیختگی زبان فارسی دری با زبان عربی افزایش می‌یابد.

سوال ۶

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

ادبیات فارسی دری، تقریباً همزمان با دولت طاهریان پدید آمد.

سوال ۷

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

بیت گزینه «د» از ناصر خسرو است. شاعر با بیانی ساده مخاطب خود را پند و اندرز می‌دهد. پند و اندرزی که جنبه عملی دارد و این از ویژگی‌های شعر سبک خراسانی است.

بیت گزینه «الف» از فردوسی است. ویژگی زبانی آوردن دو حرف اضافه برای یک متمم در شعر دیده می‌شود که نشان می‌دهد شعر مربوط به دوره خراسانی است: سراسر به من بر بیاید گشاد

بیت گزینه «ب» از رودکی است. فضای شادکامی و شادزیستی بر شعر حاکم است و این مورد از ویژگی‌های شعر سبک خراسانی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

بیت گزینه «پ» از سعدی است. بیت اشاره به ناپایداری دنیا دارد که دل بستن به آن ارزشی ندارد: سبک عراقی

بیت گزینه «ج» از صائب تبریزی است. شاعر از تعبیر «ابروگشاده بودن» استفاده می‌کند که تعبیری تقریباً نو است و زبان شعر هم خصوصیات کهن سبک خراسانی را ندارد.

سوال ۸

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

در سبک خراسانی در قلمرو ویژگی‌های زبانی می‌توان به کمی لغات بیگانه از جمله عربی در مقایسه با دوره‌های بعد اشاره کرد. قافیه و ردیف بسیار ساده و استفاده در حد اعتدال از آرایه‌های ادبی نیز مربوط به قلمرو ادبی این سبک است.

سوال ۹

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

منظور شاعر از «معشوق» در بیت گزینه «۲» همان خدایی است که «قوم به حج رفته» مخاطب شاعر، در جست‌وجوی او به سفر حج رفته‌اند؛ پس در این بیت، معشوق آسمانی مدّ نظر است که مطابق با سبک خراسانی نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: توصیف حسی زیباییهای معشوق که شاعر در پی دستیابی به اوست، بیانگر عشق زمینی و سبک خراسانی است.

گزینه «۳»: در این بیت نیز، زیبایی و بلندقامتی معشوق با «صنم» و «سرو» مقایسه شده است که نمودار عشق زمینی است.

گزینه «۴»: در بیت این گزینه هم صحبت از «غمزه» معشوق است و دیوانه شدن عاشق و هیچ عنصری که به عشق آسمانی اشاره کند، به چشم نمی‌خورد.

سوال ۱۰

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تفاوت تلفظ واژه «هگرز» نسبت به امروز (هرگز)

گزینه «۲»: استفاده از دو نشانه برای یک متمم (حروف «به و بر» برای «فلک»)

گزینه «۳»: کهنه و مهجور بودن واژه‌های «شرزه (خشمگین)، زوبین (نیزه) و ...»

سوال ۱۱

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

«امید» و «نیاز» مشبه به هستند و به صورت عقلی و ذهنی آمده‌اند نه حسی.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۲»: لاله میان کشت = مشبه / پنجه خضاب بسته عروس = مشبه به

گزینه «۳»: روی و قد معشوق = مشبه / ماه و سرو = مشبه به

گزینه «۴»: اشک روی زلف = مشبه / دانه‌های گهر بر سبزه = مشبه به

سوال ۱۲

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

تشریح موارد نادرست:

افزایش نشانه‌های جمع فارسی بر عربی از ویژگی‌های نثر سامانی است.

در عبارت «به گیسوی او بر» از دو حرف اضافه برای یک متمم استفاده شده است که از ویژگی‌های زبانی شعر خراسانی است.

حذف افعال به قرینه بیشتر در نثر غزنوی و سلجوقی دیده می‌شود.

سوال ۱۳

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

کسی که (برای اولین بار) قصیده تمام و کمالی در موضوع نصیحت و موعظه سرود، کسایی مروزی بود و سپس ناصر خسرو شیوه او را ادامه داد.

سوال ۱۴

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

موارد نادرست:

تا حدود نیمه دوم قرن پنجم و اوایل قرن ششم، شعر پارسی همچنان تحت تأثیر سبک سامانی و غزنوی بود.

تحولی که سنایی و انوری در غزل ایجاد کردند، باعث شد در قرن هفتم شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند.

سوال ۱۵

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی از ویژگی‌های ادبی شعر قرن پنجم و ششم است نه ویژگی فکری.

سوال ۱۶

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

سلمان ساوجی شاعر قرن هشتم، دارای قصایدی در سبک عراقی است و یک مثنوی به شیوه داستان‌های نظامی سرود.

سوال ۱۷

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

توضیح گزینه «۲» مربوط به محتشم کاشانی است که ترکیب‌بند زیر را سروده است:
باز این چه شورش است که در خلق عالم است / باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است ...

سوال ۱۸

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

توجه به علوم بیان و بدیع و تثبیت جایگاه تخلص از ویژگی‌های ادبی شعر عراقی‌اند.
رواج تصوف، دست‌نیافتنی بودن معشوق، کاربرد بیشتر علوم در شعر از ویژگی‌های فکری شعر عراقی‌اند.
جایگزینی «می» به جای «همی»، کم شدن نشانه «مر» در کنار مفعول از ویژگی‌های زبانی شعر عراقی‌اند.
کاربرد سجع‌های متوالی از ویژگی‌های ادبی نثر عراقی است.
به‌کارگیری ردیف و قافیه‌های ساده از ویژگی‌های سبک خراسانی است.

سوال ۱۹

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

لحن سخن حافظ، گزنده، طنزآمیز و سرشار از خیرخواهی است.
عبید زاکانی به شیوه طنز و تمثیل، ناهنجاری‌های اجتماعی را بیان می‌کرد.

سوال ۲۰

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

جامی بهارستان را به تقلید از گلستان سعدی نوشته است.

سوال ۲۱

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

حمدالله مستوفی از مورخان مشهور ایران در قرن هشتم است.

سوال ۲۲

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

الف) سلمان ساوجی در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی در سبک عراقی است.
ب) لحن سخن حافظ گزنده و طنزآمیز و سرشار از خیرخواهی و اصلاح‌طلبی است.
ج) غزل‌های خواجهی کرمانی بر حافظ تأثیرگذار بود.
د) عبید زاکانی تزویرو ریاکاری حاکمان را در آثارش به تصویر می‌کشید.

سوال ۲۳

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

شکل درست عبارت «ب» و «د»:

ب) قالب مثنوی برای ظهور عاطفه، اخلاق و عرفان میدان فراخی پدید آورد.

د) فیه ما فیه و مجالس سبعة را مولانا گفته و شاگردان نوشته‌اند.

سوال ۲۴

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

اشعار پندآموز و اندرزگونه در سبک خراسانی ساده‌اند و جنبه عملی و دستوری دارند.

سوال ۲۵

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

در این دوره، تاریخ‌نویسی به اسلوب ساده رواج یافت و حاشیه‌نویسی‌ها بر کتب تاریخ قدیم هم به زبان ساده بود.

سوال ۲۶

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: محبوب‌القلوب از آثار نثر مصنوع این سبک است.

گزینه‌های «۳» و «۴»: حبیب‌السیر و احسن‌التواریخ از آثار نثر بینابین سبک هندی هستند.

سوال ۲۷

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

بیت گزینه «۴» به سبک عراقی سروده شده و مفهوم اشک ریختن در راه عشق در آن آمده است.

در سایر گزینه‌ها، توجه به دنیای بیرون (وصف طبیعت)، دعوت به خوش‌باشی و سخن گفتن از معشوقی زمینی، از ویژگی‌های سبک خراسانی است.

سوال ۲۸

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

عالم آرای عباسی از اسکندریه ترکمان / عین الحیات از علی بن حسین واعظ کاشفی / محبوب القلوب از میرزا برخوردار فراهی / احسن التواریخ از حسن بیگ روملو

سوال ۲۹

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

تشریح موارد نادرست:

الف) در نثر دوره هندی، بی دقتی در ذکر تاریخ و حوادث تاریخی، وجود دارد.

ب) متن‌های ادبی با تصنع و تکلف همراه است.

ج) کاربرد شعرهای ضعیف در متن کتاب‌های نثر که غالباً سروده خود مؤلفان است، رواج داشته است.

سوال ۳۰

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

در سبک هندی، تلمیح نیز در مضمون سازی نقش فعالی دارد (البته تلمیحات رایج نه تلمیحات غریب و نادر). حسن تعلیل، حس آمیزی، تمثیل و اسلوب معادله نیز از دیگر آرایه های پرکاربرد این سبک اند.

بیت این گزینه، آرایه های پرکاربرد سبک هندی را ندارد.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: بیت، دارای اسلوب معادله است.

گزینه «۲»: بیت، دارای حسن تعلیل است.

گزینه «۴»: بیت، دارای حس آمیزی (سخن رنگین) است.

سوال ۳۱

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

الف) وجود واژه «بخیه» نشانه سبک هندی است.

ب) وجود واژه «نزاکت» و «قالی» نشانه سبک هندی است.

پ) وجود واژه «پل» نشانه سبک هندی است.

ت) وجود واژگان کهن «همیدون» و «مهان» و دیگر واژگان فارسی؛ نشانه سبک خراسانی است.

سوال ۳۲

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

از ویژگی های عمده شعر بیدل، مضمون های پیچیده و استعاره های رنگین، خیال انگیز و سرشار از ابهام و تخیل های رمزآمیز شاعرانه است.

محتشم کاشانی، در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب بند عاشورایی او زبانزد است.

سوال ۳۳

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

سروش اصفهانی از شاعران عهد بازگشت است که به شیوه شاعران سبک خراسانی و عهد سلجوقی، قصیده سرایی می کردند.

سوال ۳۴

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

«شمس‌الدین و قمر» از رمان‌های تاریخی دوره بیداری به قلم میرزا حسن‌خان بدیع و «امثال و حکم» اثر علامه دهخداست. جیمز موریه کتاب «سرگذشت حاجی‌بابای اصفهانی» را نوشته و میرزا حبیب اصفهانی آن را ترجمه کرده است.

سوال ۳۵

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت، میرزا آقا تبریزی بود که چند نمایشنامه کوتاه تألیف کرد.

سوال ۳۶

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

توضیحات صورت سؤال، معرف فرخی یزدی است.

سوال ۳۷

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

«چرند و پرند»، عنوان نوشته‌های طنزآمیز سیاسی و اجتماعی دهخدا بود که در روزنامه «صوراسرافیل» منتشر می‌شد. قائم‌مقام احیاکننده نثر فارسی است و «منشآت» مهم‌ترین اثر اوست.

سوال ۳۸

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

ادیب‌الممالک فراهانی سردبیر روزنامه «مجلس» بود و فعالیت اصلی‌اش روزنامه‌نگاری بود. مجله «بهار» نشریه‌ای ادبی بود که به همت میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی منتشر می‌شد. میرزاده عشقی در روزنامه‌اش «قرن بیستم» به افشاگری اعمال پلید رجال خائن زمان می‌پرداخت.

سوال ۳۹

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

تحقیقات ادبی و تاریخی در محدوده تاریخی مشروطه به علت اشتغال اهل قلم به روزنامه‌نویسی و غیره، جاذبه‌ای نداشت. تنها اثر قابل توجه «تاریخ بیداری ایرانیان» تألیف ناظم‌الاسلام کرمانی است.

سوال ۴۰

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

آثار ملک‌الشعراى بهار: تاریخ مختصر احزاب سیاسى ایران - سبک‌شناسى - تاریخ تطور نظم فارسى - دیوان اشعار - مجله‌هاى «دانشکده» و «نوبهار» و ...

«شمس و طغرا» از اولین رمان‌هاى تاریخی مشروطه، اثر محمدباقر میرزا خسروى است.

مهم‌ترین اثر عشقى نمایشنامه منظوم «ایده‌آل» یا «سه تابلوى مریم» است.

سوال ۴۱

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

سیداشرف‌الدین گیلانى معروف به «نسیم شمال» از شاعران عصر بیدارى بود که شعر «ای قلم» از سروده‌هاى اوست. این شعر با بیت زیر آغاز مى‌شود:

غلغلى انداختى در شهر تهران ای قلم / خوش حمایت مى‌کنى از شرع قرآن ای قلم

سوال ۴۲

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

آثار منظوم قیصر امین‌پور: درکوچه آفتاب، آیینه‌هاى ناگهان، تنفس صبح، دستور زبان عشق، ظهر روز دهم

آثار منثور قیصر امین‌پور: طوفان در پیرانتز، سنت و نوآوری در شعر معاصر، بی‌بال پریدن

آثار موسوى گرمارودى: خواب ارغوانى، برآشفتن گیسوى تاک، گوشواره عرش

آثار سلمان هراتى: از این ستاره تا آن ستاره، درى به خانه خورشید، از آسمان سبز

سوال ۴۳

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

نیما در سال ۱۳۰۱ شمسی منظومه «افسانه» را منتشر کرد که به عنوان بیانیه شعر نو شناخته می‌شود. جریان نوگرایی شعری نیما در شعر «ققنوس» به سال ۱۳۱۶ شمسی تثبیت شد. او در «ققنوس» تغییراتی در اصول و ضوابط شعر سنتی ایجاد کرد و تجدیدی را که از مشروطه آغاز شده بود و به افسانه او رسیده بود، تکامل بخشید. «زمستان» مجموعه شعری سروده مهدی اخوان ثالث است.

سوال ۴۴

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

پس از وقایع کودتای ۲۸ مرداد، نوعی سرخوردگی و یأس در میان روشن‌فکران و شعرا پیدا شد و جریان سمبولیسم اجتماعی یا شعر نو حماسی نیز رواج یافت. شاعران این جریان بیشتر به مسائل سیاسی و اجتماعی و مشکلات و آرمان‌های مردم توجه دارند.

سوال ۴۵

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

آثار سیمین دانشور: آتش خاموش - شهری چون بهشت - سووشون
آثار موسوی گرمارودی: صدای سبز - خواب ارغوانی - برآشفتن گیسوی تاک - گوشواره عرش
«چشم‌هایش» نوشته بزرگ علوی از نویسندگان نسل اول و «سیاحت‌نامه ابراهیم بیگ» اثر زین‌العابدین مراغه‌ای از پیشگامان داستان‌نویسی نوین است.

سوال ۴۶

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

متن صورت سؤال از «چرند و پرند» دهخدا است و اگر بتوان آن را متنی داستانی در نظر گرفت، راوی آن، خود یکی از شخصیت های داستان است و در نتیجه نمی‌توان آن را راوی سوم‌شخص دانست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: واژه بیگانه «ژاندارم» از زبان فرانسوی

گزینه «۳»: کنایه های به کار رفته در متن عبارت اند از: ما را به این کار واداشت، آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، دلش می تپد، رنگش می‌پرد.

گزینه «۴»: دهخدا در چرند و پرند، نثری قابل فهم و هماهنگ با طبیعت زبان به کار می‌برد که در متن مورد نظر نیز این ویژگی‌ها دیده می‌شود.

سوال ۴۷

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

شاعران دوره بیداری تخیلات سرایندگان پیشین را در نظر داشتند و گاه با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماع نوآوری‌هایی در عرصه تخیل پدید آوردند نمونه این تخیلات را در پاره‌ای از اشعار میرزاده عشقی می‌توان دید.

سوال ۴۸

پاسخ: گزینه ۲

- تهران مخوف: مرتضی مشفق کاظمی

- تنگسیر: صادق چوبک

- دهکده پرملال: امین فقیری

- همسایه‌ها: احمد محمود (دیگر آثار: مدار صفر درجه - زمین سوخته)

- چشم‌هایش: بزرگ علوی

سوال ۴۹

پاسخ: گزینه ۲

بیت گزینه «۲» در مدح و ستایش سروده شده است. همان طور که می‌دانیم در شعر معاصر مدح و ذم و هجو بسیار کم است.

نشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: زمینی بودن معشوق مانند دوره‌های آغازین شعر فارسی

گزینه «۳»: لحن صمیمانه شاعر و زمینی بودن معشوق

گزینه «۴»: تفکر شاعر بیشتر زمینی و پیرامون امور دنیوی است.

سوال ۵۰

پاسخ: گزینه ۳

گزینه ۳

روح حماسه و عرفان در شعر این دوره (دوره انقلاب اسلامی) آشکار است. در حماسه بُعد زمینی غلبه دارد و در عرفان بُعد آسمانی.

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی زمان‌دار

۱) هر دو مورد کدام گزینه درست است؟

- الف) در آغاز قرن سوم، دولت نیمه مستقل آل بویه و پس از آن، دولت مستقل صفاری بر سر کار آمد.
- ب) پس از سقوط دولت ساسانی و از دست رفتن استقلال سیاسی ایران، ایرانیان در سه قرن نخست هجری به فعالیت‌های علمی و ادبی خود ادامه دادند.
- پ) در سه قرن نخست هجری، ایرانیان زبان پهلوی را رها کردند و به زبان‌های فارسی و عربی آثار فراوان پدید آوردند.
- ت) زبان فارسی دری، در دولت سامانی و حکومت‌های کوچک دیگر که پس از آن پدید آمد، فرصت و امکان یافت تا به عنوان زبان رسمی شناخته شود.
- ث) یعقوب لیث صفاری، زبان پهلوی را زبان رسمی قلمرو خود اعلام کرد.

۱) الف، پ ۲) ب، ت ۳) ب، ث ۴) الف، ت

۲) کدام موارد ند درست‌اند؟

- الف) از میان آثار ادبی باقی‌مانده به زبان پهلوی، تنها آثاری چون کلیله و دمنه و هزار و یک شب باقی مانده است.
- ب) بعضی از قطعات شعری پهلوی مانند «درخت آسوریک»، در میان اندرزنامه‌های منظوم جای دارند.
- ج) حدود سال‌های ۳۰۰ ق.م. تا ۷۰۰ میلادی، زبان پارتی در شمال و شمال شرقی ایران رایج بوده است.
- د) زبان پهلوی زبان رسمی دربار ساسانی بود و اساساً به ناحیه پارس تعلق داشته است.

۱) الف - ب ۲) ب - ج ۳) ج - د ۴) الف - د

۳) کدام گزینه عبارات زیر را کامل می‌کند؟

«شعر حکمی و اندرزی در این دوره (قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم) به وجود آمد ولی در دوره ... به پختگی رسید. آوردن موعظه و نصیحت در شعر پارسی از آغاز قرن ... معمول گردید و قطعه‌های کوتاهی در این باب سروده شد اما کسی که قصیده تمام و کمال در این موضوع سرود، ... بود که سپس ... شیوه او را ادامه داد.»

۱) غزنویان - قرن سوم - رودکی - فردوسی ۲) سلجوقیان - چهارم - کسایی مروزی - ناصر خسرو
۳) سامانیان - قرن سوم - عنصری - منوچهری ۴) سلجوقیان - پنجم - کسایی مروزی - فرخی

۴) شعر پارسی در قرن چهارم هجری توسط چه کسی بنیاد نهاده شد و سبک شعر کدام دوره را می‌توان سبک بینابین نام نهاد؟

۱) رودکی - دوره سلجوقی ۲) فردوسی - دوره بازگشت
۳) فردوسی - دوره سلجوقی ۴) رودکی - دوره بازگشت

۵) کدام موارد از ویژگی‌های «فکری» شعر سده‌های پنجم و ششم نیست؟

- ۱) ورود اصطلاحات عرفانی - رواج حس دینی
۲) رواج مفاخره، شکایت و انتقاد اجتماعی - رواج هجو در شعر
۳) رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی - به‌کارگیری ردیف‌های فعلی و اسمی دشوار
۴) فراوانی وعظ و اندرز در شعر - فاصله گرفتن غزل از عشق زمینی

۶) با توجه به ابیات زیر، کدام گزینه از ویژگی‌های زبانی شعر خراسانی نیست؟

«الا وقت صبح است، نه گرم است و نه سرد است / نه ابر است و نه خورشید، نه باد است و نه گرد است
بیار ای بت کشمیر، شراب کهن پیر / بده پُر و تهی گیر که مان ننگ و نبرد است
از آن باده که زرد است و نزار است ولیکن / نه از عشق، نزار است و نه از محنت، زرد است
به جان اندر قوت است و به مغز اندر، مشک است / به چشم اندر نور است و به روی اندر، وَرَد است»

- ۱) استفاده از دو نشانه برای یک مَتمم در بیت چهارم
۲) قافیه و ردیف ابیات، ساده است.
۳) سادگی زبان شعر
۴) استفاده بسیار کم شاعر از لغات عربی

۷) ویژگی سبکی کدام بیت در برابر آن نادرست آمده است؟

- ۱) هم‌چو لوح زمردین گشته‌ست / دشت هم‌چون صحیفه‌ای ز زُخام (استفاده از تشبیه حسی)
۲) مهتری گر به کام شیر در است / شو، خطر کن ز کام شیر بجوی (جنبه عملی و دستوری داشتن اشعار)
۳) همان جوشن و ترگ و برگستوان / همان نیزه و تیر و گرز گران (کهنه و مهجور بودن برخی لغات)
۴) از برون گرچه نعت خون دارد / مشک غماز اندرون دارد (استفاده از دو حرف اضافه برای یک مَتمم)

۸) با توجه به ابیات کدام یک از گزینه‌های زیر از ویژگی‌های ادبی شعر سبک خراسانی نیست؟

«چو شد روز رستم بیوشید گبر / نگهبان تن کرد بر گبر بیر
کمندی به فتراک زین بر، بیست / بر آن باره پیل‌پیکر نشست»

- ۱) استفاده از دو نشانه برای یک مَتمم.
۲) استفاده از تشبیه حسی در توصیف اسب رستم.
۳) استفاده از قافیه «گبر» و «بیر» که دارای جناس است.
۴) استفاده از قالب مثنوی برای توصیف میدان نبرد.

۹) با توجه به ویژگی‌های فکری شعر سبک خراسانی ویژگی کدام بیت در برابر آن نادرست آمده است؟

- ۱) دل بر تو بستم و به تو بس کردم از جهان / وندر جهان ز من دل من دیدن تو خواست (معشوق زمینی)
۲) جز راست مگوی گاه و بیگاه / تا حاجت نایدت به سوگند (اشعار پندآموز ساده)
۳) شاد زی با سیاه‌چشمان شاد / که جهان نیست جز فسانه و باد (غلبه روح شادی و نشاط در شعر)
۴) گفتم که کوژ (خمیده) کرد مرا قَدّت ای رفیق / گفتا: رفیق تیر که باشد به جز کمان (غلبه روح حماسه برای اشعار)

۱۰) کدام گزینه ویژگی‌های شعر سبک خراسانی را ندارد؟

- ۱) به دوزخ درون دیدم آهرمنا / نیارستمش گشت پیرامنا
۲) درخت تو گر بار دانش بگیرد / به زیر آوری چرخ نیلوفری را
۳) شاه سرو است و بخارا بوستان / سرو سوی بوستان آید همی
۴) سر ننه‌ی جز به اشارات دل / بر ورق عشق ازل چون قلم

۱۱) همه موارد کدام گزینه از ویژگی‌های نثر دوره سامانی محسوب می‌شود؟

الف) کوتاهی جملات

ب) افزایش کاربرد لغات عربی

ج) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا

د) تمثیل و استشهاد به آیات و احادیث و اشعار

ه) تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی

۱) ب، الف، د ۲) ه، ج، ب ۳) ج، د، ه ۴) الف، ج، ه

۱۲) در همه گزینه‌ها یکی از ویژگی‌های زبانی شعر خراسانی دیده می‌شود به‌جز ...

۱) سخن پیش سخن‌دان گو، ازیرا / سرت باید نخست آنگاه دستار

۲) گنج عزلت که طلسمات عجایب دارد / فتح آن در نظر رحمت درویشان است

۳) بقا به علم خدا اندر است و قرآن است / سرای علم و کلید و درست قرآن را

۴) گل بخندید و باغ شد پدرام / ای خوشا این جهان بدین هنگام

۱۳) همه گزینه‌ها از ویژگی‌های ادبی سبک خراسانی محسوب می‌شوند به‌جز ...

۱) در توصیف پدیده‌ها بیش‌تر از تشبیه حسی بهره گرفته می‌شود.

۲) قالب عمده شعر این دوره غزل است، قالب‌های مسمط، ترجیع‌بند و مثنوی نیز به‌تدریج در این دوره شکل می‌گیرد.

۳) قافیه و ردیف، بسیار ساده است.

۴) استفاده از آرایه‌های ادبی طبیعی و در حد اعتدال است.

۱۴) در کدام گزینه به ویژگی‌های «فکری سبک خراسانی» به‌درستی اشاره نشده است؟

۱) روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است.

۲) شعر واقع‌گراست.

۳) پیچیدگی‌های حکمی و اندیشه‌های فلسفی در فکر و کلام راه نیافته است.

۴) مضمون عمده اشعار این سبک، حماسه، عشق و اندرز است.

۱۵) کدام مورد از ویژگی‌های زبانی شعر سبک خراسانی نیست؟

۲) استفاده از دو نشانه برای یک متمم

۱) تفاوت تلفظ برخی واژگان در مقایسه با زبان امروز

۴) سادگی زبان شعر

۳) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا

۱۶) کدام گزینه جاهای خالی عبارات زیر را به‌ترتیب کامل می‌کند؟

الف) ... در بیشتر قالب‌های ادبی طبع‌آزمایی کرده و شاهکارهای ماندگاری در ادب فارسی به یادگار گذاشته است.

ب) ... از چهره‌های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان به شمار می‌رود. وی وزیر مقتدر غازان‌خان و اولجایتو بود.

ج) ... از دیگر شاعران نام‌آور قرن هفتم و صاحب غزل‌های عرفانی زیبا است. او در هر فصل از مثنوی خویش به طرح یکی از مباحث عرفانی پرداخته است.

د) ... از نوجوانی به کارهای دیوانی پرداخت و خاندان او از افراد با نفوذ حکومت مغولان بودند.

۱) عبید زاکانی - خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی - مولانا - عطاملک جوینی

۲) سعدی - نجم‌الدین رازی - فخرالدین عراقی - شمس قیس رازی

۳) عبید زاکانی - نجم‌الدین رازی - مولانا - شمس قیس رازی

۴) سعدی - خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی - فخرالدین عراقی - عطاملک جوینی

۲۲) با توجه به ویژگی‌های سبک هندی کدام بیت سروده شاعران این سبک نیست؟

- ۱) هر سری کز شور سودا نیست فانوس خیال / سنگباران گر نماید خواب سنگینش سزاست
- ۲) چون تو بدین مقام رسیدی دگر مباش / گم گرد در فنا و دگر بیش و کم می‌رس
- ۳) از پریشان نظری بس که دلم مجروح است / زنگ بر آینه‌ام مرهم زنگار شود
- ۴) خوش آن صدف که گر از تشنگی کباب شود / دهان خویش به ابر بهار نگشاید

۲۳) با توجه به «ویژگی‌های ادبی شعر سبک هندی» کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) استفاده از ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ، در شعر این دوره رایج است.
- ۲) قالب مسلط در این دوره، به ظاهر غزل است؛ اما غزلی که گاهی به چهل بیت هم می‌رسد و تکرار قافیه در آن امری طبیعی است.
- ۳) تلمیح در مضمون‌سازی نقش فعالی دارد. حسن تعلیل، حس‌آمیزی، تمثیل و اسلوب معادله نیز از دیگر آرایه‌های پرکاربرد این سبک‌اند.
- ۴) به دلیل توجه بیشتر شاعران کوچه و بازار به آرایه‌های ادبی، بدیع و بیان به صورت اغراق‌آمیز و فراوان استفاده شده است.

۲۴) با توجه به ویژگی‌های «معشوق» کدام گزینه متناسب با سبک عراقی نیست؟

- ۱) روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد / زان زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما
- ۲) آن زمان مهر تو می‌جست که پیمان می‌بست / جان من با گره زلف تو در عهد الست
- ۳) مست بگذشتی و از خلوتیان ملکوت / به تماشای تو آشوب قیامت برخاست
- ۴) بر ماه تو را دو گل سیراب شکفته است / در هر دلی از دیدن آن دو گل خاری است

۲۵) با توجه به ویژگی‌های زبانی ابیات زیر، کدام بیت نمی‌تواند سروده یکی از شاعران سبک عراقی باشد؟

- ۱) بنفشه و گل و نسرين و سنبل اندر باغ / به صلح باید بودن چو دوستان، نه به کین
- ۲) به زیر دلق ملّع کمندها دارند / درازدستی این کوتاه‌آستینان بین
- ۳) هزار آینه و صدهزار صورت را / دهم به عشق صلاح جهان صلاح‌الدین
- ۴) وصلت بتر از هجران، درد تو مرا درمان / منع تو به از احسان، آخر چه نوال است این

۲۶) ویژگی فکری کدام بیت با ویژگی فکری سبک عراقی سازگار نیست؟

- ۱) به هر سان که ما را رسد خوب و زشت / سر خود نتابیم از آن سرنوشت
- ۲) فراق سخت در راه است آخر / کسی یابد که آگاه است آخر
- ۳) سرکش بر پشت رود باریدی زد سرود / وز می سوری درود سوی بنفشه رسید
- ۴) ما بدان مقصد عالی نتوانیم رسید / هم مگر پیش نهد لطف شما گامی چند

۲۷) هر دو اثر کدام گزینه به زبان ترکی نوشته شده‌اند؟

۱) ظفرنامه شامی - بابرنامه	۲) تذکره دولت‌شاه - ظفرنامه شامی
۳) انوار سهیلی - محاکمه‌اللغتين	۴) بابر نامه - محاکمه‌اللغتين

۲۸) کدام گزینه، درباره «مختصات فکری» شعر سبک عراقی نادرست است؟

- ۱) ستایش زهد ریایی و وعظ و اندرز در شعر
- ۲) مقام معشوق اندک‌اندک متعالی می‌گردد تا آنجا که گاه با معبود یکی می‌شود.
- ۳) برخی اندیشه‌ها، از جمله بی‌اعتباری دنیا رواج بیشتری می‌یابد.
- ۴) توجه به صفا و پالایش درون

۲۹) هر دو اثر گزینه ... به تقلید از نظامی خلق شده اند.

- ۱) جمشید و خورشید - نفحات الانس
۲) موش و گربه - نفحات الانس
۳) جمشید و خورشید - تحفه الاحرار
۴) موش و گربه - تحفه الاحرار

۳۰) ویژگی فکری کدام بیت در برابر آن نادرست آمده است؟

- ۱) نظامی نیست دنیا را دلا از عهد او مگسل / منه بر کار دنیا دل که دنیا بی ثبات آمد (بی اعتباری دنیا)
۲) وان میسر شود به کوشش و رنج / که قضا بخشد و قدر خواهد (اعتقاد به قضا و قدر)
۳) دل، آینه صورت غیب است ولیکن / شرط است که بر آینه زنگار نباشد (توجه به صفا و پالایش درون)
۴) کار ما عشق است و آن‌گه عقل سعی می‌کند / عقل را باری چه کار اندر میان ما مپرس (برتری عقل بر عشق)

۳۱) با توجه به ویژگی‌های زبانی ابیات زیر، کدام بیت در سبک عراقی سروده شده است؟

- ۱) همی‌رفت از بر گردون، گهی تازی گهی روشن / وزو گه آسمان پیدا و گه خورشید ناپیدا
۲) چراغ است مر تیره شب را بسیج / به بد تا توانی تو هرگز مپیچ
۳) بهار از عارض خویش همانا نسبتی دارد / که ایدون دلگشا و دلپذیر و دلستان باشد
۴) ای مه ز اجلالت خجل عشقت ز خون ما بحل / چون دیدمت می‌گفت دل جاء القضا جاء القضا

۳۲) کدام گزینه از ویژگی‌های فکری شعر سبک عراقی نیست؟

- ۱) برتری عشق بر عقل
۲) پرهیز از زهد ریایی و توجه به صفا و پالایش درون
۳) توجه به علوم همچون بیان و بدیع
۴) توجه به امور اخروی و سخنان آرامش‌بخش

۳۳) تمام آثار کدام گزینه از «عبید زاکانی» است؟

- ۱) اخلاق‌الاشراف - کیمیای سعادت - موش و گربه
۲) اخلاق‌الاشراف - رساله دلگشا - موش و گربه
۳) اخلاق ناصری - رساله دلگشا - موش و گربه
۴) اخلاق ناصری - نفحات‌الانس - موش و گربه

۳۴) کدام عبارت در مورد عارف قزوینی صحیح نیست؟

- ۱) او مضامین طنز و ستیز با نادانی را با آوازی زیبا و پرشور می‌خواند.
۲) عرصه هنرش تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی بود.
۳) تصنیف «از خون جوانان وطن» یکی از سروده‌های اوست.
۴) در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش مؤثری داشت.

۳۵) توضیح زیر کدام شخصیت را معرفی می‌کند؟

«در طنز و هجو و هزل چیره‌دست بود. در شعر وی اگرچه اندیشه‌های نوگرایانه وجود دارد، ولی جایگاه خانوادگی و تفکرات شخصی او مانع از این می‌شود که در ردیف شاعران آزادی‌خواه مشروطه قرار گیرد.»

- ۱) عارف قزوینی
۲) فرخی یزدی
۳) ایرج میرزا
۴) میرزاده عشقی

۳۶) فرخی یزدی از کدام شاعران بیشترین تأثیر را گرفته بود؟

- ۱) سعدی - سنایی
۲) مسعود سعد - سعدی
۳) خاقانی - مسعود سعد
۴) سنایی - انوری

۴۳) از میان آثار زیر چند اثر مربوط به «موسوی گرمارودی» است؟

«دری به خانه خورشید، برآشفتن گیسوی تاک، طوفان در پراتنز، در کوچه آفتاب، صدای سبز، خواب ارغوانی، دلاویزتر از سبز، ظهور، جای پای خون»

۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) یک

۴۴) توضیح مقابل کدام شاعر معاصر کاملاً درست است؟

۱) رخشنده اعتصامی: در قصیده به سبک ناصر خسرو به روانی و لطافت شعر سعدی می‌سراید و در قطعات به شیوه انوری و سنایی توجه دارد.

۲) سید محمدحسین بهجت تبریزی: این شاعر بزرگ غزل‌سرای معاصر، از مولوی تأثیر فراوان پذیرفت و ارادت خاصی به بزرگان دین به‌ویژه حضرت علی (ع) داشت.

۳) علی اسفندیاری: آنچه کار او را از دیگر نوگرایان متمایز می‌کند، نگرش عاطفی او به واقعیت‌های ملموس در شعر است.

۴) مهدی اخوان ثالث: حماسی بودن زبان و به‌کارگیری برخی از کاربردهای نحوی سبک عراقی از ویژگی‌های شعر اوست. «از این اوستا» از بهترین مجموعه شعرهای اوست.

۴۵) در کدام گزینه، همه آثار از آثار منظوم ادبیات انقلاب هستند؟

۱) دستور زبان عشق - بی‌بال پریدن - صدای سبز
۲) تنفس صبح - آیینه‌های ناگهان - زمستان
۳) در کوچه آفتاب - برآشفتن گیسوی تاک - ظهور
۴) خواب ارغوانی - از آسمان سبز - گوشواره عرش

۴۶) کدام گزینه از منظر تاریخ ادبیات درست است؟

۱) علی‌محمد افغانی، نویسنده «دهکده پرملال»، از جمله نویسندگان معاصر بود که بعد از انقلاب به همان روال گذشته به کار خود ادامه دادند.

۲) «تهران مخوف» مرتضی مشفق کاظمی، اولین رمان اجتماعی و «شمس و طغرا» اولین نمایشنامه فارسی است.

۳) روی آوردن به داستان کوتاه و ترجمه آثار داستانی آمریکای لاتین از ویژگی‌های نثر بعد از خرداد ۱۳۴۲ هستند.

۴) اولین داستان جلال آل احمد «زیارت» بود و سفرنامه حج او، «دید و بازدید» نام داشت.

۴۷) پدیدآورندگان آثار «راه آب‌نامه، آیینه‌های ناگهان، همسایه‌ها و ظهور» به ترتیب خالق کدام آثار زیر هستند؟

۱) تلخ و شیرین - تنفس صبح - زمستان ۶۲ - خواب ارغوانی
۲) سیاحتنامه ابراهیم‌بیگ - بی‌بال پریدن - مدار صفر درجه - سفر ششم
۳) یکی بود، یکی نبود - سنت و نوآوری در شعر معاصر - مدار صفر درجه - صدای سبز
۴) تلخ و شیرین - در کوچه آفتاب - زمین سوخته - دلاویزتر از سبز

۴۸) کدام گزینه درباره شعر زیر نادرست است؟

«ای درختان عقیم! / ریشه‌هاتان در خاک‌های هرزگی مستور / یک جوانه ارج مند از هیچ جاتان رست، نتواند / ای گروهی برگ چرکین‌تار چرکین‌پود / یادگار خشکسالی‌های گردآلود / هیچ بارانی شما را شست نتواند...»

۱) به مسائل اجتماعی پرداخته شده است.

۲) مخاطب شعر، عامه مردم هستند.

۳) لغات و ترکیبات امروزی و جدید وارد شعر شده است.

۴) ابهام و نمادگرایی در تصاویر وجود دارد.

۴۹) کدام بیت نمی‌تواند سروده شاعران سنت‌گرای دوره بیداری باشد؟

۱) تا تاختند بی‌هنران در مصاف‌ها / زد زنگ، تیغ‌های هنر در غلاف‌ها

۲) چه ظلم‌ها که از گردش آسمان ندیدیم / به غیر مشت دزد هم‌ره کاروان ندیدیم

۳) هست از میراث پدر، عقل غریزیت ای پسر / تکمیل آن واجب شمر باری به عقل مکتسب

۴) امروز روز عزت دیهیم و افسر است / عصری بلندپایه و عهدی منور است

۵۰) با توجه به دیدگاه فکری، مضمون کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) من که به کوی خرمی داشتمی وطن کنون / وادی بی‌کران غم شد وطنم دریغ من
- ۲) افتاده به زحمت وطن از کید اجانب / این گوهر پرشعشعه در کام نهنگ است
- ۳) به که در فکر وطن باشیم و فکر کار او / پیش از آن کز دست‌ها بیرون رود کار وطن
- ۴) مهر میهن، پرتو مردانگی، عزمی قوی / این سه تا تنها دوی درد این کشور بود

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی زمان‌دار

سوال ۱

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

الف) در آغاز قرن سوم، دولت نیمه مستقل طاهری و پس از آن، دولت مستقل صفاری بر سر کار آمد.
پ) در سه قرن نخست هجری، ایرانیان به زبان های پهلوی، فارسی و عربی آثار فراوان پدید آوردند.
ث) یعقوب لیث صفاری، زبان فارسی دری را زبان رسمی قلمرو خود اعلام کرد.

سوال ۲

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

تشریح موارد نادرست:

الف) از «کلیله و دمنه» و «هزار و یک شب» پهلوی تنها ترجمه‌های عربی و فارسی آن‌ها باقی است که آن هم دچار تحریفات فراوان شده است.
ب) «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» در میان اندرزنامه‌های منثور جای دارند.

سوال ۳

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

شعر حکمی و اندرزی (تعلیمی) در دوره سلجوقیان به پختگی رسید. آوردن موعظه و نصیحت در شعر پارسی از آغاز قرن چهارم معمول گردید و قطعه‌های کوتاهی در این باب سروده شد اما کسی که قصیده تمام و کمال در این موضوع سرود، کسایی مروزی بود؛ سپس ناصر خسرو شیوه او را ادامه داد.

سوال ۴

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

شعر فارسی در قرن چهارم به دست رودکی بنیاد نهاده شد؛ به همین سبب او را «پدر شعر فارسی» نام نهاده‌اند. سبک شعر دوره سلجوقی را باید بینابین نام نهاد؛ زیرا ویژگی‌های هر دو سبک عراقی و خراسانی در آن دیده می‌شود.

سوال ۵

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

موارد گزینه «۳» از ویژگی‌های «ادبی» شعر سده‌های پنجم و ششم است.

سوال ۶

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

بررسی قافیه و ردیف، مربوط به ویژگی‌های ادبی شعر است.

سوال ۷

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

ویژگی «استفاده از دو حرف اضافه برای یک متمم» در بیت گزینه «۴» وجود ندارد.

سوال ۸

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

استفاده از دو نشانه برای یک متمم از ویژگی‌های زبانی شعر سبک خراسانی است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۲»: تشبیه حسی: باره پیل‌پیکر

گزینه «۴»: از نوع قرارگیری قافیه‌ها متوجه می‌شویم که ابیات در قالب مثنوی سروده شده‌اند.

سوال ۹

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در بیت گزینه «۴» حماسه دیده نمی‌شود.

اشاره به معشوق زمینی در بیت دیده می‌شود.

سوال ۱۰

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه‌ی «۱»: دو حرف اضافه برای یک متمم: به دوزخ درون

گزینه‌ی «۲»: اشعار پندآموز ساده

گزینه‌ی «۳»: توصیف ساده و تشبیه از نوع حسی است.

سوال ۱۱

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در گزینه «۴» به ویژگی‌های نثر دوره سامانی اشاره شده است.

«افزایش کاربرد لغات عربی» و «تمثیل و استشهاد به آیات و احادیث و اشعار» از ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی هستند.

سوال ۱۲

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: کهنه و مهجور بودن برخی لغات مانند «ازیرا»، «دستار»

گزینه «۳»: دو حرف اضافه برای یک متمم (به علم خدا اندر)

گزینه «۴»: زبان شعر، ساده است.

سوال ۱۳

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

قالب عمده شعر سبک خراسانی قصیده است.

سوال ۱۴

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

مضمون عمده اشعار این سبک، حماسه، مدح و اندرز و ... است.

سوال ۱۵

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

ویژگی زبانی ذکر شده در گزینه «۳» مربوط به نثر سبک خراسانی است.

سوال ۱۶

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

الف) سعدی در بیشتر قالب‌های ادبی طبع‌آزمایی کرده و شاهکارهای ماندگاری در ادب فارسی به یادگار گذاشته است.

ب) خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی از چهره‌های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان به شمار می‌رود. وی وزیر مقتدر غازان‌خان و اولجایتو بود.

ج) فخرالدین عراقی از دیگر شاعران نام‌آور قرن هفتم و صاحب غزل‌های عرفانی زیبا است. او در هر فصل از مثنوی خویش به طرح یکی از مباحث عرفانی پرداخته است.

د) عظاملک جوینی از نوجوانی به کارهای دیوانی پرداخت و خاندان او از افراد با نفوذ حکومت مغولان بودند.

سوال ۱۷

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «المعجم» در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر است.

گزینه «۲»: اخلاق‌الاشراف از آثار منثور عبید است.

گزینه «۳»: تاریخ جهانگشا را عطاملک جوینی تألیف کرده است.

سوال ۱۸

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

نثر مرصادالعباد گاه ساده و گاه دارای سجع و موازنه است.

سوال ۱۹

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

د) کاربرد اشعار ضعیف در متن کتب نثر، ذیل ویژگی‌های ادبی نثر سبک هندی ذکر شده است.

ه-) نگارش فرهنگ‌ها در این دوره رواج یافت.

سوال ۲۰

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

ویژگی‌های زبانی نثر هندی: درآمیختگی نظم و نثر - کاربرد وجه وصفی - جمع بستن با «ات» که علاوه بر کلمات عربی، در واژه‌های فارسی و ترکی و مغولی نیز به چشم می‌خورد - مطابقت صفت و موصوف به تقلید از عربی - آوردن جملات طولانی - کاربرد افعال با پیشوندهای متعدد - فراوانی لغات ترکی و مغولی

سوال ۲۱

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

در ابیات گزینه های «۱»، «۲» و «۴» آرایه اسلوب معادله وجود دارد. بیت گزینه «۳»؛ این آرایه را ندارد.

سوال ۲۲

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

در بیت‌های گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» تلاش برای مضمون‌سازی و وجود مفاهیم بدیع و پیچیده دیده می‌شود. در حالی که در بیت گزینه «۲»؛ مفهومی عرفانی را مطرح می‌کند که از ویژگی‌های سبک عراقی است.

سوال ۲۳

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

به دلیل کم‌توجهی شاعران کوچه و بازار به آرایه‌های ادبی، بدیع و بیان، جز به صورت طبیعی و تصادفی کمتر استفاده شده است.

سوال ۲۴

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در شعر سبک عراقی، معشوق، آسمانی است.

در بیت گزینه «۴» به معشوق زمینی اشاره شده است که از ویژگی‌های سبک خراسانی است.

سوال ۲۵

پاسخ: گزینه ۱

در شعر سبک عراقی، «در» جای «اندر» را گرفته است.

در سایر ابیات، استفاده بیشتر از واژگان عربی نشان می‌دهد ابیات در سبک عراقی سروده شده‌اند.

سوال ۲۶

پاسخ: گزینه ۳

ویژگی فکری: واقع‌گرایی یا توجه به دنیای بیرون

ویژگی فکری دیگر ابیات:

گزینه «۱»: باور به قضا و قدر

گزینه «۲»: فراق

گزینه «۴»: رواج روحیه عرفانی و اخلاقی

سوال ۲۷

پاسخ: گزینه ۴

بابر نامه و محاکمه‌اللغتين، به زبان ترکی نوشته شده‌اند.

سوال ۲۸

پاسخ: گزینه ۱

پرهیز از زهد ریایی، توجه به صفا و پالایش درون، برتری عشق بر عقل و امثال آن‌ها مفاهیم و اندیشه‌های شعر این دوره را رقم می‌زنند.

سوال ۲۹

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

جامی در مثنوی «تحفه الاحرار» و سلمان ساوجی در مثنوی «جمشید و خورشید» از نظامی پیروی کرده‌اند.

سوال ۳۰

پاسخ: گزینه ۴

در بیت گزینه «۴»: برتری «عشق بر عقل» وجود دارد.

سوال ۳۱

پاسخ: گزینه ۴

استفاده از واژگان عربی در سبک عراقی، بیشتر است. در ضمن در این سبک، «می» جای «همی» را گرفته است.

نشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: استفاده از «همی» به جای «می»

گزینه «۲»: استفاده از «مر» در کنار مفعول جمله

گزینه «۳»: استفاده از واژه «ایدون»

سوال ۳۲

پاسخ: گزینه ۱

این گزینه از ویژگی‌های ادبی شعر سبک عراقی است. اما سایر گزینه‌ها، از ویژگی‌های فکری شعر سبک عراقی است.

سوال ۳۳

پاسخ: گزینه ۲

«اخلاق‌الاشراف»، «رساله دلگشا» و «موش و گربه» از آثار عبید زاکانی هستند.

سوال ۳۴

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

عارف مضامین وطن‌دوستی و ستیز با نادانی را با آواز زیبا می‌خواند. طنز و هجو و هزل از زمینه‌های اصلی کار عارف نبود؛ از شاعران مشروطه، ایرج میرزا در این زمینه‌ها چیره‌دست بود.

سوال ۳۵

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

توضیحات صورت سؤال معرف ایرج میرزا است.

سوال ۳۶

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

فرخی یزدی تحت تأثیر شاعران گذشته به ویژه مسعود سعد و سعدی بود.

سوال ۳۷

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

ای قلم: سید اشرف‌الدین گیلانی

خداوندنامه: نظم

سرگذشت حاجی بابای اصفهانی: جیمز موریه

قلب مادر: ایرج میرزا

تاریخ تطور نظم فارسی: ملک‌الشعراى بهار

سوال ۳۸

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

نویسندگان آثاری که نادرست معرفی شده‌اند:

سووشون: سیمین دانشور

شوهر آهو خانم: علی‌محمد افغانی

شهری چون بهشت: سیمین دانشور

همسایه‌ها: احمد محمود

سوال ۳۹

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

محاكمه‌اللغتين: امیرعلیشیرنویسی / مجالس سبعة: مولوی / تحفه‌الاحرار: جامی / اخلاق‌الاشراف: عبید زاکانی / تذکره‌الاولیا: عطار نیشابوری / انوار شهیلی: ملاحسین واعظ کاشفی

سوال ۴۰

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

سادگی و روانی زبان شعر عصر بیداری و قابل فهم بودن آن برای عامه از ویژگی‌های زبانی شعر عصر بیداری است.

سوال ۴۱

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

مفهوم بیت گزینه «۳» نکوهش حرص و آز است که از درون‌مایه‌های شعر عصر مشروطه به شمار نمی‌رود.

در ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» درون‌مایه‌های «دفاع از حقوق زن»، «دعوت به بیداری» و «وطن» مشهود است که از ویژگی‌های فکری شعر عصر مشروطه به حساب می‌آید.

سوال ۴۲

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

در بیت گزینه «۱» بر خودشناسی تأکید شده است و با وجود کلمه «وطن» در بیت به مفهوم وطن‌دوستی، به عنوان یکی از درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری اشاره نشده است.

درون‌مایه‌های سایر ابیات:

گزینه «۲»: تأکید بر قانون‌گرایی

گزینه «۳»: وطن‌دوستی یا میهن‌پرستی و علاقه به سرزمین آبا و اجدادی

گزینه «۴»: آزادی‌خواهی

سوال ۴۳

پاسخ: گزینه ۲

از آثار شعری موسوی گرمارودی می‌توان «صدای سبز»، «خواب ارغوانی»، «برآشفتن گیسوی تاک» و «گوشواره عرش» را نام برد.

پدیدآورندگان سایر آثار:

دری به خانه خورشید: سلمان هراتی / طوفان در پرانتز: از آثار منثور قیصر امین‌پور / در کوچه آفتاب: قیصر امین‌پور / دلاویزتر از سبز، ظهور: علی مؤذنی / جای پای خون: سید مهدی شجاعی

سوال ۴۴

پاسخ: گزینه ۱

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: سید محمدحسین بهجت تبریزی: این شاعر بزرگ غزل‌سرای معاصر، از حافظ تأثیر فراوان پذیرفته است.

گزینه «۳»: علی اسفندیاری: آنچه کار نیما را از دیگر نوگرایان متمایز می‌کند، با برنامه‌بودن اوست.

گزینه «۴»: مهدی اخوان ثالث: حماسی بودن زبان و به‌کارگیری برخی از کاربردهای نحوی سبک خراسانی از ویژگی‌های شعر اوست.

سوال ۴۵

پاسخ: گزینه ۴

«خواب ارغوانی» و «گوشواره عرش» از آثار شعری موسوی گرمارودی و «از آسمان سبز» از مجموعه اشعار سلمان هراتی است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «بی‌بال پریدن» از آثار منثور قیصر امین‌پور است.

گزینه «۲»: «زمستان» اثر مهدی اخوان ثالث است و از آثار ادبیات انقلاب محسوب نمی‌شود.

گزینه «۳»: «ظهور» اثری منثور از علی مؤذنی است.

سوال ۴۶

پاسخ: گزینه ۳

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «دهکده پرملال» اثر امین فقیری است.

گزینه «۲»: «شمس و طغرا» اولین رمان تاریخی فارسی است.

گزینه «۴»: عنوان سفرنامه حج آل احمد، «خسی در میقات» است.

سوال ۴۷

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

آثار محمدعلی جمال‌زاده: راه آب‌نامه، تلخ و شیرین، یکی بود یکی نبود و ...

آثار قیصر امین‌پور: آینه‌های ناگهان، تنفس صبح، بی‌بال پریدن، سنت نوآوری در شعر معاصر، در کوچه آفتاب و ...

آثار احمد محمود: همسایه‌ها، مدار صفر درجه، زمین سوخته و ...

آثار علی مؤذنی: ظهور، دلاویزتر از سبز، سفر ششم و ...

سوال ۴۸

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

واژه جدید امروزی در این شعر دیده نمی‌شود و زبان شعر، کهن‌گرایانه است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شاعر از غفلت جامعه سخن می‌گوید.

گزینه «۲»: درختان عقیم مردم ناآگاه هستند.

گزینه «۴»: تلاش شاعر در مبهم‌سازی شعر به کمک نمادهایی چون «درخت»، «ریشه»، «خاک»، «خشکسالی» و ...

سوال ۴۹

پاسخ: گزینه ۲

بیت دوم دارای اشکال وزنی است و نمی‌تواند سروده شاعران سنت‌گرای دوره بیداری باشد. این بیت از یک تصنیف انتخاب شده است و با موسیقی آهنگ درست آن درمی‌آید.

سوال ۵۰

پاسخ: گزینه ۱

مضمون مشترک ابیات گزینه‌های «۲، ۳ و ۴» میهن‌دوستی و نگرانی و دغدغه وطن است، اما در بیت گزینه «۱»، شاعر از نامساعد شدن اوضاع و شرایط روحی خود سخن می‌گوید.

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: آرایه‌های ادبی آموزشی

۱) در کدام بیت تعداد تشبیه، بیشتر است؟

- ۱) یک گوهر معنی ز کان حکمت / در گوش چو فرخنده گوشوار است
- ۲) با خویشتن بساز و ز کس مردمی مجوی / کان کاو فرشته بود، کنون اهرمن وش است
- ۳) زدیم از بخت بد در نیل غم رخت / مبادا کس چو ما یا رب سیه بخت
- ۴) چون مار ارقم است جهان گاه آزمون / کاندر درون کشنده و بیرون مُنقش است (ارقم: مار سیاه و سفید کشنده)

۲) «مشبه» تشبیه در همه گزینه‌ها به‌جز ... درست مشخص شده است.

- ۱) تو شمع انجمنی یک زبان و یکدل شو / خیال و کوشش پروانه بین و خندان باش
- ۲) در چینگ تو همچون نی می‌نالم و می‌زارم / بر بوی تو همچون عود می‌سوزم و می‌سازم
- ۳) ما چو دادیم دل و دیده به طوفان یلا / گو بیا سیل غم و خانه ز بنیاد ببر
- ۴) از دیده گر سیرشک چو باران چکد رواست / کاندر غمت چو برق بشد روزگار عمر

۳) در همه گزینه‌ها به‌جز گزینه ... هر دو نوع تشبیه (گسترده و فشرده) یافت می‌شود.

- ۱) دوشم به شمع روی چو ماهت نیاز بود / جانم چو شمع از آتش دل در گداز بود
- ۲) چو جام لعل تو نوشم کجا بماند هوش / چو مست چشم تو گردم مرا که دارد گوش
- ۳) بیا تا چو بلبل به هنگام صبح / بنالیم بر طرف گلزار عشق
- ۴) تا آن نگار سیم‌بر شد شمع ایوانی دگر / مردم چو شمع انجمن وز انجمن باز آدمم

۴) در کدام بیت مجاز به‌درستی مشخص نشده است؟

۱) گلبرگ را ز سنبل مشکین نقاب کن	یعنی که رخ بیوش و جهانی خراب کن (جهان = مردم جهان)
۲) شور شراب عشق تو آن نفسم رود ز سیر	کاین سر پر هوس شود خاک در سرای تو (سر = فکر و اندیشه)
۳) به یاد خم ابروی گلرخان	بکش جام در بزم می‌خوارها (گلرخان = زیبارویان)
۴) زردرویی می‌کشم زان طبع نازک بی‌گناه	ساقیا جامی بده تا چهره را گلگون کنم (جام = شراب و نوشیدنی)

۵) در کدام ابیات مجاز دیده نمی‌شود؟

الف) عالم از سیل فنا گر چه خطرها دارد	هر که در عالم مستی است چه پروا دارد
ب) غم عالم بهل ای خواجه غم خویش مخور	زان که عالم چه غم از ننگ و بد ما دارد
ج) ساقی مهوش و یک شیشه می و گوشه امن	هر که افزود بر این‌ها سر غوغا دارد
د) چون کس امروز نداند که سر آرد یا نه	ابله است آن که چو زاهد غم فردا دارد

الف و ب (۱) ج و د (۲) الف و ج (۳) ب و د (۴)

۶) کدام بیت فاقد «تشبیه فشرده» است؟

۱) بنال مطرب مجلس بگوی گفته سعدی	شراب اُنس بیاور که من نه مرد نبیدم
۲) گذشت روزگاران بین که دوران شباب ما	در این سیلاب غم دسته گلی شاداب را ماند
۳) تا سر زلف پریشان تو محبوب من است	روزگارم به سر زلف پریشان ماند
۴) با همه تیر بلا کامده بر دل مرا	از مژه‌ها برنگشت بخت نگون‌سار من

۷) در کدام بیت «استعاره مصرحه و استعاره مکنیه» وجود دارد؟

- ۱) چون صبا شرح گلستان جمالت می‌داد / از هوا دامن گل بر سر صحرا می‌ریخت
۲) مرا یاقوت او قوت روان است / ولی اشکم چو یاقوت روان است
۳) ساقی می‌چون زنگ ده کآینه جان من است / باشد که بزداید دلم ز آینه جان زنگ را
۴) می‌خورد از جام لعلش باده خون / می‌برد ز افعی زلفش موی موی

۸) در همه ابیات، به استثنای بیت گزینه ...، «تشخیص» وجود دارد.

- ۱) منیژه سبک آتشی برفروخت / که چشم شب قیرگون را بسوخت
۲) خواهم شدن به میکده گریان و دادخواه / کز دست غم خلاص من آنجا مگر شود
۳) در آفاق گشاده‌ست و لیکن بسته‌ست / از سر زلف تو در پای دل ما زنجیر
۴) دو چشمش به سان دو نرگس به باغ / مژه تیرگی برده از پر زاغ

۹) مفاهیم کنایی «شرمندگی، رها کردن، متوسل شدن، رونق داشتن» به ترتیب از کدام ابیات دریافت می‌شود؟

- الف) از جفا دل برگرفتن نیست آسان ورنه من / مهربان می‌ساختم نامهربان خویش را
ب) بزم عالم ز دل خون شده ما گرم است / مجلس عیش به یک شیشه صهبا (شراب) گرم است
ج) به دستی دامن جانان گرفتن / به دیگر دست، نبض جان گرفتن
د) سیاه در دو جهان باد روی موی سفید / که همچو صبح، گران سنگ ساخت خواب مرا

۱) د، ب، ج، الف ۲) الف، د، ج، ب ۳) الف، د، ب، ج ۴) د، الف، ج، ب

۱۰) در کدام بیت «اضافه استعاری» بیشتری به چشم می‌خورد؟

- ۱) یک سر به پای همت از این دامگاه دیو / چون مرغ بر پرید و مقر بر قمر کنید
۲) ما می‌زنیم از جهل هر دم به دامنی دست / هر چند روزی ما در دست آسمان است
۳) دیده عقل مست تو، چرخه چرخ پست تو / گوش طرب به دست تو، بی‌تو به سر نمی‌شود
۴) چشم دل باز کن که جان بینی / آنچه نادیدنی است آن بینی

۱۱) در کدام گزینه «استعاره آشکار» کمتر به کار رفته است؟

- ۱) واله و شیدا است دایم همچو بلبل در قفس / طوطی طبعم ز عشق شکر و بادام دوست
۲) زلف او دام است و خالش دانه آن دام و من / بر امید دانه‌ای افتاده‌ام در دام دوست
۳) دو گل را به دو نرگس خوابدار / همی شست تا شد گلان آبدار
۴) در سیه‌خانه افلاک دل روشن نیست / اخگری در ته خاکستر این گلخن نیست

۱۲) در بیت گزینه ... هر دو نوع استعاره «آشکار و پنهان» به کار رفته است.

- ۱) کمان ابرویت را گو بزن تیر / که پیش دست و بازویت بمیرم
۲) غم گیتی گر از پایم درآرد / به جز ساغر که باشد دستگیرم
۳) برای ای آفتاب صبح امید / که در دست شب هجران اسیرم
۴) به فریادم رس ای پیر خرابات / به یک جرعه جوانم کن که پیرم

۱۳) در کدام بیت مجاز به کار نرفته است؟

- ۱) هر چند چو گل گوش فکندیم در این باغ / حرفی که برد راه به جایی نشنیدیم
۲) از بس که با جان و دلم ای جان و دل آمیختی / چون نکهت از آغوش گل بوی تو خیزد از گلم
۳) ای از حیای لعل لب گشته آب، می / خورشید پیش آتش روی تو کرده خوی
۴) چون شدم کشته پیکان خدنگ غم عشق / بر دلم چند زنی ناوک دلدوز امشب

۱۴) در کدام بیت معنی مجازی واژه «سر» با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) ما را سیری است با تو که گر خلق روزگار / دشمن شوند و سر برود هم بر آن سریم
- ۲) دی وعده داد و صلح و در سر شراب داشت / امروز تا چه گوید و بازش چه در سیر است
- ۳) سرم به دنیی و عقبی فرو نمی‌آید / تبارک‌الله از این فتنه‌ها که در سیر ماست
- ۴) اگرچه دوست به چیزی نمی‌خرد ما را / به عالمی نفروشیم مویی از سیر دوست

۱۵) واژه مشخص شده در کدام گزینه «مجاز» نیست؟

- ۱) چه گویمت که به میخانه دوش مست و خراب / سروش عالم غییم چه مژده‌ها داده است
- ۲) حافظ سخن بگوی که بر صفحه جهان / این نقش ماند از قلمت یادگار عمر
- ۳) صد جام بنوشیدم صدگونه بجوشیدم / صد کاسه بریزیدم صد کوزه در اشکستم
- ۴) یزدان هزار عذر بخواهد ز روی تو / فردا که هیچ عذر نباشد گناه را

۱۶) در همه ابیات به‌جز بیت گزینه ... آرایه تلمیح به‌کار رفته است.

- ۱) در پناه لطف حق باید گریخت / کاو هزاران لطف بر ارواح ریخت
- ۲) تا پناهی یابی آن گه چون پناه / آب و آتش مر تو را گردد سپاه
- ۳) نوح و موسی را نه دریا یار شد / نه بر اعداشان به کین قهار شد؟
- ۴) آتش ابراهیم را نی قلعه بود / تا برآورد از دل نمرود دود

۱۷) آرایه‌های مقابل همه ابیات درست است؛ به‌جز:

۱) گفته‌ای نیست گرفتار مرا آزادی	نه که هرکس که گرفتار تو شد آزاد است (تضاد، تکرار)
۲) چشم زاهد به شناسایی سر رخ و زلف	دیدن روز و شب اعمی (کور) مادرزاد است (تناقض، لف و نشر)
۳) خیز و از شعله می آتش نمرود افروز	خاصه اکنون که گلستان ارم شداد است (تلمیح، جناس)
۴) سیل کهسار خم از میکده در شهر فتاد	وای بر خانه پرهیز که بی‌بنیاد است (مراعات نظیر، تشبیه)

۱۸) کدام بیت «فاقد» تلمیح و دارای «تشبیه و تضاد» است؟

۱) زخمی نخوردی از چه کنی مرهم التماس	دردی نیافتی ز چه درمان طلب کنی
۲) آبی به دیر و روی بگردانی از حرم	و انفاس عیسوی از دم رهبان طلب کنی
۳) در تنگنای کفر فرومانده‌ای هنوز	وانگه فضای عالم ایمان طلب کنی
۴) همچون خضر ز تیرگی نفس در گذر	گر زانکه آب چشمه حیوان طلب کنی

۱۹) کدام بیت، دارای آرایه «تناقض» است؟

۱) ما دماغ خشک را از باده گلشن کرده ایم	بارها این شمع را از آب روشن کرده ایم
۲) رتبه ما خاکساران را به چشم کم مبین	خاک‌ها ز افتادگی در چشم دشمن کرده ایم
۳) جوهر شمشیر را در پیچ و تاب آورده است	جامه فتحی که ما از زخم بر تن کرده ایم
۴) از فروغ داغ ما چشم سمندر خیره است	ما چراغ خود ز روی گرم روشن کرده ایم

۲۰) نوع آرایه «لف و نشر» در همه ابیات مشترک است؛ به‌جز:

۱) تا خط سبز تو از طرف بناگوش دمید	از پی شام سیاهم سحری پیدا نیست
۲) هر که یغما نگرد زلف و خط او گوید	در بر دیو سلیمان زره داوود است
۳) در چمن باد بهاری ز کنار گل و سرو	به هواداری آن عارض و قامت برخاست
۴) هیچ از لب و چشم تو قناعت نتوان کرد	یا رب چه نهادند در این شکر و بادام

۲۱) ترتیب درست آرایه‌های «پارادوکس، تشبیه، لف و نشر، جناس» در کدام گزینه است؟

- الف) روزگاری است که سودای بتان دین من است / غم این کار نشاط دل غمگین من است
ب) یار من باش که زیب فلک و زینت دهر / از مه روی تو و اشک چو پروین من است
ج) یا رب این کعبه مقصود تماشاگه کیست / که مگیلان طریقش گل و نسرین من است
د) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار / کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است
- ۱) د، الف، ب، ج ۲) الف، ج، ب، د ۳) د، ج، ب، الف ۴) ب، الف، د، ج

۲۲) کدام گزینه فاقد اغراق می‌باشد؟

- ۱) بیا که گریه من آنقدر زمین نگذاشت / که از فراق تو خاکی به سر توان کردن
۲) جگر سنگ به نومیدی من می‌سوزد / آب حیوانم و از ریگ روان تشنه‌ترم
۳) سفینه در عرق شرم می‌توان انداخت / ز بس که منفعل از کرده‌های خویشتم
۴) تا به کی در خواب سنگین روزگارم بگذرد / زندگی در سنگ خارا چون شرارم بگذرد

۲۳) کدام بیت دارای ایهام است؟

- ۱) آن پی مهر تو گیرد که نگیرد پی خویشش / وان سر وصل تو دارد که ندارد غم جانش
۲) عهد ما با تو نه عهدی که تغیر بپذیرد / بوستانی است که هرگز نزند باد خزانش
۳) هر که سودای تو دارد چه غم از هر که جهانش / نگران تو چه اندیشه و بیم از دگرانش
۴) هر که از یار تحمل نکند یار مگویش / وان که در عشق ملامت نکشد مرد مخوانش

۲۴) ترتیب توالی ابیات به لحاظ دارا بودن آرایه‌های «ایهام - اغراق - ایهام تناسب - مجاز» به کدام شکل صحیح است؟

- الف) ز چشم مست تو آن‌ها که آگهی دارند / مدام معتکف آستان خمّارند
ب) یک شهر همی فسون و رنگ آمیزند / تا بر من و بر تو رستخیز انگیزند
ج) گرت نیست از شرع عشق آگهی / بر اسرار شعرم نیابی شعور
د) ز بس که تیر تو دارم به دل، چو خاک شوم / برآید از گل من هر طرف درخت خدنگ

- ۱) ج - ب - د - الف ۲) الف - د - ج - ب
۳) ج - د - الف - ب ۴) الف - ب - د - ج

۲۵) آرایه مقابل کدام گزینه نادرست ذکر شده است؟

- ۱) آید انگشت گزان روز جزا در محشر / آنکه ابله به جهان آید و عاقل برود (تضاد)
۲) آن سوختگانیم که گر آتش دوزخ / سنجند به داغ دل ما، خام برآید (اغراق)
۳) چون آینه، جان نقش تو در دل بگرفته است / دل در سر زلف تو فرو رفته چو شانه است (ایهام)
۴) غرق خون بود و نمی‌مرد ز حسرت فرهاد / گفتم افسانه شیرین و به خوابش کردم (ایهام تناسب)

۲۶) کدام بیت فاقد حس‌آمیزی است؟

- ۱) ز طبع خسته من عذر خامشی می‌پذیر / سخن گره نگشاید چو طبع بسته بود
۲) به زبان چرب ای جان بنواز جان ما را / به سلام خشک خوش کن دل ناتوان ما را
۳) به تلخ عیشی از آن سر گرفته‌ام چون می / که کرد چون عنبم عصر پایمال لئام
۴) تلخ منشین شراب اگر داری / شور کم کن کباب اگر داری

۲۷) آرایه‌های بیت زیر کدام است؟

«گر از آن سنبل گلبوی سمن فرسا نیست / چیست این بوی دلاویز که با باد صبا است»

- ۱) استعاره - تضاد - حس‌آمیزی
۲) حسن تعلیل - جناس - تضاد
۳) جناس - اسلوب معادله - مراعات‌نظیر
۴) حس‌آمیزی - حسن تعلیل - استعاره

۲۸) آرایه‌های «ایهام تناسب، اسلوب معادله، حس‌آمیزی، حسن تعلیل» به ترتیب در کدام ابیات به کار رفته است؟

الف) سفید از حسرت این انتظار است استخوان من / که یا رب ناوکت در کوچه دل کی نهد پا را

ب) من از تو سیر نگردم و گر ترش کنی ابرو / جواب تلخ ز شیرین مقابل شکر آید

ج) گر که خواهی نظم گیرد کار ملک و دین ز تو / جهد کن تا جمله افعالت شود موزون عدل

د) هیچ بی‌درد را نخواهد عشق / هیچ گنجشک را نگیرد باز

- ۱) د، الف، ب، ج
۲) ب، الف، ج، د
۳) ج، د، ب، الف
۴) ب، د، الف، ج

۲۹) در کدام بیت یکی از آرایه‌های ادبی در کمانک روبه‌رو نادرست آمده است؟

- ۱) آینه را ز محبت طوطی گزیر نیست / ای سنگدل به صائب شیرین سخن درآ (حس‌آمیزی - اسلوب معادله)
۲) مگر شهید به این تیغ کوه شد فرهاد؟ / که لاله‌اش به چراغ مزار می‌ماند (حسن تعلیل - تشبیه)
۳) از نم دیده و خون جگر فرهاد است / هر گل و لاله که از سنگ برون می‌آید (حسن تعلیل - ایهام)
۴) هم‌رهان رفتند اما داغشان از دل نرفت / آتشی برجای ماند کاروان چون بگذرد (ایهام تناسب - اسلوب معادله)

۳۰) نوع لَف و نشر در همه گزینه‌ها به‌جز گزینه ... یکسان است.

- ۱) ز آتش هجر تو و سیلاب اشک دیده‌ام / گاه در آبم گهی در آذر، شب تا به صبح
۲) از اشک و آه حسرت باران و برق‌انگیز / سیلاب ران زمین را در تاب‌کش زمان را
۳) مشو فریفته زلف و خال شاهد دهر / که جَست طایر زیرک ز دام و دانه او
۴) حجاب زلف ز رخ دور کن یکی ساعت / ز شب سیاه چه ساخته پیش آفتاب حجاب

۳۱) در همه ابیات به‌جز ... از آرایه ایهام تناسب استفاده شده است

- ۱) این چنین صورت مطبوع ز جان نتوان ساخت / گر توان ساخت چو قد تو روان نتوان ساخت
۲) مدامش به خود دست و خنجر خضاب / بر آتش دل خصم از او چون کباب
۳) برفت رونق بازار آفتاب و قمر / از آن که به دگان تو مشتری آموخت
۴) شب آمد و دل تنگم هوای خانه گرفت / دوباره گریه بی‌طاقتم بهانه گرفت

۳۲) آرایه حسن تعلیل در کدام بیت دیده نمی‌شود؟

- ۱) من دگر شعر نخواهم بنویسم که مگس / زحمتم می‌دهد از بس که سخن شیرین است
۲) حسد از هیچ ندارم مگر از پیرهنش / که جز او کیست که برخورد ز سیمین بدنش
۳) اگر ز درد اسیران خویشتن نشد آگاه / چراست زلف تو را پیچ و تاب مار گزیده
۴) از این شعر تر شیرین ز شاهنشاه عجب دارم / که سر تا پای حافظ را چرا در زر نمی‌گیرد

۳۳) در همه ابیات به‌استثنای بیت ... اسلوب معادله وجود دارد.

- ۱) بیشی از خواهی به هر پس مانده همراهی گزین / سربلندی بایدت دیوار کوتاهی گزین
۲) مهر خاموشی حصار شد ز کج‌فهمان مرا / ماهی لب بسته را اندیشه قلاب نیست
۳) تکلف می‌کند بیگانه از هم‌آشنایان را / مکن با آشنا چون مردم بیگانه خودداری
۴) دلی که نیست خراشی در او زمین‌گیر است / زری که سکه ندارد روان نمی‌باشد

۴۲) آرایه‌های «تضاد، لف و نشر، تشبیه، تلمیح، پارادوکس» به ترتیب در کدام ابیات به کار رفته است؟

الف) دعایی گر نمی‌گویی به دشنامی عزیزم کن / که گر تلخ است شیرین است از آن لب هرچه فرمایی

ب) روز نو و شام نو باغ نو و دام نو / هر نفس اندیشه نو نوخوشی و نوغناست

پ) رسیده‌ام به کمالی که جز اناالحق نیست / کمال دار برای من کمال‌پرست

ت) به عشق زلف و رخت، فارغم ز دیر و حرم / که این معامله بیرون ز کفر و ایمان است

ث) نزد آن کش آتش عشق است در کانون دل / آب حیوان است بی‌قیمت چو یخ در زمهریر

۲) ب - ت - ث - پ - الف

۱) ت - ب - پ - الف - ث

۴) ب - ت - الف - پ - ث

۳) ت - ب - ث - پ - الف

۴۳) ترتیب توالی ابیات به لحاظ داشتن آرایه‌های «مجاز- اسلوب معادله- تناقض- استعاره- ایهام تناسب» در کدام گزینه درست آمده است؟

الف) پیمان‌ها ز رعشه پیری به خاک ریخت / بعد از هزار دور که نوبت به من رسید

ب) شد مهربان سپهر به من آخر حیات / در وقت صبح، خواب فراغت به من رسید

ج) گوهر چو کرد وداع صدف عزیز شود / عزیز مصر به یعقوب این سخن می‌گفت

د) از پختگی است گر نشد آواز ما بلند / کی از سپند سوخته گردد صدا بلند؟

ه) به شمشیری که از تن سر نبرد / بکشت و زنده چون جان کرد ما را

۲) الف - ب - ج - د - ه

۱) الف - ج - ب - د - ه

۴) ب - د - ه - الف - ج

۳) الف - د - ه - ب - ج

۴۴) آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«دست تا بر ساز زد مطرب دل ما خون گریست / از زمین ما به ناخن آب می‌آید برون»

۲) تشخیص - اسلوب معادله - کنایه

۱) مجاز - استعاره - اغراق

۴) اغراق - تناسب - پارادوکس

۳) اسلوب معادله - تشخیص - مجاز

۴۵) واژه‌های مشخص شده در کدام گزینه آرایه «واژه‌آرایی» را پدید آورده است؟

۱) بس غریب افتاده است آن مور خط گرد رخت / گر چه نبود در نگارستان خط مشکین غریب

۲) ای آسمان چو دور ندیمان‌ش دیده‌ای / در دور خویش شکل مدور گرفته‌ای

۳) عشق، شوری در نهاد ما زهد / جان ما در بوتة سودا زهد

۴) دوش آگهی ز یار سفرکرده داد باد / من نیز دل به باد دهم هر چه باد باد

۴۶) در همه گزینه‌ها به‌جز ... هر دو آرایه «واج‌آرایی و واژه‌آرایی» دیده می‌شود.

۱) مرا عهدی است با جانان که تا جان در بدن دارم / هواداران کویش را چو جان خویشتن دارم

۲) به نیک و بد مشو در بند فرزند / نیابت خود کند فرزند فرزند

۳) ز سر زلف عروسان چمن دست بدارد / به سر زلف تو گر دست رسد باد صبا را

۴) نه عجب که قلب دشمن شکنی به روز هیجا (جنگ) / تو که قلب دوستان را به مفارقت شکستی

۴۷) در کدام بیت موازنه دیده می‌شود؟

- ۱) ساقی از آن مشربه یاقوت ده
۲) قامت او گلبن باغ جنان
۳) لشکر خط تاخته بر رومیان
۴) امشب از آن ساغر می مایه بخش
- قوتم از مرتبه یاقوت ده
دیده او مرهم داغ جنان
هندوی او بسته از آن رو میان
کش برد از تو دل پیمانہ بخش

۴۸) کدام بیت ترصیع دارد؟

- ۱) خرد زنده جاودانی شناس
۲) کریمان را به دست اندر درم نیست
۳) بیا ساقی می ما را بگردان
۴) نه دستی داشتم بر سر، نه پایی داشتم در گل
- خرد مایه شادمانی شناس
خداوندان نعمت را کرم نیست
بدان می این قضاها را بگردان
به دست خویش کردم این چنین بی‌دست و پا خود را

۴۹) نوع سجع موجود در کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) فی‌الجمله زبان از مکالمه او درکشیدن قوت نداشتم و روی از محاوره او گردانیدن مرّوت ندانستم که یار موافق بود و ارادت صادق.
۲) عاقلی را پرسیدند نیک‌بخت کیست و بدبختی چیست؟ گفت نیک‌بخت آن که خورد و کشت و بدبخت آن که مرد و هشت.
۳) روی آن در مصلحتی بود و بنای این بر خبثی و خردمندان گفته‌اند دروغی مصلحت‌آمیز به که راستی فتنه‌انگیز.
۴) اقا بنده امیدوارست که در صحبت صالحان تربیت پذیرد و خوی خردمندان گیرد که هنوز طفل است.

۵۰) در کدام عبارت «سجع» به کار نرفته است؟

- ۱) مصلحت در نهان داشتن چیست؟ گفت تا مصیبت دو نشود: یکی نقصان مایه و دیگر شماتت همسایه.
۲) دخل آب روان است و عیش آسیای گردان؛ یعنی خرج فراوان کردن مسلم کسی را باشد که دخل معین دارد.
۳) دیدم دم گرم من در آهن سرد او اثر نمی‌کند، ترک مناصحت گرفتم و روی از مصاحبت بگردانیدم.
۴) گفت: راحت عاجل به تشویش محنت آجل مُنَعَص (تیره و تار) کردن خلاف رای خردمند است.

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: آرایه‌های ادبی آموزشی

سوال ۱

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

۱. گوهر معنی، ۲. کان حکمت، ۳. چو فرخنده گوشوار

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: ۱. اهرمن‌وش، ۲. [مانند] فرشته بُود

گزینه «۳»: ۱. نیل غم، ۲. چو ما سیاه بخت

گزینه «۴»: ۱. جهان چون مار ارقم است.

سوال ۲

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

در گزینه «۲»، ضمیر «من» مشبه و «نی» مشبه‌به است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تو شمع انجمن هستی.

گزینه «۳»: بلا مانند طوفان ...

گزینه «۴»: سرشک مانند باران ...

سوال ۳

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

در بیت گزینه «۲»، «جام لعل» تشبیه فشرده است، ولی در این بیت تشبیه گسترده یافت نمی‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: شمع روی: فشرده / روی چو ماهت، جانم چو شمع: گسترده

گزینه «۳»: گلزار عشق: فشرده / [ما] چو بلبل: گسترده

گزینه «۴»: نگار شمع شد: فشرده / [من] چو شمع: گسترده

سوال ۴

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

گلرخان مجاز ندارد، بلکه تشبیه است. در این بیت واژه جام مجازاً شراب و نوشیدنی است.

سوال ۵

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

«سر» مجاز از اندیشه و «فردا» مجاز از آینده است و بیت‌های «الف» و «ب» فاقد مجازند.

سوال ۶

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

در بیت گزینه «۳» واژه «ماند» ادات تشبیه است و تشبیه بلیغ نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «شراب انس» تشبیه فشرده اضافی است.

گزینه «۲»: «سیلاب غم» تشبیه فشرده اضافی است.

گزینه «۴»: «تیر بلا» تشبیه فشرده اضافی است.

سوال ۷

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در بیت این گزینه، «لعل» استعاره از لب و «خون خوردن باده» تشخیص است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: شرح دادن زیبایی یار توسط باد صبا تشخیص است.

گزینه «۲»: «یاقوت» استعاره از «لب یار» است.

گزینه «۳»: «زنگ» استعاره از «کدورت و گناه» است.

سوال ۸

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در بیت گزینه «۴» آرایه تشبیه وجود دارد و نه تشخیص.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «چشم شب» تشخیص است.

گزینه «۲»: «دست غم» تشخیص است.

گزینه «۳»: «پای دل» تشخیص است.

سوال ۹

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

«شرمندگی» در بیت «د»: روسیاه بودن

«رها کردن» در بیت «الف»: دل برگرفتن

«متوسل شدن» در بیت «ج»: دامن کسی را گرفتن

«رونق داشتن» در بیت «ب»: گرم بودن بزم

سوال ۱۰

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

دیده عقل - گوش طرب ← دو اضافه استعاری

اضافه استعاری در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پای همت

گزینه «۲»: دست آسمان

گزینه «۴»: چشم دل

سوال ۱۱

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

«شکر» استعاره از «لب» و «بادام» استعاره از «چشم» است: ۲ مورد

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: «آن دام» استعاره از «زلف»، «دانه‌ای» استعاره از «خال» و «دام» استعاره از «زلف» است.

گزینه «۳»: «دو گل» استعاره از «گونه‌ها»، «نرگس» استعاره از «چشم» و «گلان» استعاره از «گونه‌ها» است.

گزینه «۴»: «اخگر» استعاره از «دل»، «ته خاکستر» استعاره از «گروه مردم» و «این گلخن» استعاره از «این دنیا» است.

سوال ۱۲

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

آفتاب صبح امید: استعاره آشکار از یار

دست شب هجران: استعاره پنهان از نوع تشخیص

سوال ۱۳

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

در گزینه «۳» مجاز به کار نرفته است. در سایر گزینه‌ها، واژه‌های «حرف، گل، خدنگ» مجاز هستند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: واژه «حرف» مجاز از سخن است.

گزینه «۲»: واژه «گل» مجاز از وجود انسان است.

گزینه «۴»: واژه «خدنگ» مجاز از تیر است.

سوال ۱۴

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در گزینه «۴»، «سر» می‌تواند مجاز از «وجود» باشد.

در سایر گزینه‌ها «سر» مجاز از «اندیشه و فکر» است.

سوال ۱۵

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

واژه «عالم» در معنی حقیقی «دنیا یا جهان» به کار رفته است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: «قلم» مجاز از «شعر یا اثر»

گزینه «۳»: «جام» مجاز از «شراب»

گزینه «۴»: «فردا» مجاز از «روز قیامت»

سوال ۱۶

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

در سایر گزینه‌ها به داستان‌های زندگی موسی، ابراهیم، نوح اشاره دارد.

سوال ۱۷

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

تلمیح: اشاره به داستان حضرت ابراهیم (ع)، مبارزه وی با نمروود و گلستان شدن آتش بر ایشان / بیت فاقد جناس است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تضاد: «گرفتار» و «آزاد»، «نیست» و «است» / تکرار: که، گرفتار

گزینه «۲»: تناقض: دیدن شخصی که کور مادرزاد است. / لف و نشر: لف ۱: رخ، لف ۲: زلف، نشر ۱: روز، نشر ۲: شب

گزینه «۴»: مراعات نظیر: حُم، میکده / تشبیه: سیل کهسار خم، خانه پرهیز

سوال ۱۸

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

فاقد تلمیح / تشبیه: تنگنای کفر / تضاد: «کفر» و «ایمان»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد تشبیه است.

گزینه «۲»: دارای تلمیح است.

گزینه «۴»: دارای تلمیح است.

سوال ۱۹

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

«روشن کردن شمع با آب» تناقض است.

سوال ۲۰

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

نوع لف و نشر در این بیت مشوش و در سایر ابیات از نوع لف و نشر مرتب است. (زلف ← زره) (خط ← دیو سلیمان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: خط سبز ← شام سیاه / بناگوش ← سحر

گزینه «۳»: گل ← عارض / سرو ← قامت

گزینه «۴»: لب ← شکر / چشم ← بادام

سوال ۲۱

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

پارادوکس (بیت د): دولت فقر / تشبیه (بیت ج): «کعبه مقصود» و «مغیلان» به «گل و نسرين» تشبیه شده است. / لف و نشر (بیت ب): لف ها: زیب فلک و زینت دهر، نشرها: مه روی تو و اشک چو پروین من / جناس (بیت الف): «دین» و «این»

سوال ۲۲

پاسخ: گزینه ۴

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اغراق: فراوانی گریه

گزینه «۲»: اغراق: ناامیدی فراوان

گزینه «۳»: اغراق: فراوانی شرمندگی

سوال ۲۳

پاسخ: گزینه ۳

«نگران» ایهام دارد: ۱- نگرنده ۲- مضطرب

سوال ۲۴

پاسخ: گزینه ۳

بیت «ج»: ایهام: شرع: ۱- دین، مذهب ۲- راه و روش

بیت «د»: اغراق: اغراق شاعر در شدت غم یار که بعد از مرگ، از قبر او تیرهای غم معشوق بیرون می‌آیند.

بیت «الف»: ایهام تناسب: مدام: پیوسته ۲- شراب که در این معنا با مست و خمار تناسب دارد.

بیت «ب»: مجاز: «شهر» مجاز از مردم شهر

سوال ۲۵

پاسخ: گزینه ۴

«شیرین» در دو معنای: ۱- دل‌نشین و مطبوع ۲- معشوقه فرهاد، ایهام دارد و نه ایهام تناسب.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تضاد: ابله _ عاقل، آید - برود

گزینه «۲»: اغراق در سوختن شاعر

گزینه «۳»: ایهام: شانه: ۱- کتف ۲- شانه مو

سوال ۲۶

پاسخ: گزینه ۱

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: خشک بودن سلام

گزینه «۳»: تلخ بودن عیش

گزینه «۴»: تلخ نشستن

سوال ۲۷

پاسخ: گزینه ۲

شاعر بوی دلاویز باد صبا را از سنبل (زلف) گلبوی معشوق دانسته که همین امر «حسن تعلیل» خلق کرده است. / دو واژه «با» و «باد» جناس ناهمسان دارند. / واژه‌های «نیست» و «است» تضاد دارند.

سوال ۲۸

پاسخ: گزینه ۳

بیت «ج»: ایهام تناسب: نظم: ۱- ترتیب و سامان گرفتن ۲- شعر، که در این معنا با «موزون» تناسب دارد.
بیت «د»: اسلوب معادله: مصراع دوم در حکم تصدیقی برای مصراع نخست بوده و در نتیجه بیت، اسلوب معادله دارد.
بیت «ب»: حس آمیزی: جواب تلخ
بیت «الف»: حسن تعلیل: شاعر دلیل سفید شدن استخوان را با علتی ادبی و غیرواقعی بیان کرده است.

سوال ۲۹

پاسخ: گزینه ۳

بیت فاقد ایهام است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مصراع اول مثالی است برای مصراع دوم که «اسلوب معادله» ایجاد کرده است. «شیرین سخن» حس آمیزی دارد.
گزینه «۲»: اگر لاله کوه به چراغ مزار شباهت دارد به این دلیل است که فرهاد به این تیغ کوه شهید شده است که همین امر آرایه «حسن تعلیل» ایجاد کرده است. / گل لاله هم به چراغ مزار تشبیه شده است.
گزینه «۴»: «داغ» ایهام تناسب دارد، معنای نزدیک «نشان» که کاربرد دارد و معنای دور آن «گرما» که کاربرد ندارد و با «آتش» تناسب دارد.
مصراع دوم مثالی است برای مصراع اول که «اسلوب معادله» ایجاد کرده است.

سوال ۳۰

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

لَفّ و نشر در این بیت نامرتب یا مشوش و در سایر ابیات، مرتب است

لفها: (۱) آتش هجر (۲) سیلاب اشک نشرها: (۱) آذر (۲) آب

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: لفها: (۱) اشک (۲) آه نشرها: (۱) باران (۲) برق

گزینه «۳»: لفها: (۱) زلف (۲) خال نشرها: (۱) دام (۲) دانه

گزینه «۴»: لفها: (۱) زلف (۲) رخ نشرها: (۱) شب سیاه (۲) آفتاب

سوال ۳۱

پاسخ: گزینه ۴

بیت گزینه «۴» فاقد ایهام تناسب است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «روان» در معنای رونده به‌کار برده شده است که در معنی دوم آن (روح و روان) با جان تناسب معنایی دارد.

گزینه «۲»: «مدام» در معنای همیشه و پیوسته به‌کار برده شده است که در معنی دوم آن (شراب) با کباب تناسب معنایی دارد.

گزینه «۳»: «مشتري» در معنای خریدار به‌کار برده شده است که در معنی دوم آن (سیاره مشتري) با آفتاب و قمر تناسب معنایی دارد.

سوال ۳۲

پاسخ: گزینه ۴

در بیت گزینه «۴»، شاعر از آرایه حسن تعلیل بهره‌نجامیده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شیرینی شعر، علت شاعرانه مزاحمت مگس معرفی می‌شود.

گزینه «۲»: برخورد پیراهن یار با بدنش، علت شاعرانه حسادت عاشق به پیراهن معرفی می‌شود.

گزینه «۳»: آگاهی معشوق از درد اسیران خود، علت شاعرانه پیچ و تاب موی یار معرفی می‌شود.

سوال ۳۳

پاسخ: گزینه ۳

در این بیت، دو مصراع مصداق و معادلی برای هم نیستند.

سوال ۳۴

پاسخ: گزینه ۳

تشبیه: (تو) گنج لطفی / حسن تعلیل: شاعر علت این‌که معشوق از گوشه دل وی خارج نمی‌شود را آن می‌داند که وی همچون گنجی است که لاجرم بایستی در کنج دل ویران او جای گیرد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جناس: «جان» و «آن» / فاقد اسلوب معادله

گزینه «۲»: فاقد اسلوب معادله

گزینه «۴»: فاقد حسن تعلیل / واج‌آرایی در صامت «ر» و مصوت بلند «ا»

سوال ۳۵

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

در واژه «آستان» ایهام دیده نمی‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مهر: ۱- محبت ۲- خورشید

گزینه «۲»: بازی: ۱- پرنده شکاری ۲- بازیگوشی

گزینه «۴»: صائب: ۱- درست ۲- نام شاعر

سوال ۳۶

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

«برگ» ایهام تناسب دارد: ۱- بخشی از گیاه، ۲- آهنگ، که در این معنا با کلمات «نوا»، «پرده» و «آهنگ» تناسب دارد.

سوال ۳۷

پاسخ: گزینه ۱

ایهام: «زلف به خون شکستن»: ۱- حالت دادن به زلف به قصد عاشق‌کشی ۲- شکن افکندن و حالت دادن به زلف با خون کسی / «قصه دراز است»: ۱- قصه طولانی است ۲- زلف بلندی است / جناس همسان: «که» اول: چه کسی، «که» دوم: حرف ربط

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: فاقد تشخیص / ایهام تناسب: «شکر»: ۱- نوعی خوراکی ۲- معشوقه خسرو که در این معنا با «شیرین» تناسب دارد.

گزینه «۳»: فاقد تشبیه / ایهام: «تاب»: ۱- توان ۲- چین و شکن

گزینه «۴»: فاقد استعاره / اغراق: بزرگ‌نمایی در زیبایی یا روشنی چهره معشوق

سوال ۳۸

پاسخ: گزینه ۴

«نوازش» ایهام دارد: ۱- نواختن ۲- ملاطفت و لمس با مهربانی / «اصفهان» ایهام تناسب دارد: ۱- شهر اصفهان ۲- از پرده‌های موسیقی ایرانی که در این معنا با نوازش و عراق تناسب دارد.

سوال ۳۹

پاسخ: گزینه ۳

آرایه تناقض در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نزدیک‌تر از دوری

گزینه «۲»: دولت فقر

گزینه «۴»: روشن شدن چراغ از خاموشی

سوال ۴۰

پاسخ: گزینه ۲

لّف و نشر: زلف (لف ۱)، صبح (لف ۲) / کفر (نشر ۱)، ایمان (نشر ۲) / تشبیه (کفر حجاب) / تضاد (کفر و ایمان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تضاد (وصل و هجران - غم و شادی) / لّف و نشر (وصل و هجران (لف ۱ - لف ۲) / غم و شادی (نشر ۲ - نشر ۱) / بیت تشبیه ندارد.

گزینه «۳»: تضاد (دشمن و دوست - گل و خار) / لّف و نشر (دشمن و دوست (لف ۱ - لف ۲) / گل و خار (نشر ۲ - نشر ۱) / بیت تشبیه ندارد.

گزینه «۴»: لّف و نشر (قد و رخ و چشم (لف ۱ - لف ۲ - لف ۳) / سرو و گل و بادام (نشر ۱ - نشر ۲ - نشر ۳) / بیت تضاد و تشبیه ندارد.

سوال ۴۱

پاسخ: گزینه ۳

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: یک و صد

گزینه «۲»: طارم اعلا و پیش پا

گزینه «۴»: در و خرمهره

سوال ۴۲

پاسخ: گزینه ۲

بیت «ب»: تضاد: «روز» و «شام»

بیت «ت»: لف و نشر: لف ۱: دیر، لف ۲: حرم، نشر ۱: کفر، نشر ۲: ایمان

بیت «ث»: تشبیه: آتش عشق - چو یخ در زمهریر

بیت «پ»: تلمیح: اشاره به داستان منصور حلاج و بر دار کردن او

بیت «الف»: پارادوکس: شیرین بودن چیزی که تلخ است.

سوال ۴۳

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

در بیت «الف» پیمانه مجاز از شراب / در بیت «د» آرایه اسلوب معادله به کار رفته است. / بیت «ه» «بکشت و زنده چون جان کرد ما را» تناقض دارد / در بیت «ب» شد مهربان سپهر، استعاره و تشخیص است / در بیت «ج» عزیز در مصراع اول ایهام تناسب دارد معنای نزدیک: گرمی که کاربرد دارد و معنای دور: عزیز مصر که کاربرد ندارد، ولی با مصر و یعقوب تناسب دارد.

سوال ۴۴

پاسخ: گزینه ۱

«دست» مجاز از «انگشتان دست» است.

«خون گریستن دل» استعاره و تشخیص دارد.

در کل بیت «اغراق» در شدت غم دیده می‌شود.

سوال ۴۵

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

«نهاد»های مشخص شده در هر دو مصراع به معنای «قرار داد» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «غریب» در مصراع اول: نا آشنا / «غریب» در مصراع دوم: به معنی «عجیب»

گزینه «۲»: «دور» در مصراع اول: حلقه و مجلس / «دور» در مصراع دوم: گردش

گزینه «۴»: «باد» در مصراع اول: هوا و نسیم / «باد» در مصراع دوم: باشد

سوال ۴۶

پاسخ: گزینه ۴

گزینه‌ی «۴»

واژه «قلب» در دو معنا به کار رفته است؛ در مصراع اول به معنای «میانه سپاه» و در مصراع دوم در معنای «دل» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: واج‌آرایی: «ن» / واژه‌آرایی: جان

گزینه «۲»: واج‌آرایی: «ن» / واژه‌آرایی: فرزند

گزینه «۳»: واج‌آرایی: «س» / واژه‌آرایی: سر، زلف

سوال ۴۷

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

تقابل سجع‌های متوازن در دو مصراع، منجر به ایجاد آرایه موازنه شده است.

توضیح نکات درسی:

اگر بعد از کلمات، کسره اضافه بیاید و تعداد هجای آن‌ها را افزایش دهد، می‌تواند معادل سجعی برای واژه‌ها در مصراع دیگر باشد. مانند «قامت او» و «دیده او» در بیت گزینه «۲»

سوال ۴۸

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

رویاری سجع‌های متوازی در این بیت پدیدآورنده آرایه «ترصیع» است.

سوال ۴۹

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

«کیست» و «چیست»، «خورد» و «مرد» و «کشت» و «هشت» در عبارت گزینه «۲» سجع متوازی دارند، اما در سایر گزینه‌ها سجع مطرف وجود دارد.

گزینه «۴»

نکات مهم درسی:

آرایه سجع در کلامی دیده می شود که حداقل در دو جمله باشد، زیرا سجع ها باید در پایان دو جمله بیایند تا آرایه سجع پدید آید.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: واژه های «مایه و همسایه» سجع مطرف دارند.

گزینه «۲»: واژه های «روان و گردان» سجع مطرف دارند.

گزینه «۳»: واژه های «گرفتم و بگردانیدم» سجع مطرف دارند.

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: آرایه‌های ادبی زمان‌دار

۱) در کدام گزینه «تشبیه فشرده به صورت غیراضافی» آمده است؟

- ۱) معدن علم است دل، چرا بنشاندی / جور و جفا را در این مبارک معدن
- ۲) نکته‌ای کان جست ناگه از زبان / هم‌چو تیری دان که جست آن از کمان
- ۳) گر نپسندی همی که خونت بریزند / خون دگر کس چرا کنی تو به گردن
- ۴) بنگر به ستاره که بتازد ز پس دیو / چون زرّ گدازیده که بر قیر چکانیش

۲) در کدام بیت، آرایه «مجاز» وجود ندارد؟

۱) اگر به مذهب تو خون عاشق است مباح	۱) صلاح ما همه آن است کان تو راست صلاح
۲) چشم گریان مرا حال بگفتم به طیب	۲) گفت یک بار ببوس آن دهن خندان را
۳) خدنگ غمزه از هر سو نهان انداختن تا کی	۳) سپر انداخت عقل از دست ناوک‌های خون‌ریزت
۴) می خور که عاشقی نه به کسب است و اختیار	۴) این موهبت رسید ز میراث فطرتم

۳) کدام بیت «فاقد» تشبیه است؟

۱) آستین از چنگ مسکینان گرفتم درکشد	۱) چون تواند رفت و چندین دست دل در دامنش
۲) خجل است سرو بستان بر قامت بلندش	۲) همه صید عقل گردد خم زلف چون کمندش
۳) چون برآمد ماه روی از مطلع پیراهنش	۳) چشم بد را گفتم الحمدی بدم پیرامنش
۴) آه دریغ و آب چشم ار چه موافق مند	۴) آتش عشق آن‌چنان نیست که وانشانمش

۴) کدام بیت «فاقد» تشبیه فشرده است؟

۱) عندلیب گل رخسار دگر باشم به	۱) مرغ خوش نغمه گلزار دگر باشم به
۲) تو مپندار که مهر از دل محزون نرود	۲) آتش عشق به جان افتد و بیرون نرود
۳) عقل و دین باخته، دیوانه رویی بودیم	۳) بسته سلسله سلسله مویی بودیم
۴) نرگس غمزه زنش این همه بیمار نداشت	۴) سنبل پرشکنش هیچ گرفتار نداشت

۵) واژه «دست» در همه ابیات مجاز است؛ به جز ...

۱) ساقی ار باده از این دست به جام اندازد	۱) عارفان را همه در شرب مدام اندازد
۲) ز دست جور تو گفتم ز شهر خواهم رفت	۲) به خنده گفت که حافظ برو که پای تو بست
۳) نقش مستوری و مستی نه به دست من و توست	۳) آن چه سلطان ازل گفت بکن آن کردم
۴) من گدا، هوس سرو قامتی دارم	۴) که دست در کمرش جز به سیم و زر نرود

۶) آرایه‌های نوشته شده در مقابل همه ابیات به‌جز بیت ... «تماماً» درست است.

- ۱) دود اگر بالا نشیند، کسر شأن شعله نیست / جای چشم ابرو نگیرد گر چه او بالاتر است (تشخیص - تناسب)
- ۲) از در درآمدی و من از خود به در شدم / گویی کزین جهان به جهان دگر شدم (کنایه - واج‌آرایی)
- ۳) غلام نرگس مست تو تاجدارانند / خراب باده لعل تو هوشیارانند (استعاره - تشبیه)
- ۴) ای ماه دل‌افروز بگردان قدح می / چون ماه فلک دم مزن از دور پیایی (تلمیح - کنایه)

۷) در کدام گزینه «استعاره آشکار» بیشتر به کار رفته است؟

- ۱) چو عاشق می‌شدم گفتم که بردم گوهر مقصود / ندانستم که این دریا چه موج خون‌فشان دارد
- ۲) چه آسان می‌نمود اول غم دریا به بوی سود / غلط کردم که این طوفان به صد گوهر نمی‌ارزد
- ۳) ایمنی جستم ز ویرانی ندانستم که چرخ / گنج خواهد خواست جای باج از این ملک خراب
- ۴) می‌رسانم شبنم خود را به خورشید بلند / تا به چند از لاله دندان بر جگر باشد مرا

۸) مفاهیم کنایی «سکوت، زورآزمایی، آماده خدمت‌گزاری، متوسل شدن» بهترینی از ابیات کدام گزینه دریافت می‌شود؟

الف) غمت در دامن جان من آویخت / درین سودا ز خواب خوش برانگیخت

ب) آن به که ذخیره از سخن پردازم / وز جان به لب رسیده لب بردوزم

ج) بندند گر دهی تو اجازت چو بندگان / در خدمت رخ تو کمر ماه و آفتاب

د) مرد که با عشق دست در کمر آید / گر همه رستم بود ز پای درآید

۱) ج - ب - الف - د ۲) ب - الف - ج - د ۳) ج - د - الف - ب ۴) ب - د - ج - الف

۹) در کدام بیت، مفهوم کنایی بیشتری وجود دارد؟

۱) تیغ تدبیر فکندیم به هنگام نبرد / سپر عقل شکستیم ز پیکاری چند

۲) افسرت گر دهد اهریمن بدخواه، مخواه / سر منه تا نزنندت به سر افساری چند

۳) آن کس که هم‌نشین خرد شد ز هر نسیم / چون پیر کاه بی‌سر و سامان نمی‌شود

۴) چو گشودند به روی تو در طاعت و علم / چه کمند افکنی از جهل به دیواری چند

۱۰) در همه ابیات به‌جز بیت گزینه ... «استعاره» به کار رفته است.

۱) یا رب از ابر هدایت برسان بارانی / پیش‌تر زانکه چو گردی ز میان برخیزم

۲) مجنون که به دیوانه‌گری شهره شهر است / در دشت جنون همسفر عاقل ما بود

۳) ما ز آغاز و ز انجام جهان بی‌خبریم / اول و آخر این کهنه‌کتاب افتاده است

۴) چون بگویی، بفشانی گهر از حقه لعل / چون بخندی، بنمایی ز شکر مروارید

۱۱) در کدام گزینه، شاعر از استعاره «پنهان» کمتر بهره برده است؟

۱) ابر رحمت در دهانش گوهر شهوار ریخت / چون صدف هر کس درین دریا دهن را پاک کرد

۲) بکش دست طمع از دامن طول امل صائب / که زلف دود در سرپنجه مجمر نمی‌ماند

۳) عشق آمده بود بر در دل / عقل از پی دفع لشکر آورد

۴) ای چشم خرد حیران در منظر مطبوعت / و ای دست نظر کوتاه از دامن ادراکت

۱۲) در کدام گزینه یکی از ارکان تشبیه ذکر نشده است؟

۱) چون گرفت آتش ز سر تا پای او / سرخ شد چون آتشی اعضای او

۲) آن فتنه که چون آهوی وحشی رمد از من / گویی ز پی صید دل خسته من خاست

۳) خصم تو همچو طوطی قوی است بی‌عمل / نینی که همچو عنقا نامی است بی‌نشان

۴) اگر به سالی حافظ دری زند بگشای / که سال‌هاست که مشتاق روی چون مه ماست

۱۳) در کدام بیت تعداد تشبیه بیشتر است؟

۱) قد من گر چون کمان از عشق تو شد پس چرا / گرد آن دو نرگس بیمار چندان تیر چیست؟

۲) جانم شکوفه‌وار شکافان شد از هوس / چون حجله شکوفه برانداخت نوبهار

۳) غرق خونم چون گل و همچون بنفشه سوگوار / تا تو در گلزار حسن خود بنفشه کاشتی

۴) چو گشاد تیر غمزه ز خم کمان ابرو / گذرد ز سنگ خارا سر ناوک خدنگش

۱۴) در کدام بیت، از آرایه «تشخیص» استفاده شده است؟

- ۱) اشک خونین بنمودم به طیبیان گفتند / درد عشق است و جگرسوز دواپی دارد
- ۲) چو ماه روی تو در شام زلف می‌دیدم / شبم به روی تو روشن چو روز می‌گردید
- ۳) عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت / فتنه‌انگیز جهان غمزه جادوی تو بود
- ۴) از درد فراق ای به لب شکر ناب / نی روز مرا قرار و نی در شب، خواب

۱۵) در کدام گزینه، استعاره از نوع استعاره مکنیه (پنهان) وجود دارد؟

- ۱) نه آن صیدم که عشق از فکر من غافل تواند شد / نمک در چشم ریزد دام را ذوق شکار من
- ۲) به خشم رفته ما را که می‌برد پیغام / بیا که ما سپر انداختیم اگر جنگ است
- ۳) به قول مطرب و ساقی برون رفتم گه و بی‌گه / کزان راه گران تا صد خبر دشوار می‌آورد
- ۴) زهر غم در کام ما هرگز نباشد کارگر / در فراق خویش تریاقی ز سم داریم ما

۱۶) آرایه‌های درج شده در برابر کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) می‌جهد برق جمالی که دهد اجر فراق / کیست تا مزده به یعقوب و زلیخا ببرد (تشبیه - تلمیح)
- ۲) دردا که از آن آهوی مشکین سیه‌چشم / چون نافه بسی خون دلم در جگر افتاد (کنایه - تشبیه)
- ۳) با دوست باش گر همه آفاق دشمن‌اند / که او مرهم است گر دگران نیش می‌زنند (مجاز - کنایه)
- ۴) ای دل ار سیل فنا بنیاد هستی برکند / چون تو را نوح است کشتیان ز طوفان غم مخور (تلمیح - تضمین)

۱۷) مصراع اول کدام گزینه، فاقد آرایه «مجاز» است؟

- ۱) هستند از طریق مساوات نزد عقل / جاه تو و فلک چو دو مصراع مثنوی
- ۲) ساغری نوش کن و جرعه بر افلاک فشان / چند و چند از غم ایام جگرخون باشی
- ۳) بخت جم و کاووس، عنانش به کف توست / پیش آمدن از بخت کشش از طرف توست
- ۴) شب دراز به مژگان، ستاره می‌شمرم / ورت ز من نکند باور از ثریا پرس

۱۸) هر دو واژه مشخص شده در کدام بیت «مجاز» است؟

- ۱) گر چه یرگیس بر نمی‌دارد نظر از پیش پا / زیر پای خود نبیند یرگیس جادوی تو
- ۲) ای دو لب تو گل و دو رخسار تو گل / مل ده بر گل که خوش بود بر گل، مل
- ۳) سیر معشوق داری سر در انداز / که عاشق زحمت سیر برنتابد
- ۴) خیرش ز رشک جان‌ها نرسد به مایه و اختر / که چو مایه او برآید بگدازد آسمان‌ها

۱۹) در کدام گزینه آرایه «تضاد» وجود ندارد؟

- ۱) خم‌ها همه در جوش و خروشنند ز مستی / وان می‌که در آن جاست حقیقت نه مجاز است
- ۲) رازی که بر غیر نگفتیم و نگوییم / با دوست بگوییم که او محرم راز است
- ۳) در کعبه کوی تو هر آن کس که بیاید / از قبله ابروی تو در عین نماز است
- ۴) شرح شکن زلف خم اندر خم جانان / کوته نتوان کرد که این قصه دراز است

۲۰) آرایه‌های مقابل همه ابیات درست است؛ به جز:

(۱) گشت فراق و وصل تو مرگ و بقای عاشقان
(تناقض)	کشتی و زنده ساختی ای تو خدای عاشقان	(لف و نشر،
(۲) برده ای از تبسمی نقد بقای اهل دل
(آرایی)	کرده‌های از تغافل‌ی قصد فنای عاشقان	(تضاد، واج
(۳) دل ز بلای عاشقی یافت ره نجات را
(تضاد)	ای تو نجات اهل دل وی تو بلای عاشقان	(تناقض،
(۴) وقت نماز چون رود روی تو در حضور دل
(تشبیه)	کز خم ابروان شدی قبله نمای عاشقان	(مراعات نظیر،

۲۱) در همه ابیات، آرایه «تلمیح» بر پایه یکی از داستان‌های قرآن است؛ به جز:

(۱) جان چه بود تا کنیم در ره عشقش نثار	پای ملخ چون بریم نزد سلیمان عشق
(۲) عقل در این دیر کیست مست شراب الست	روح در این باغ چیست بلبل بستان عشق
(۳) جان که بود تشنه‌ای بر لب آب حیات	دل چه بود حلقه‌ای بر در زندان عشق
(۴) ور چو منصور ز من بانگ انال‌الحق می‌زند	آتشم از جگر سوخته در دار افتد

۲۲) کدام گزینه فاقد آرایه ایهام است؟

- ۱) صائب به مقامی نرسیدیم ز سستی / از خاک چو نی گرچه کمر بسته دمیدیم
- ۲) هوس هر چند گستاخ است عذرش صورتی دارد / به یوسف می‌توان بخشید تقصیر زلیخا را
- ۳) کشور دیوانگی امروز معمور از من است / من به پا دارم بنای خانه زنجیر را
- ۴) عمر شد در گوشمالم صرف، گویا روزگار / می‌کند ساز از برای مخملی دیگر مرا

۲۳) به ترتیب آرایه‌های هر یک از ابیات زیر کدام است؟

- الف) زلف چون قلاب او آب از دل آهن کشد / ریشه جوهر برون ز آینه روشن کند
- ب) کجا تو صید من خسته‌دل شوی هیهات / مگس چگونه تواند گرفت شاهین را
- ج) خانه زنبور شد از گردن افرازی هدف / این سزای آن که در این خاکدان گردن کشد

(۱) استعاره، اسلوب معادله، حسن تعلیل	(۲) حس آمیزی، حسن تعلیل، اسلوب معادله
(۳) استعاره، تشبیه، اسلوب معادله	(۴) حس آمیزی، اسلوب معادله، حسن تعلیل

۲۴) کدام بیت فاقد آرایه «استعاره مصرّحه» و دارای سه «تشبیه» و یک «ایهام» است؟

- ۱) کمند زلف بتی گردنم ببست به مویی / چنان کشید که زنجیر صد علاقه گسستم
- ۲) خورشید عارض او چون ذره برده تابم / بالای سرکش او چون سایه کرده پستم
- ۳) یا بهار عمر من رو بر خزان خواهد نهاد / یا نهال قامت او را به بر خواهم گرفت
- ۴) چشم گریان را به طوفان بلا خواهم سپرد / نوک مزگان را به خوناب جگر خواهم گرفت

۲۵) در کدام بیت، هر دو آرایه اغراق و تشبیه وجود دارد؟

- ۱) از کمر بیرون نیاید تیشه فرهاد ما / کوه را برداشت از جا ناله و فریاد ما
- ۲) در گوهر جان بنگر اندر صدف این تن / کز دست گران جانی انگشت همی ساید
- ۳) به خواب دوش می‌دیدم که با من می‌کنی گرمی / شدم بیدار دیدم آتشی در خانه افتاده
- ۴) کوتاه می‌شود همه شمعی ز سوختن / شمعی که سر بر عرش رسانیده آه ماست

۲۶) کدام بیت فاقد آرایه «حس آمیزی» است؟

- ۱) زردروبی می‌کشم زان طبع نازک بی‌گناه / ساقیا جامی بده تا چهره را گلگون کنم
- ۲) نبود نقش دو عالم که رنگ الفت بود / زمانه طرح محبت نه این زمان انداخت
- ۳) به خوش‌رنگی رخس عالم برافروخت / ز سرسبزی خطش رنگی برآورد
- ۴) خوشم به وعده خشکی ز شیشه خانه گردون / امید گوهر سیراب ازین سراب ندارم

۲۷) ترتیب قرار گرفتن ابیات به لحاظ داشتن آرایه‌های «حسن تعلیل - حس آمیزی - اسلوب معادله - لف و نشر - تشبیه» در کدام گزینه درست آمده است؟

- الف) بی‌روی و قامت و لب جان‌بخش دلکشت / ترک بهشت و طوبی و کوثر گرفته‌ایم
 - ب) بس که مرغ سحری در غم گلزار بسوخت / جگر لاله بر آن دلشده زار بسوخت
 - ج) فروخت نور دل و نار طبع تو ورنه / هنر بماندی تاریک و عقل بودی خام
 - د) می‌شوند از سردمهری، دوستان از هم جدا / برگ‌ها را می‌کند فصل خزان از هم جدا
 - هـ) فریاد عنده لب ز گل شد یکی هزار / بی‌پرده کرد، پرده بسیار ساز را
- ۱) هـ - د - الف - ب - ج
۲) ب - ج - د - الف - هـ
۳) هـ - ج - الف - د - ب
۴) ب - د - هـ - الف - ج

۲۸) در کدام بیت اغراق وجود ندارد؟

- ۱) از ضعف چنان شدم که بر بالینم / صد بار اجل آمد و شناخت مرا
- ۲) بر آمد ابری از دریای اندوه / فرو بارید سیلی کوه تا کوه
- ۳) بیم است که چون شرح غم عشق نویسم / آتش به قلم درافتد از سوز درونم
- ۴) با تو چون زلفت چه خوش باشد شب آوردن به روز / کاشکی این دولت بیدار می‌دیدم به خواب

۲۹) در کدام دو کلمه بیت زیر «ایهام تناسب» به کار رفته است؟

«نه از باغش مرا برگ جدایی / نه از سیبش مرا روی بهی بود»

- ۱) سیب - به
- ۲) جدایی - روی
- ۳) باغ - سیب
- ۴) به - جدایی

۳۰) کدام بیت فاقد آرایه «ایهام» است؟

- ۱) در عشق یار نیست مرا صبر و سیم و زر / لیک آب چشم و آتش دل هر دو هست یار
- ۲) روی اگر در کف پای تو نهم خرده مگیر / وجه دیگر من درویش ندارم چه کنم؟
- ۳) به خوابگاه عدم گر هزار سال بخسبم / ز خواب عافیت آن‌گه به بوی موی تو باشم
- ۴) گر برود جان ما در طلب روی دوست / حیف نباشد که دوست دوست‌تر از جان ماست

۳۱) در کدام بیت هر دو آرایه اغراق و ایهام تناسب دیده می‌شود؟

- ۱) چو تو در خنده شیرین دو چاه از ماه بنمایی / مرا در گریه تلخم دو دریا بر زمین خیزد
- ۲) گر تو صد سال کنی ناله و زاری خواجو / گل صد برگ کی از بانگ هزار اندیشد
- ۳) خاقانی از تو دارد هر دم هزار درد / آخر از آن هزار یکی را دوا فرست
- ۴) ای خسرو شیرین‌دهنان این نه وفا بود / یک رهگذری جانب فرهاد نکردی

۳۲) شاعر در کدام بیت از هر دو آرایه «ایهام و ایهام تناسب» بهره جسته است؟

- ۱) اگر دو چشم تو مست مدام خواهد بود / خروش و مستی ما بر دوام خواهد بود
- ۲) چو فرهاد از جهان بیرون به تلخی می‌رود سعدی / ولیکن شور شیرینش بماند تا جهان باشد
- ۳) من که در مصر چو یعقوب عزیزم دارند / چه نشینم ز پی یوسف کنعان بروم
- ۴) نه من بر آن گل عارض غزل‌سرایم و بس / که عندلیب تو از هر طرف هزارانند

۳۳) آرایه‌های مقابل کدام بیت همگی درست هستند؟

- ۱) دهان غنچه‌لب و روی چون گلستان / بهاروار چو گل سر به سر جهان خوش کرد (لف و نشر، تشبیه)
- ۲) گمان مبر که ز خاطر کنم فراموش / ز پیش می‌روی اما نمی‌روی از یاد (تلمیح، تضاد)
- ۳) می‌توان یک عمر پوشیدن که باشد تازه‌رو / کسوت عربان‌تنی را تار و پود دیگر است (مراعات نظیر، تناقض)
- ۴) به صحن باغ و طرف راغ و زیر سرو و پای جو / بزن گام و بجو کام و بخور جام و بکش ساغر (تناقض، لف و نشر)

۳۴) ترتیب توالی ابیات به لحاظ داشتن آرایه‌های «لف و نشر - تضمین - تضاد - تناقض - تشبیه» در کدام گزینه درست آمده است؟

- الف) چشم مخمور تو گر زانکه ببیند در خواب / هیچ هشیار دگر عیب نگیرد بر مست
- ب) ماییم آن گدای که سلطان گدای ماست / ما زبردست مهر و فلک زیر پای ماست
- ج) به شهر عشق منم شهریار و چون حافظ / منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن
- د) دل مرا و من دل دیوانه را گم کرده‌ام / چون سلیمانم که از کف داده‌ام تاج و نگین
- هـ) به گرم و سرد زمانش بیازماید چرخ / چو بر یمین بودش آب و بر یسار آتش

۱) د - ب - الف - ه - ج	۲) ه - ج - ب - الف - د
۳) د - ج - ب - ه - الف	۴) ه - ج - الف - ب - د

۳۵) به ترتیب در کدام دو بیت آرایه «تشبیه» و در کدام دو بیت آرایه «تلمیح» به کار رفته است؟

- الف) یوسف مصر وجودیم از عزیزی‌ها ولیک / هرکه با ما خواجگی از سر گذارد، بنده‌ایم
- ب) دور گشتن از سبک‌روحان بود بر دل گران / می‌شود سنگین چو عیسی گردد از مریم جدا
- ج) نان جو خور، در بهشت جاودان پاینده باش / کز بهشت از خوردن گندم شده است آدم جدا
- د) در حریم وصل، اشک شور من شیرین نشد / کعبه نتوانست کردن تلخی از زمزم جدا
- هـ) طالب لعل توام کان که به ظلمات افتاد / طلب چشمه حیوان نکند، چون نکند؟

۱) الف - ب / ج - د	۲) الف - ه - ب / ج
۳) الف - ب / ج - ه	۴) ج - ه - ب / د

۳۶) در کدام بیت استفاده کمتری از آرایه «متناقض‌نما» شده است؟

- ۱) هر شب‌نمی در این ره صد بحر آتشین است / دردا که این معما شرح و بیان ندارد
- ۲) گدای کوی تو از هشت خلد مستغنی است / اسیر عشق تو از هر دو عالم آزاد است
- ۳) میان گریه می‌خندم که چون شمع اندرین مجلس / زبان آتشینم هست لیکن در نمی‌گیرد
- ۴) روزگاری است که سودای بتان دین من است / غم این کار نشاط دل غمگین من است

۳۷) شاعر در کدام بیت از آرایه «لف و نشر» بهره نجسته است؟

- ۱) بی روی و قامت و لب جان‌بخش دلکشت / ترک بهشت و طوبی و کوثر گرفته‌ایم
- ۲) مرا که چشم ارادت به روی و موی تو باشد / دلیل صدق نباشد نظر به لاله و سنبل
- ۳) روی است ماه‌پیکر و موی است مشکبوی / هر لاله‌ای که می‌دمد از خاک و سنبلی
- ۴) به حسن خال و بناگوش اگر نظر نکنی / نظر تو با قد و بالای خود نیندازی

۳۸) در چند بیت از ابیات زیر، «تناقض» دیده می‌شود؟

- الف) واعظ از حد می‌برد یا رب برافکن پرده‌اش / تا ببینند اهل عالم کفر پنهان آشکار
ب) تا چند تشنه بر سر آتش توان نشست؟ / آن آب روح پرور آتش‌نشان کجاست؟
ج) و در سر آن زلف پریشان زودم دل / از بهر دل خسته پریشان نتوان بود
د) در آفاق گشاده است ولیکن بسته است / از سر زلف تو در پای دل ما، زنجیر
هـ) منال ای دل که در زنجیر زلفش / همه جمعیت است آشفته حالی
و) عاشقان را به جز از درد نباشد درمان / دُردی درد به دست آر و دوا بازگذار
ز) گرچه بی‌سامان نماید کار ما سهلش مبین / کاندرا این کشور گدایی رشک سلطانی بود

۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج (۵)

۳۹) کدام گزینه دارای آرایه‌های «ایهام تناسب- استعاره- تشبیه- جناس» می‌باشد؟

- ۱) هر دم به روی زرد فرو ریزدم سرشک / چشمم نگر که می‌دهد از جام زر شراب
۲) بر من به خاک پات که مانند آتش است / گر آب می‌خورم به هوایت و گر شراب
۳) چو زهره دید رخ زرد و اشک خواجه گفت / که مهر در قدح زر شراب ناب انداخت
۴) قطره سامانیم اما موج دریای کرم / دارد آغوشی که آسان می‌کند دشوار ما

۴۰) آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«تاب خوی بر عارضش بین کافتاب گرمرو / در هوای آن عرق تا هست هر روزش تب است»

- ۱) جناس - کنایه - ایهام تناسب - واج‌آرایی
۲) اغراق - تشبیه - استعاره - کنایه
۳) ایهام - جناس - اغراق - حسن تعلیل
۴) استعاره - ایهام تناسب - حسن تعلیل - ایهام

۴۱) به‌ترتیب آرایه‌های «تشبیه، حسن تعلیل، ایهام، تضاد، استعاره» در کدام ابیات وجود دارد؟

- الف) به سان ذره بی‌تاب بودیم / کنون خورشید تابان کرد ما را
ب) بنای عافیتم را بریز گو از هم / بود چه چشم ز گردون بداساس مرا؟
پ) گشت بیمار که چون چشم تو گردد نرگس / شیوه او نشدش حاصل و بیمار بماند
ت) روشن مکن ای مه شب دیجور که عشاق / اندوه دل خود به شب تار فروشند
ث) از در باغ خودم میوه ده ای دوست که من / نه چنان دست درازم که رسم تا دیوار

- ۱) پ، ب، الف، ت، ث
۲) ب، پ، ث، الف، ت
۳) پ، ب، ث، الف، ت
۴) ب، پ، الف، ت، ث

۴۲) در کدام بیت آرایه‌های «حسن تعلیل - تشبیه - تشخیص» تماماً یافت می‌شود؟

- ۱) بهار عمر خواه ای دل وگر نه این چمن هر سال / چو نسرين صد گل آرد بار و چون بلبل هزار آرد
۲) او به خونم تشنه و من بر لبش تا چون شود / کام بستانم از او یا داد بستاند ز من
۳) کشور دارا لگدکوب سمند جور شد / راستی فکری برای کشور دارا کنید
۴) زمانه از ورق گل مثال روی تو بست / ولی ز شرم تو در غنچه کرد پنهانش

۴۳) کدام آرایه‌ها در بیت زیر وجود دارد؟

«سرّ سودای تو در سینه بماندی پنهان / چشم تردامن اگر فاش نکردی رازم»

- (۱) استعاره - تضاد - ایهام تناسب
(۲) ایهام تناسب - اسلوب معادله - استعاره
(۳) مجاز - حسن تعلیل - کنایه
(۴) تضاد - ایهام - مجاز

۴۴) آرایه‌های ذکر شده در مقابل کدام بیت تماماً درست است؟

- (۱) در کمان پیوسته می‌آید مرا بر سنگ تیر / در دهان حرف من دلتنگ می‌آید گره (مجاز - واج‌آرایی)
(۲) نیست آغوش فلاخن جای لنگ سنگ را / در سر مجنون کجا فرهنگ می‌گردد گره (جناس - ایهام تناسب)
(۳) لنگر طاقت حریف خرده اسرار نیست / این شرار شوخ کی در سنگ می‌گردد گره؟ (تشبیه - اسلوب معادله)
(۴) در بیابانی که من چون گردباد افتاده‌ام / راه می‌پیچد به خود، فرسنگ می‌گردد گره (حسن آمیزی - تشبیه)

۴۵) آرایه‌های «مجاز، ایهام تناسب، لف و نشر، جناس، تشبیه» به ترتیب در کدام ابیات به کار رفته است؟

- (الف) تیر و کمان عشق را هرکه ندیده، گو ببین / پشت خمیده مرا، قد کشیده تو را
(ب) دست مکش به موی او مات مشو به روی او / تا نکشد به خون دل دامن دیده تو را
(ج) خلقی از مزگان و ابرو کشته در میدان عشق / ترک سرمست مرا تیر و کمان تازه است
(د) برقی از هر گوشه آهنگ گلستان کرد باز / گویا بر شاخ طرح آشیان تازه است
(هـ) دوش به خواب دیده‌ام روی ندیده تو را / وز مژه آب داده‌ام باغ نچیده تو را

- (۱) هـ، د، الف، ب، ج
(۲) ب، هـ، ج، د، الف
(۳) هـ، د، ج، الف، ب
(۴) ب، هـ، الف، ج، د

۴۶) در کدام بیت آرایه «واژه آرایی» دیده نمی‌شود؟

- (۱) در غم هجر تو تنها نه منم، کز یاران / هر کسی راست به قدر خود ازین غم قدری
(۲) خمی که ابروی شوخ تو در کمان انداخت / به قصد جان من زار ناتوان انداخت
(۳) به دو چشم تو، که چون چشم تو بیمار توام / چه شود گر بفرستی ز دو عالم شکری؟
(۴) آنکه چون من همه کس از دل و جان بنده اوست / گرچه در خاطر او نیست کسی را خطری

۴۷) کدام بیت، فاقد هر دو آرایه «سجع و موازنه» است؟

- (۱) قلم بر بی‌دلان گفתי نخواهم راند و هم راندی / جفا بر عاشقان گفתי نخواهم کرد و هم کردی
(۲) بدم گفתי و خرسندم عفاک الله نکو گفתי / سگم خواندی و خشنودم جزاک الله کرم کردی
(۳) چه لطف است این که فرمودی مگر سبق اللسان بودت / چه حرف است این که آوردی مگر سهوالقلم کردی
(۴) مکن سرگشته آن دل را که دست آموز غم کردی / به زیر پای هجرانش لگدکوب ستم کردی

۴۸) در کدام بیت، آرایه «ترصیع» به کار رفته است؟

- (۱) خط‌آوردی و ننوشتی برات مطلب ما را / به خود کردی دراز آخر زبان دود دل‌ها را
(۲) نتوان وصف تو گفتن، که تو در فهم نگنجی / نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی
(۳) هم حرکاتش متناسب به هم / هم خطواتش متقارب به هم
(۴) تو را صبا و مرا آب دیده شد غماز / تو در آسایشی، تیمار بیماری چه می‌دانی؟

۴۹) به ترتیب در چند بیت، آرایهٔ موازنه و در چند بیت، ترصیع دیده می‌شود؟

الف) ز گفتار تو گوش‌ها را نشاط / ز دیدار تو دیده‌ها را جلا

ب) خرامنده سروی به رخ گلستانی / فروزنده ماهی به لب دلستانی

پ) در خدّ تو ای آفت دین زایش دین است / در جعد تو ای راحت جان کاهش جان است

ت) گویم همه ثنای تو در غیبت و حضور / جویم همه رضای تو در شدّت و رخا

ث) آمد نفس صبح و سلامت نرسانید / بوی تو نیاورد و پیامت نرسانید

۱) چهار - صفر ۲) سه - یک ۳) یک - سه ۴) دو - دو

۵۰) کدام گزینه «جناس تام» وجود ندارد؟

۱) پدر با پسر یکدگر را کنار

۲) صبحدم ناله قمری شنو از طرف چمن

۳) بنگر و امروز بین کز آن کیان است

۴) خواجه در ابریشم و ما در گلیم

گرفتند و کرده غم از دل کنار

صبحدم ناله قمری شنو از طرف چمن

ملک که دی و پریر از آن کیان بود

عاقبت ای دل همه یکسر گلیم

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: آرایه‌های ادبی زمان‌دار

سوال ۱

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

در این گزینه، «دل» به «معدن علم» تشبیه شده است.

سوال ۲

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در بیت گزینه «۴» آرایه مجاز وجود ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «خون» مجاز از کشتن است.

گزینه «۲»: «دهن» مجاز از لب است.

گزینه «۳»: «ناوک» مجاز از مژگان یار و مجاز با علاقه شباهت است.

سوال ۳

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: قامت معشوق به سرو تشبیه و از آن برتر دانسته شده، زلف چون کمند

گزینه «۳»: ماه روی (روی به ماه تشبیه شده)

گزینه «۴»: آه دروغ، آتش عشق

سوال ۴

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

تشبیه فشرده در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: گل رخسار

گزینه «۲»: آتش عشق

گزینه «۳»: سلسله مو

سوال ۵

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

«دست» در این بیت معنای حقیقی است و در سایر ابیات مجاز.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «دست» مجازاً به معنی «روش و گونه» آمده است.

گزینه «۲»: «دست» مجازاً به معنی «سبب و دلیل» آمده است.

گزینه «۳»: «دست» مجازاً در معنی «اختیار» آمده است.

سوال ۶

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

تلمیح ندارد. «دم زدن» کنایه از سخن گفتن است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تشخیص: کسر شأن شعله _ دود، بالانشین شود // تناسب: شعله و دود / چشم و ابرو

گزینه «۲»: کنایه: از خود به در شدن // واج‌آرایی «د»

گزینه «۳»: استعاره: نرگس و لعل // تشبیه: باده لعل

سوال ۷

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

استعاره‌های آشکار:

۱- ویرانی ← دنیای مادی

۲- چرخ ← آسمان

۳- گنج ← چیزهای بسیار باارزش / عمر / وجود انسان

۴- باج: چیز کم‌ارزش

۵- ملک خراب: دنیای مادی

استعاره‌های آشکار در گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: دریا ← عشق / موج خون‌فشان ← سختی‌های راه عشق

گزینه «۲»: دریا ← دنیا / طوفان ← سختی‌ها / گوهر ← هر چیز باارزش

گزینه «۴»: شبنم ← وجود عاشق / خورشید بلند ← معشوق

لاله ← معرفت یا هر چیز مفید و مؤثر عرفانی

سوال ۸

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

بیت «ب»: لب بردوختن کنایه از سکوت

بیت «د»: دست در کمر آمدن با کسی کنایه از زورآزمایی کردن

بیت «ج»: کمر برای خدمت بستن کنایه از خدمت‌گزاری

بیت «الف»: در دامن کسی آویختن کنایه از متوسل شدن

سوال ۹

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

کنایه‌ها: افسر دادن؛ سر نهادن؛ به سر افسار زدن

کنایه‌های گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تیغ افکندن / سپر شکستن

گزینه «۳»: هم‌نشین شدن با خرد / بی‌سر و سامان شدن

گزینه «۴»: در گشودن / کمند به دیوار افکندن

سوال ۱۰

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «باران» استعاره از «رحمت» است.

گزینه «۳»: «کهنه‌کتاب» استعاره از «دنیا» است.

گزینه «۴»: «گهر» استعاره از کلام و سخن باارزش است. / «حَقَّه لعل» استعاره از دهان است.

سوال ۱۱

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

در این بیت شاعر دو بار از استعاره پنهان بهره برده است:

۱- ابر رحمت در دهانش گوهر ریخت ۲- صدف [مثل انسانی] دهان دارد و آن را پاک گردانید.

استعاره پنهان در سایر ابیات:

گزینه «۲»: دامن طول امل / زلف دود / سرپنجه مجمر: ۳ مورد

گزینه «۳»: عشق [مثل فرماندهی] آمد / دل [مثل خانه‌ای است] که در دارد / عقل [مثل فرماندهی] لشکر آورد: ۳ مورد

گزینه «۴»: چشم خرد / دست نظر / دامن ادراک: ۳ مورد

سوال ۱۲

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

روی - چون - مه

مشبه ادات تشبیه مشبه به

«وجه شبه» ذکر نشده است.

ارکان تشبیه در سایر گزینه‌ها:

وجه شبه	مشبه به	ادات تشبیه	مشبه
سرخ شدن	آتشی	چون	اعضای او
رمد از من	آهوی وحشی	چون	آن فتنه
قولی است بی عمل	طوطی	همچو	خضم

سوال ۱۳

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

سه تشبیه دارد: غرق خونم چون گل / همچون بنفشه سوگوار / گلزار حُسن

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: قدّ من چون کمان

گزینه «۲»: جانم شکوفه‌وار / حجله شکوفه

گزینه «۴»: تیر غمزه / کمان ابرو

سوال ۱۴

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

«فتنه‌انگیز بودن غمزه جادو» تشخیص دارد.

سوال ۱۵

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

عشق بتواند غافل شود: استعاره مکنیه (پنهان)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۴»: کارگر بودن زهر ← کنایه از اثرگذاری است. / زهر غم ← اضافه تشبیهی است.

سوال ۱۶

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

به داستان نوح تلمیح دارد. / تضمین ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: برق جمال: تشبیه / داستان یوسف: (تلمیح)

گزینه «۲»: چون نافه: تشبیه / خون در جگر افتادن: کنایه

گزینه «۳»: آفاق: مجاز از مردم آفاق / نیش زدن: کنایه

سوال ۱۷

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: ساغر: مجاز از شراب

گزینه «۳»: «جم و کاووس»: مجاز از تمام پادشاهان

گزینه «۴»: مژگان: مجاز از چشم

سوال ۱۸

پاسخ: گزینه ۳

«سر» در مصراع نخست مجاز از «قصد» و در مصراع دوم مجاز از «جان» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «نرگس» در مصراع نخست معنای حقیقی دارد و در مصراع دوم مجاز از چشم است.

گزینه «۲»: «گل» در مصراع نخست معنای حقیقی دارد و در مصراع دوم مجاز از چهره یار است.

گزینه «۴»: «ماه» در مصراع نخست معنای حقیقی دارد و در مصراع دوم مجاز از چهره یار است.

سوال ۱۹

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

بیت گزینه «۳» فاقد تضاد است و در سایر گزینه‌ها به ترتیب «حقیقت و مجاز»، «نگوییم و بگوییم» و «کونه و دراز» تضاد دارند.

سوال ۲۰

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

لف و نشر: لf ۱: فراق، لf ۲: وصل، نشر ۱: مرگ، نشر ۲: بقا / فاقد تناقض

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: تضاد: «بقا» و «فنا» / واج آرایی در مصوت کوتاه «ـ»

گزینه «۳»: تناقض: یافتن راه نجات از بلای عاشقی که در مصراع اول ذکر شده است / تضاد: «بلا» و «نجات» در مصراع دوم تضاد دارند؛ زیرا در هر موقعیت و امر متفاوت ذکر شده اند نه توأمان. (معشوق می تواند به دلایلی هم بلا باشد و به دلایلی دیگر و در شرایطی دیگر، نجات.)

گزینه «۴»: مراعات نظیر: «دل» و «ابرو» / تشبیه: خم ابروی معشوق به قبله‌نما نشبیه شده است.

سوال ۲۱

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

این بیت تلمیح دارد به داستان حسین بن منصور حلاج که در قرآن نیامده است.

نشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تلمیح به داستان حضرت سلیمان (ع)

گزینه «۲»: تلمیح به آیه «الستُّ برِّکم قالوا بلی»

گزینه «۳»: تلمیح به «آب حیات» یا «آب خضر» که در قرآن ذکر شده است.

سوال ۲۲

پاسخ: گزینه ۲

(صورت داشتن) ایهام تناسب دارد ۱- پذیرفتنی است ۲- چهره که با یوسف تناسب دارد

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مقام: ۱- جایگاه و مقام ۲- پرده موسیقی

گزینه «۳»: به پا دارم: ۱- در پا داشتن و گرفتار بودن ۲- بنا کردن

گزینه «۴»: گوشمال: ۱- تنبیه کردن ۲- کوک کردن ساز

سوال ۲۳

پاسخ: گزینه ۱

بیت «الف»: استعاره: «دل آهن» استعاره و تشخیص دارد.

بیت «ب»: اسلوب معادله: بیت اسلوب معادله دارد و مصراع دوم در حکم مصداقی برای مصراع اول است.

بیت «ج»: حسن تعلیل: شاعر مورد هدف بودن خانه زنبور عسل را با دلیلی غیرواقعی و ادبی توجیه کرده است.

سوال ۲۴

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

سه تشبیه موجود در این بیت: خورشیدِ عارض / خورشیدِ عارض او تاب مرا چون ذره برده است. / بالای (قامت) سرکش او مرا چون سایه پست کرده است.

ایهام: «پست»: ۱) خوار (۲) پایین

در این بیت، استعاره مصرّحه وجود ندارد.

سوال ۲۵

پاسخ: گزینه ۴

در بیت گزینه «۴» هر دو آرایه تشبیه (آه ما مثل شمعی که سر بر عرش رسانیده است) و اغراق را دارد.

نشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بیت فاقد تشبیه است.

گزینه «۲»: بیت فاقد اغراق است.

گزینه «۳»: بیت فاقد تشبیه است.

سوال ۲۶

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۱»: طبع نازک

گزینه «۲»: رنگ الفت

گزینه «۴»: وعده خشک

سوال ۲۷

پاسخ: گزینه ۴

در بیت «ب»، چون مرغ سحری در غم گلزار بسوخت نقطه‌های سیاه ته گلبرگ لاله، «داغ لاله» پدیدار شده است که همین امر «حسن تعلیل» ایجاد کرده است.

در بیت «د»، «سردمهری» حس آمیزی دارد.

بیت «ه» اسلوب معادله دارد.

در بیت «الف»، «روی» و «قامت» و «لب» لف‌ها هستند و واژه‌های «بهشت» و «طوبی» و «کوثر» نشرها هستند.

در بیت «ج»، «نار طبع» اضافه تشبیهی دارد که همین امر آرایه تشبیه ایجاد کرده است.

سوال ۲۸

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در بیت گزینه «۴» اغراق دیده نمی‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اغراق در توصیف ضعف و ناتوانی

گزینه «۲»: افراط در بیان اندوه.

گزینه «۳»: اغراق در میزان غم عشق.

سوال ۲۹

پاسخ: گزینه ۱

«سیب» ایهام تناسب دارد: ۱- چانه (استعاره از چانه) ۲- نوعی میوه که در این معنا با «باغ»، «برگ» و «به» تناسب دارد.

«به» ایهام تناسب دارد: ۱- بهتر ۲- نوعی میوه که در این معنا با «باغ»، «برگ» و «سیب» تناسب دارد.

سوال ۳۰

پاسخ: گزینه ۴

ایهام در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «یار»: ۱- معشوق ۲- یاری‌رسان و همدم

گزینه «۲»: «روی»: ۱- چهره ۲- نوعی فلز (سکه تقلبی) / «وجه»: ۱- صورت ۲- پول نقد

گزینه «۳»: «بو»: ۱- امید و آرزو ۲- رایحه

سوال ۳۱

پاسخ: گزینه ۲

هزار: ایهام تناسب (۱- بلبلی ۲- عدد هزار که با صد تناسب دارد) / اغراق در طول مدت ناله و زاری عاشق

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ایهام تناسب ندارد - اغراق در اشک

گزینه «۳»: ایهام تناسب ندارد - اغراق در غم

گزینه «۴»: اغراق ندارد - خسرو و شیرین ایهام تناسب دارند.

سوال ۳۲

پاسخ: گزینه ۲

«شیرین» ایهام دارد و دارای دو معنا: یکی به معنای دختری به نام شیرین و دیگری به معنای لذت‌بخش که هر دو معنی در بیت کاربرد دارد.

«شور» ایهام تناسب دارد: معنای نزدیک «اشتقاق» که کاربرد دارد و معنای دور آن «مزه شور» که کاربرد ندارد ولی با «تلخ» تناسب دارد.

نشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مدام» ایهام دارد. / ایهام تناسب ندارد.

گزینه «۳»: «عزیز» ایهام تناسب دارد. / ایهام ندارد.

گزینه «۴»: «هزار» ایهام تناسب دارد. / بیت فاقد «ایهام» است.

سوال ۳۳

پاسخ: گزینه ۳

مراعات نظیر: پوشیدن، کسوت، تار و پود / تناقض: کسوت عریان‌تنی

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد لف و نشر / تشبیه: دهان غنچه لب، روی چون گلستان، بهاروار، چو گل

گزینه «۲»: فاقد تلمیح / تضاد: می‌روی و نمی‌روی

گزینه «۴»: فاقد تناقض / لف و نشر: لف‌ها: صحن باغ، طرف راغ، زیر سرو، پای جو، نشرها: بزن گام، بجو کام، بخور جام، بکش ساغر

سوال ۳۴

پاسخ: گزینه ۴

بیت «ه-»: لف و نشر: گرم: لف ۱، سرد: لف ۲، آب: نشر ۲، آتش: نشر ۱

بیت «ج»: تضمین: شهریار، مصراع دوم را از حافظ تضمین کرده است.

بیت «الف»: تضاد: هشیار و مست

بیت «ب»: تناقض: سلطانی که گدا است. / زیر پا بودن فلک در حالی که زیردست مهر است.

بیت «د»: تشبیه: چون سلیمانم

سوال ۳۵

پاسخ: گزینه ۲

«مصر وجود» در بیت «الف» اضافه تشبیهی است.

در بیت «ه» لعل استعاره از «لب» به چشمه حیوان تشبیه و از آن هم برتر دانسته شده است.

بیت «ب» تلمیح به داستان حضرت عیسی

بیت «ج» تلمیح دارد به رانده شدن حضرت آدم از بهشت

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بیت «ب» تشبیه ندارد. / بیت «د» تلمیح ندارد.

گزینه «۳»: بیت «ب» فاقد تشبیه است.

گزینه «۴»: بیت «ج» تشبیه ندارد. / بیت «د» تلمیح ندارد.

سوال ۳۶

پاسخ: گزینه ۴

در بیت گزینه «۴» فقط یک بار از آرایه متناقض نما استفاده شده است. (غم سبب نشاط است)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شبمی که صد بحر آتشین است - بحر آتشین

گزینه «۲»: گدای مستغنی - اسیر آزاد

گزینه «۳»: خندیدن در حال گریستن - آتشین بودن و در نگرفتن

سوال ۳۷

پاسخ: گزینه ۴

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: لف و نشر مرتب دارد. لف‌ها به ترتیب: روی - قامت - لب / نشرها به ترتیب: بهشت - طوبی - کوثر

گزینه «۲»: لف و نشر مرتب دارد. لف‌ها به ترتیب: روی - موی / نشرها به ترتیب: لاله - سنبل

گزینه «۳»: لف و نشر مرتب دارد. لف‌ها به ترتیب: روی ماه‌پیکر - موی مشکبوی / نشرها به ترتیب: لاله‌ای که از خاک می‌دمد - سنبل
که از خاک می‌دمد

سوال ۳۸

پاسخ: گزینه ۲

بیت «ه» (آشفته‌حالی، آسایش خاطر است.)، بیت «و» (دردی که درمان است) و بیت «ز» (سلطانی که به گدایی حسادت می‌کند) تناقض دارند.

سوال ۳۹

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

مهر (ایهام تناسب) ۱- محبت (حضور دارد) ۲- خورشید حضور ندارد و با زهره تناسب دارد. / دیدن و گفتن زهره (استعاره) / تشبیه (رخ و اشک به قدح و شراب) / جناس (زر و زرد)

سوال ۴۰

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

ایهام: «هوا»: ۱- هوس ۲- جریان باد

جناس: «تاب» و «تب»

اغراق: بزرگ‌نمایی در گرمای عرق و خوی معشوق

حسن تعلیل: شاعر چنین بیان می‌دارد که گرم‌رویی و تب‌زدگی خورشید به دلیل آن است که خورشید عاشق تب و تاب و گرمای عرق معشوق شده و علت گرما و تابش آن نیز همین مورد است.

سوال ۴۱

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

بیت «ب»: تشبیه: بنای عافیت

بیت «پ»: شاعر علت خمیدگی (خماری) گل نرگس را به سبب تقلید از چشم‌های معشوق می‌داند.

بیت «ث»: ایهام: دست دراز: ۱- بلند بودن دست ۲- دست درازی و تعدی

بیت «الف»: تضاد: بی‌تاب و تابان

بیت «ت»: استعاره: «مخاطب قرار دادن ماه» استعاره و تشخیص است.

سوال ۴۲

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

زمانه تشخیص دارد و استعاره/ روی معشوق به گل تشبیه شده و از آن هم برتر دانسته شده است. / شاعر علت غنچه بودن گل را بر اثر شرم دانسته یعنی آن قدر روی معشوق زیباتر از گل است که زمانه از شرم در غنچه او را پنهان کرده است که همین امر باعث شده این بیت از آرایه «حسن تعلیل» برخوردار شود.

سوال ۴۳

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

تضاد: «فاش» و «پنهان»

ایهام: «تردامن»: ۱- چشمی که دامنش (اطرافش) از گریه تر است.

۲- چشم ترکننده دامن شخص

۳- گناهکار و مقصر

مجاز: «سینه» مجاز از دل است.

سوال ۴۴

پاسخ: گزینه ۱

«حرف» مجاز از سخن است و در بیت واج‌آرایی صامت «ر» مشهود است.

نشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «لنگ» و «سنگ» جناس دارند و بیت فاقد ایهام تناسب است.

گزینه «۳»: «لنگر طاقت» اضافه تشبیهی است و بیت فاقد اسلوب معادله است.

گزینه «۴»: «چون گردباد» تشبیه دارد و بیت فاقد حس‌آمیزی است.

سوال ۴۵

پاسخ: گزینه ۱

بیت «ه-»: مجاز: «مژه» مجاز از چشم است.

بیت «د»: ایهام تناسب: «گوشه»، «آهنگ» و «باز» ایهام تناسب دارند.

بیت «الف»: لف و نشر: لف ۱: تیر، لف ۲: کمان / نشر ۲: پشت خمیده مرا، نشر ۱: قد کشیده تو را

بیت «ب»: جناس: «موی» و «روی»

بیت «ج»: تشبیه: میدان عشق

سوال ۴۶

پاسخ: گزینه ۲

گزینه‌ی «۲»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تکرار واژه «غم»

گزینه «۳»: تکرار واژه «چشم»

گزینه «۴»: تکرار واژه «او»

سوال ۴۷

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: سجع: بی‌دلان - عاشقان / موازنه دارد.

گزینه «۲»: سجع: خرسندم - خشنودم / موازنه دارد.

گزینه «۳»: سجع: فرمودی - آوردی / موازنه دارد.

سوال ۴۸

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

در این بیت همه سجع‌های به‌کار رفته دو به دو متوازی هستند.

سوال ۴۹

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

الف، ب، ت: موازنه دارد. / پ: ترصیع دارد.

در بیت «ث» نه موازنه وجود دارد نه ترصیع.

نکات مهم درسی:

ترصیع: موازنه ای است که، همهٔ سجع های آن متوازی باشد.

موازنه: تقابل سجع های متوازن یا متوازی در دو یا چند جمله است که به هم آهنگی آنها می انجامد.

سوال ۵۰

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

در بیت گزینه «۲» واژه های «قُمری» و «قَمَری» به کار رفته اند و جناس تام وجود ندارد.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: کنار: آغوش / کنار: دور

گزینه «۳»: کیان: چه کسانی / کیان: پادشاهان کیانی

گزینه «۴»: گلیم: نوعی فرش / گلیم: گل هستیم